

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Nina Špitálníková

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav Dálného východu

Seminář koreanistiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Nina Špitálníková

Propaganda v KLDŘ: funkce, metody a vývoj

DPRK's Propaganda: its Function, Methods and Development

Vedoucí práce: doc. PhDr. Miriam Löwensteinová, Ph.D.

Praha 2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 20. srpna 2013

.....

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. PhDr. Miriam Löwensteinové, Ph.D., za vstřícnost, podporu a podnětné konzultace, které mi usnadnily přípravu předkládaného textu. Dále bych ráda poděkovala Mgr. Zuzaně Vavrincové, MIS za pomoc při sběru materiálů. Velké díky patří také mé rodině a mým blízkým, zvláště Lucii Tahotné, Blance Kašparové, Tomáši Zdenkovi, Petru Metelkovi a Martinu Sobotkovi, kteří se mnou měli trpělivost a nacházela jsem u nich upřímnou podporu.

Abstrakt

Korejská lidově demokratická republika patří k totalitním zemím, kde je slovo považováno za ideovou zbraň. Již od svého počátku byla severokorejská propaganda zásadní pro legitimizaci kultu osobnosti zakladatele státu Kim Il-sönga, propagaci ideologie čučche a později kultu osobnosti Kim Čöng-ila. První kapitola této práce je věnována charakteristice ideologie čučche, kultu osobnosti Kim Il-sönga a popisu hlavních metod a témat, které propagandistický aparát využíval. Druhá kapitola se zabývá dopadem propagandy na severokorejskou literaturu. Cílem třetí kapitoly je rozbor médií jakožto nejdůležitějšího nástroje severokorejské propagandy. Za hlavní objekt svého zájmu a určující faktor jsem zvolila osobnost Kim Il-sönga, přičemž časové vymezení 50. až 80. let 20. století bylo mým mezníkem při posuzování problematiky daného tématu. Kapitoly jsou doplněny o ukázky, které ilustrují jednotlivé etapy severokorejské propagandy. Pozornost věnuji také schémátům organizačních struktur Korejské strany práce i dalších organizací.

Klíčová slova

KLDR, propaganda, Kim Il-söng, kult osobnosti, ideologie čučche, média KLDR, literatura KLDR

Abstract

The Democratic People's Republic of Korea is amongst the totalitarian countries, where the word is regarded as an ideological weapon. Since its early days, North Korean propaganda was essential in establishing and legitimizing the cult of personality of the DPRK founder Kim Il-sung, spreading the Juche ideology, and later the cult of personality of Kim Jong-Il. The first chapter of this thesis examines the characteristics of the Juche Idea, Kim Il-Sung's cult of personality and describes the main themes and methods used by the state propaganda machine. The Second chapter deals with the impact of propaganda on North Korean literature. The aim of the third chapter is to analyze mass media as the most important tool of the North Korean propaganda. In this thesis I mainly focused on the personality of Kim Il-Sung in the period from the 1950's to the 1980's. There are examples amended to each chapter, which illustrate the main propaganda stages. Attention is paid also to the organizational structure of the WPK and other organizations.

Keywords

DPRK, propaganda, Kim Il-sung, cult of personality, Juche Idea, DPRK media, DPRK literature

*„V očích malého chlapce, jako jsem byl já, stejně jako v očích mých přátel byli
Kim Il-sŏng a Kim Čŏng-il dokonalé bytosti, které nemohlo poskvřnit nic nízkého.
Všichni jsme byli přesvědčení, že ani jeden z nich nemočí a nekadí!
Může si snad člověk představit něco takového u bohů?“*

Kang Čchŏl-hwan, Pierre Rigoulet

Obsah

Úvod.....	9
I. Propaganda, Kim Il-söng a ideologie čučche.....	12
I. 1. Ideologie čučche	15
I.2. Kult osobnosti Kim Il-sönga	23
I.2.1. Kim Il-söng – všudypřítomná ctnost.....	30
I.2.2. Kim Il-söng – otec národa	32
I.2.3. Kim Il-söng – válečný hrdina	34
I.2.4. Kim Il-söng – národní myslitel.....	35
I.3. Hlavní metody a témata propagandy KLDK.....	42
II. Propaganda a literatura	58
II. 1. Vývoj literatury 1945–1950	59
II. 2. Vývoj literatury 1950–1953	64
II. 3. Vývoj literatury 1953–1960	66
II. 4. Vývoj literatury v 60. letech.....	69
II. 5. Vývoj literatury v 70. a 80. letech	75
III. Propaganda a média	78
III. 1. Kontrolní praxe a mediální legislativa	79
III. 2. Vývoj médií	83
III. 2. 1. Tvorba demokracie a výstavby od národního osvobození, po počátek korejské války (1945–1950)	84
III. 2. 2. Osvobozenecská válka (1950–1953).....	88
III. 2. 3. Konec osvobozenecské války až smrt Kim Il-sönga (1953–1994)...	89
Závěr	96
Použitá literatura.....	98
Seznam zkratek.....	110
Textová příloha.....	111
Příloha č. 1 - Organizační struktura KSP	112
Příloha č. 2 - Organizační struktura Rodong sinmun.....	113
Příloha č. 3: Organizační struktura rozhlasových a televizních vysílání, 1972–1996.....	114
Příloha č. 4: Organizační struktura Výboru pro rozhlasové a televizní vysílání	115
Obrazová příloha	116

Úvod

Osvobození Korejského poloostrova od japonské nadvlády v roce 1945 a následný vznik dvou ideologicky i politicky antagonistických států představuje v měřítku dějin Koreje krátkou, ale velmi zajímavou epizodu plnou proměn. Po vzniku Korejské lidové demokratické republiky v roce 1948 dochází ve jménu budování socialismu a upevňování moci Kim Il-sönga k bazálním změnám v rámci politického systému, ekonomického fungování i společenského života. Ideologie marxismu-leninismu se stane základním stavebním kamenem veškerého revolučního společenského vývoje a proniká do všech oblastí veřejného života skrze využití severokorejské propagandistické mašinérie.

Předkládaná práce se zabývá vývojem propagandy v Korejské lidové demokratické republice. Otázka severokorejské propagandy je problematikou velmi složitou, na kterou můžeme nahlížet z několika úhlů, z nichž mnohé by se mohly stát tématem pro samostatnou práci. Ucelené uchopení problému s sebou jistě přináší možná rizika v podobě nepříliš hlubokého a zobecnělého podání jednotlivých kapitol. Cílem předkládané bakalářské práce ovšem není popisovat jednotlivé aspekty severokorejské propagandy, nýbrž podat její ucelený obraz. Za hlavní objekt svého zájmu a určující faktor jsem zvolila osobnost Kim Il-sönga, přičemž časové vymezení 50. až 80. let 20. století bylo mým mezníkem při posuzování problematiky daného tématu. Práce bude teoreticky vycházet z konceptů politické propagandy a prakticky bude dokazovat její dopad na literaturu a na hromadné sdělovací prostředky.

Bakalářská práce, kterou zde předkládám, se skládá ze tří tematických kapitol. Záměrem první kapitoly, Propaganda, Kim Il-söng a ideologie čučche, je představit hlavní metody, které využíval propagandistický aparát s cílem obhájit politiku Korejské strany práce, propagovat výhody socialistického zřízení a vykreslit severokorejským občanům život v kapitalistických státech s důrazem na jeho negativní stránky. Důraz je kladen na podrobnější rozbor ideologie čučche, která svým charakterem poskytla velký prostor pro upevnění pozice Kim

Il-sõnga, a na představení vývoje kultu osobnosti Kim Il-sõnga včetně jeho charakteristických rysů. Vzhledem k malému rozsahu vydané odborné literatury k tématu severokorejské propagandy, ideologie čučche a kultu osobnosti Kim Il-sõnga, vychází tato kapitola především z pramenné základny. Jedná se hlavně o prameny z archivu Politická zpravodajství zastupitelských úřadů z let 1918–1975. Cenným zdrojem informací, který dokumentuje severokorejský politický vývoj v 50. letech a s tím spojený vývoj kultu osobnosti Kim Il-sõnga, jsou také zprávy z velvyslanectví SSSR v Korejské lidově demokratické republice, které se nachází v Ruském státním archivu pro soudobé dějiny. Díky moderním technickým postupům a informačním technologiím byl celý tento rozsáhlý soubor historických pramenů digitalizován. Pro dotvoření uceleného obrazu jsem se rovněž zaměřila na projevy Kim Il-sõnga, které byly zmapovány jak v průběhu jeho života, tak jako součást pozůstalosti, samozřejmě s vědomím rizik, jaké přináší.

Kapitola Propaganda a literatura demonstruje, že severokorejská propaganda využívala sílu obrazu a slova, a proto je pochopitelné, že se i literatura dostávala do popředí jako cenný nástroj politické propagandy. Od doby, kdy Korejská strana práce ohlásila literární koncepci nařizující povinné zpracování předem určených témat, sklouzla tato forma umění na pole propagandy a začala působit důmyslně všude tam, kam byla směřována. V této kapitole jsem vycházela zejména z Kim Il-sõngovy příručky „*Duties of Literature and Arts in Our Revolution*”, která obsahuje jeho základní projevy, jež se dotýkají literatury. Při zpracování daného tématu bylo nutné vycházet i z dalších zdrojů, jež zásadním způsobem doplňují prameny severokorejské. Na tomto místě uvedme především práci koreanistky Tatiany Gabroussenko, jejíž výzkum raných dějin literatury Korejské lidově demokratické republiky byl publikován pod názvem „*Soldiers on the Cultural Front: Developments in the early history of North Korean literature and literary policy*”. Další důležitou práci, zabývající se severokorejskou literaturou, publikovala Sonja Häußler pod názvem „*Revived Interest in Literary Heritage: Changes in the Cultural Policy of the DPRK*”.

Jedná se o zhodnocení vývoje literatury od roku 1945 až do 80. let a nejvíce se zaměřuje na vydávání klasických korejských děl v KLDŘ.

V poslední kapitole, Propaganda a média, se věnuji „nejkřiklavějším“ projektům severokorejské propagandy, které „režirovala“ Korejská strana práce. V momentě, kdy média každodenně přinášela obraz světa pohledem stranických ideologů, se tato média stala hlavním funkčním distributorem dominantní ideologie. V této kapitole budou stručně představeny hlavní tiskoviny, rozhlasová a televizní vysílání, jejichž prostřednictvím severokorejský propagandistický aparát rozšiřoval svou působnost za účelem získat podporu Severokorejců a rozvíjení kultu osobnosti. Při zpracování tématu severokorejských médií jsem vycházela ze zahraniční odborné literatury a odborných článků. Cennou publikací mi byla kniha „*North Korean Handbook*“ popisující cenzurní praxi v KLDŘ a publikace „*Handbook of the Media in Asia*“ zachycující vývoj médií v KLDŘ.

U přepisu korejských jmen a názvů používám ve své práci českou vědeckou transkripci, přičemž volím následující postup: na prvním místě uvádím český překlad, v závorce následuje korejská podoba názvu, ve většině případů doprovázená čínskými znaky. U většiny jmen taktéž uvádím jejich korejskou podobu a odpovídající čínské znaky. V případě, kdy cituji korejské autory píšící anglicky, jejichž jména jsou přepisována v závislosti na zvolené transkripci, ponechávám tato jména v podobě, v jaké jsou uvedena v dané publikaci.

I. Propaganda, Kim Il-sŏng a ideologie čučche

Před několika lety, když jsem se začala zabývat vztahem umění a propagandy Korejské lidově demokratické republiky (dále jen KLR, 조선민주주의인민공화국, 朝鮮民主主義人民共和國), jsem stála před značným dilematem. Fundovaných prací u nás bylo pramálo, zároveň jsem byla konfrontována s různými interpretacemi a pohledy historiků. „*Stát ovládaný osobou samovládců*”¹, „*charakterizovaný diktaturou jedné politické strany*”², vedoucí „*ke snaze uskutečnit socialistickou transformaci*”³. Takováto hrubá zjednodušení charakterizovala nejen politiku KLR, nýbrž se vztahovala i na všechny aspekty severokorejského života. Umění, literatura, architektura, žurnalistická praxe i vzdělávání degradovaly, zejména přičiněním tendenční marxistické historiografie, na pouhý prostředek severokorejské politické propagandy⁴ – prostředek sloužící k propagaci ideologie čučche (주체사상, 主體思想) a kultu osobnosti Kim Il-sŏnga (김일성, 金日成).

Je nutno na tomto místě poznamenat, že ideologie čučche jako nová ideologie KLR nesloužila jen k posilování kultu osobnosti Kim Il-sŏnga, nýbrž také legitimizovala a realisticky zobrazovala komunistické životní hodnoty jako optimální a danou politickou moc jako absolutně nejlepší. Koncept čučche poprvé zmínil Kim Il-sŏng v roce 1955 ve svém projevu „*O odstranění dogmatismu a formalismu a zavedení čučche v ideologické práci*” (사상사업에서 교조주의와 형식주의를 퇴치하고 주체를 확립할 데 대하여).⁵ Projev, který

---

¹ BUZO, A., *Partyzánská dynastie*, Praha: Nakladatelství Jiří Buchal, 2003, str. 13.

² *North Korean Hanbook: Yonhap News Agency*, New York: M E Sharpe Inc, 2002, str. 87.

³ BUZO, A.: op. cit., str. 53.

⁴ O degradaci socialistického realismu, kam se podle vůdčích ideových estetických principů zařazuje i umění KLR, nejradikálněji hovoří polský filozof a estetik Michal Glowinski, který konstatuje, že socialistický realismus paradoxně vstupuje do radikálního konfliktu se vším, co v tradici bylo a je hodnotou. GLOWINSKI, M., *Rytual i demagogia. Tryznaście szkiców o sztuce zdegradowanej*, Warszawa: Open, 1992, str. 5.

⁵ Podle severokorejských spisů se o ideologii čučche Kim Il-sŏng zmiňoval již ve třicátých letech. V knize „*Kim Il Sung The Great Man of the Century I.*” je uvedeno, že jednu ze svých prvních filozofických myšlenek pronesl 30. června 1930 ve svém projevu s názvem „*Cesta korejské revoluce*” (조선혁명의 진로). HO, Han-mjŏng, *Kim Il Sung The Great Man of the Century I*, Pchjongjang: Foreign Languages Publishing House, 1993, str. 196.

byl údajně přednesen na uzavřené konferenci propagandistů a agitátorů Korejské strany práce (dále jen KSP, 조선로동당, 朝鮮勞動黨)⁶, v sobě nesl hlavně důraz na vše korejské a také kritiku přejímání cizích vzorů. „*Dnes se chci zaměřit na několik nedostatků v naší ideologické práci a na to, jak je odstranit v budoucnu.*”⁷ Tak začínal projev, který do budoucna zásadně ovlivnil severokorejské směřování.⁸ Propagandistický aparát od tohoto momentu začal v rámci své monstrózní indoktrinační kampaně neustále opakovat dva základní principy, na kterých byla postavena ideologie čučche: 1) Metody revoluce a výstavby musí být v souladu s vlastní historií a kulturou, nikoli slepým následováním zahraničních vzorů, 2) Člověk je pánem všeho a vše má rozhodnout sám za sebe, jelikož on sám je nezávislost (자주성, 自由性). Kim Il-söng rovněž uvedl: „*Nezávislost je život země a národa.*”⁹ Základní linie čučche byla tedy postavena na národní hrdosti a nezávislosti člověka, což u Korejců, národa, který byl vždy obklopen velkými mocnostmi, pozitivně rezonovalo s jejich mentalitou.

Je důležité si uvědomit, že do 60. let 20. století se politický i ekonomický život KILDR řídil výhradně ideologií marxismu-leninismu a není tedy překvapující, že ideologie čučche vychází z tohoto sovětského pravzoru.¹⁰ Nicméně severokorejský propagandistický aparát všechnu možnou provázanost s marxismem-leninismem popírá a konstatuje, že ideologie čučche vychází pouze z myšlenek Kim Il-sönga, a to i navzdory tomu, že ústava z roku 1972 proklamuje: „*Korejská lidově demokratická republika se ve své činnosti řídí myšlenkou čučche KSP, jež je tvůrčí aplikací marxismu-leninismu na podmínky*

---

⁶ Případně pod alternativním názvem Strana práce Severní Koreje.

⁷ KIM, Il-söng, *Selected Works I*, Pchjŏngjang: Foreign Languages Publishing House, 1971, str. 582.

⁸ TICHÁ, P., *Politický režim KILDR 1970-1994. Klasifikace podle Linzovy typologie nedemokratických režimů*, Praha, 2011, Magisterská práce, Univerzita Karlova, Vedoucí práce Mgr. Radek Buben, str. 27.

⁹ KIM, Il-söng, *Čočakčip 30 kwŏn*, Pchjŏngjang: Čosŏn rodongdang čchulpchansa, 1990, str. 557.

¹⁰ Kromě prvků marxismu-leninismu zde můžeme najít i prvky maoismu, korejského nacionalistického tradicionalismu či japonského militarismu. Jedním z příkladů následování ostatních filozofických směrů, konkrétně maoismu, bylo severokorejské hnutí Čchöllima (철리마운동, 千里馬運動), které bylo inspirováno Mao Ce-tungovým hnutím Velký skok vpřed (대약진운동, 大躍進運動) z let 1958–1960.

naší země.“¹¹

Zde však vyvstává další z mých otázek: Jaký byl pravý důvod odklonu od marxismu-leninismu? Byla tou hnací silou potřeba posílit kult Kim Il-sönga či korejskou národní hrdost? Jak spolu tyto dvě instance v případě ideologie souvisejí? Tato otázka se komplikuje stejnou měrou, s jakou se rozchází pohledy různých odborníků. Brian Reynolds Myers, americký specialista na propagandu KILDR, konstatoval ve své publikaci *„Nejčistší rasa“*, že ohromná reakce zahraničních pozorovatelů na Kim Il-söngův projev *„O odstranění dogmatismu a formalismu a zavedení čučche v ideologické práci“* podnítila Severokorejce k vytvoření vlastní ideologie. Ve svém textu dále upozornil, že *„Kim Il-söng necítil naléhavou potřebu vytvořit skutečnou ideologii.“*¹² Andrej Nikolajevič Laňkov, přední odborník na severokorejské vztahy, vysvětluje vytvoření ideologie čučche následovně: *„Severokorejský režim cítil nutkání vymyslet vlastní ideologii, aby upevnil svoji nově nabytou nezávislost ve vztahu k Čínské lidové republice (dále jen ČLR, 중화인민공화국, 中华人民共和国) a Svazu sovětských socialistických republik (dále jen SSSR).“*¹³ Přední český koreanista Jaroslav Bařinka tvrdí: *„Základním motivem, který vedl KSP k zformulování specifické ideologické platformy, byla snaha o vytvoření teoretických zásad, jež by umožňovaly zaujímat v rozporech, vzniklých v mezinárodním komunistickém hnutí, pružnou, utilitaristicko-pragmatickou pozici, založenou na silném nacionalismu.“*¹⁴ S originálním pohledem přichází i Václav Suchý, československý chargé d'affaires v KILDR v roce 1974, podle kterého *„příčinou formulování vzniku ideologie čučche mohl být subjektivní podnět v roce 1956, kdy*

---

¹¹ BUZO, A.: op. cit., str. 48.

Ideologickou provázanost s filozofií Karla Heinricha Marxe a Vladimira Iljiče Lenina odstraňovala KSP postupně, takže jejich portréty byly viděny na veřejných místech až do roku 2012 (**obr. 1**). Úplný odklon od marxismu-leninismu vyvrcholil až v dubnu roku 2012 za vlády Kim Čöng-una (김정은, 金正恩), kdy byly tyto portréty z veřejných míst odstraněny (**obr. 2**).

¹² MYERS, B. R., *Nejčistší rasa*, Praha: Nakladatelství Ideál, 2013, str. 42.

¹³ LAŇKOV, N. A., *The real North Korea – Life and Politics in the Sailed Stalinist Utopia*, New York: Oxford University Press, 2013, str. 67.

¹⁴ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 020567, *Informace o podstatě tzv. Ideji čučche* – zpracoval J. Bařinka, 26. 1. 1973, Pchjŏngjang.

do Pchjŏngjangu přijel A. Mikojan¹⁵ a Pcheng Te-chuaj¹⁶, kteří měli za úkol odvolat z vedoucích míst ve straně a státě Kim Il-sŏnga. Kim Il-sŏng se mimo přijetí různých administrativních opatření snažil vytvořit ideovou ochranu v zájmu ubránit svojí osobní moc.”¹⁷

Otázka prvotní příčiny formulování ideologie čučche je problematikou velmi složitou, která doposud vyvolává u historiků různorodé a mnohdy i rozporuplné reakce. S jistotou můžeme konstatovat jen to, že ideologie čučche se na několik desetiletí stala jedinou vůdčí ideologií KLDŘ. Zabývat se otázkou této ideologie v našem kontextu je proto žádoucí a opodstatněné.

I. 1. Ideologie čučche

Jak jsme již uvedli výše, ideologie čučche byla poprvé nastíněna v projevu Kim Il-sŏnga na aktivu agitátorů a propagandistů v prosinci roku 1955 v souvislosti s bojem za tzv. odstranění dogmatismu a formalismu v ideologické práci. Podle oficiální severokorejské historiografie je počátek ideologie čučche vztažen ke Kim Il-sŏngovu projevu „*Cesta korejské revoluce*” (조선혁명의 진로), který přednesl 30. června 1930 v čínské provincii Ťi-lin (지린 성, 吉林省)

---

¹⁵ Anastáz Ivanovič Mikojan (25. listopadu 1985–21. října 1978), byl sovětský státník arménského původu, který byl politicky činný za éry Stalina a Chruščova. V roce 1941 se stal předsedou Výboru pro zásobování Rudé armády potravinami a oblečením, členem Výboru pro evakuace a Státního výboru pro obnovu hospodářství osvobozených oblastí, od roku 1942 byl členem Státního výboru obrany. Za éry Chruščova podnikl v letech 1955–1964 jakožto první náměstek předsedy Rady ministrů SSSR mnoho významných oficiálních návštěv jak do USA, tak i do KLDŘ. Mimo jiné se podílel i na Katyňském masakru.

Anastáz Ivanovič Mikojan, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 7. 5. 2013 [cit. 2013-05-20], Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Anastáz_Ivanovič_Mikojan.

¹⁶ Pcheng Te-chuaj (彭德怀, 24. října 1898–29. listopadu 1974) byl prominentní čínský komunistický generál a ministr obrany ČLR v letech 1954–1959. Mao Ce-tung ho rovněž jmenoval velitelem Čínských lidových dobrovolníků (dále jen ČLD, 중국인민지원군, 中国人民志愿军), kteří bojovali po boku Korejské lidové armády (dále jen KLA, 조선인민군, 朝鮮人民軍) v korejské válce (한국 전쟁, 韓國戰爭). Pcheng Te-chuaj vedl ČLD až do konce korejské války.

Peng Dehuai, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 10. 5. 2013 [cit. 2013-05-20], dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Peng_Dehuai.

¹⁷ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 015955, *Ideologia čučche a kimirsénizmus – další poznatky*, 20. 8. 1974, Pchjŏngjang.

ve městě Čchang-čchun (창춘 현, 長春縣) na konferenci Kcharun (카룬, 卡倫).¹⁸ „Prezident Kim Il-söng vytvořil ideologii čučche ve svém mladém věku... Rozhodl se, že pro správné vypracování vůdčí korejské ideologie je nutný nezávislý pohled, který bude odpovídat skutečným podmínkám Koreje... Proto svolal schůzi vedoucích představitelů Ligy komunistů (공산주의청년단, 共產主義青年團) a Protiimperialistické ligy mládeže (반제청년동맹, 反帝青年同盟) v Kcharunu...“¹⁹ Přesto však není ideologii věnována až do roku 1962, kdy došlo k čínsko-sovětské roztržce²⁰, taková pozornost, jakou bychom od totalitního režimu očekávali.²¹ Od šedesátých let a během následujících desetiletí se

---

¹⁸ Celý projev je zaznamenán v knize KIM, Il-söng, 조선혁명의진로: 카룬에서진행된공청및반제청년동맹지도간부회의에서한보고, 1930년 6월 30일, 평양: 조선로동당출판사, 1978.

¹⁹ 조선혁명의 진로를 밝힌 카룬회의, In: Korean News Service Korean News [online], Tokyo, 29. 6. 2010 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.kcna.co.jp/calendar/2010/06/06-29/2010-0629-013.html>.

²⁰ Podle československého chargé d'affaires v KLDR v roce 1974 Václava Suchého Severokorejci došli k závěru, že čínsko-sovětské neshody budou existovat dlouho a za takového stavu KLDR nemůže inklinovat ani k SSSR ani k ČLR. Z tohoto důvodu vedení KSP do centra své politiky postavilo „samostatnost“ na zásadách ideologie čučche. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 015955, *Ideologia čučche a kimirsénizmus – ďalšie poznatky*, 20. 8. 1974, Pchjongjang.

Čínsko-sovětská roztržka se datuje od roku 1956, kdy Nikita Sergejevič Chruščov ve svém tajném projevu na 20. kongresu Komunistických stran Sovětského svazu (dále jen KSSS) veřejně odsoudil kult Josifa Vissarionoviče Stalina. Mao Ce-tung podporoval Stalina jak politicky, tak ideologicky, takže se mu Chruščovova kritika Stalinistického vedení a dokonce zlehčování marxisticko-leninistické teze nevyhnutelného ozbrojeného konfliktu mezi socialismem a kapitalismem rozhodně nehodily.

Nicméně spor veřejně propukl teprve v červnu 1960 na kongresu Rumunské komunistické strany, kde sovětská delegace označila Maa za nacionalistu, dobrodruha a úchylkáře. Čínská na oplátku označila Chruščova za revizionistu s patriarchálním, svévolným a tyranským chováním. Podobný střet se opakoval i v listopadu na moskevském setkání jednaosmdesáti komunistických stran a na 22. kongresu KSSS v říjnu 1961. Během roku 1962 se střet ještě zостřil. Prohlášení, mezi které se řadil návrh Čínské komunistické strany (dále jen ČKS, 중국 공산당, 中國共產黨) ohledně generální linie mezinárodního komunistického hnutí z června 1963 a Otevřený dopis KSSS, znamenala formální konec komunikace mezi SSSR a ČLR. Po smrti Chruščova v roce 1964 se čínský ministerský předseda vydal do Moskvy, aby jednal s novými sovětskými vůdci Leonidem Brežněvem a Alexejem Kosyginem, ale shledal, že nemají žádný zájem na změně dosavadních pozic. VÁVRA, N., *Komparativní studie: Maoismus a marxismus-leninismus, z marxismu se vyvinuvší ideologie*, Brno, 2008, Bakalářská práce, Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Vedoucí práce Mgr. Martin Bastl, Ph.D. str. 40–43.

²¹ Teoretickým podkladem pro klasifikaci KLDR jako totalitní země je použita typologie totalitarismu dle Juana José Linze, viz: LINZ, J. J., *Totalitarian and Authoritarian Regimes*, London: Boulder, 2000.

v korejských denících objevovaly rozsáhlé články zdůrazňující převahu socialistického systému nad úpadkovým kapitalismem či význam vzdělání dělníků a členů KSP.²² Školní učebnice byly revidovány²³, ideologie čučche pronikala do oficiálních institucí, vědeckých i akademických, definovala umělecký i literární projev dané doby, a to vše s cílem posílit jistotu o správnosti ideologie čučche. Korejský výklad čučche v ideologii znamená: politickou nezávislost (자주, 自主), samostatnost v ekonomice (자립, 自立) a samostatnou obranyschopnost (자위, 自衛).²⁴ Podle slov zástupců československého velvyslanectví v KLDŘ v roce 1974 se i někteří Severokorejci vyjadřují, že čučche znamená „*tvořivé používání marxismu-leninismu v konkrétních podmínkách dané krajiny, a proto se zavádí do všech oblastí života*“²⁵ Podrobnější výklad čučche, jak je uváděn v KLDŘ, spočívá v podstatě v následujících tezích,

²² ECKERT, C. J., LEE, Ki-baik a kolektiv, *Dějiny Koreje*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009, str. 307.

²³ LERNER, M., *Mostly Propaganda in Nature, Kim Il-song, the Juche Ideology and the Second Korean War*, Washington: Woodrow Wilson International Center, 2010, str. 11.

²⁴ ECKERT, C. J., LEE, Ki-baik a kolektiv: op. cit., str. 307.

Principy byly formulovány v Kim Il-söngově projevu „*O socialistickém výstavbě a jihokorejské revoluci v Korejské lidové demokratické republice*“ (조선민주주의인민공화국에서의 사회주의건설과 남조선혁명에 대하여) ze dne 14. dubna 1965. Čučche, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 10. 12. 2011, [cit. 2013-05-03], Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Čučche>.

²⁵ Noviny, časopisy a propagandistické plakáty byly protkány naivními zdůvodněními, proč uplatňovat ideologii čučche v praxi. Pro lepší znázornění uvedu rozhovor mezi českými a severokorejskými delegáty. Při návštěvě československých učitelů historie v KLDŘ v roce 1974 Pak Söng-čchöl (박성철, 朴成哲), člen Politbyra Ústředního výboru KSP (PB ÚV KSP, 조선로동당 중앙위원회 정치국, 朝鮮勞動黨中央委員會政治局), zdůraznil potřebnost vlastní ideologie čučche tím, že Severokorejci, kteří studovali stavebnictví v zemích, kde bývají mrazy až -40°C, začali po návratu do KLDŘ projektovat výstavbu vodovodů tak, že navrhovali vodní potrubí zakopat do hloubky více jak 1m, ačkoliv v KLDŘ nebývají takové silné mrazy. Proto bylo potřeba studenty usměrnit. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 015955, *Ideologia čučche a kimirsénizmus – d'alšie poznátky*, 20. 8. 1974, Pchjöngjang.

Dalším příkladem je rozhovor ministra školství KLDŘ (조선민주주의인민공화국 교육성, 朝鮮民主主義人民共和國教育省) Söng Sun-pchila (성순필) s ministrem školství ČSR J. Havlínem ze dne 21. 7. 1974. Söng Sun-pchil upozorňoval na příklad z oblasti sportu a zdůrazňoval, že v první řadě berou ohled na konstrukci těla korejského člověka a rozvíjejí takové sporty a volí takové metody, které jsou vytvořené pro stavbu korejského těla. Dodal, že v boxu věnují hlavní pozornost boji zblízka, jelikož korejští boxeři mají kratší ruce než evropští. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 015955, *Ideologia čučche a kimirsénizmus – d'alšie poznátky*, 20. 8. 1974, Pchjöngjang.

které na přelomu 60. a 70. let tvořily základ ideologických postojů KSP a staly se její ideologickou platformou.

1) Komunisté nemohou žít v ideologickém otroctví. Neměli by tancovat podle toho, jak pískají ostatní. Pokud nebudou používat vlastních mozků, ztratí samostatnost a nemohou rozlišit správné od špatného. Patolízalství a poklonkování před velmocemi je překážkou při samostatném provádění revoluce a výstavby. Proto je třeba vždy nezávisle a správně řešit všechny otázky podle svého vlastního úsudku a názoru.

2) V revoluci, výstavbě a obraně je třeba opírat se o vlastní síly. Podpora zvenčí má jen pomocnou úlohu. Je povinností těch zemí, které uskutečnily revoluci dříve než jiné a jsou vyspělejší, poskytovat všemožnou pomoc národům, které vedou revoluční boj.

3) Marxismus-leninismus není dogma, ale návod k jednání. Komunistické a dělnické strany by si měly vypracovat svou vlastní teorii pro řízení revoluce a výstavby ve svých zemích tvůrčí aplikací marxismu-leninismu na konkrétní podmínky svých zemí. Je špatné ignorovat změněnou situaci a konkrétní specifické podmínky země a zdůrazňovat pouze všeobecné zásady marxismu-leninismu.

4) Zkušenosti jediné strany nemohou sloužit v mezinárodním komunistickém hnutí jako příklad univerzálního významu. Neměly by se přijímat bez rozmyslu neroztříděné a nepromyšlené zkušenosti bratrských stran.

5) Základní povinností komunistů všech zemí je především provádět úspěšně revoluci ve vlastní zemi. Za tímto účelem musí vychovávat lid k vlastenectví. Zděděné odkazy národní kultury je třeba chránit před ohrožením ze strany světové klasiky.

6) V socialistické hospodářské výstavbě je hlavní zásadou budovat a posilovat nezávislé národní hospodářství. Vzájemná spolupráce mezi

socialistickými zeměmi by měla být prováděna takovým způsobem, aby posilovala nezávislý vývoj každé země.

7) Mezi komunistickými a dělnickými stranami nemohou existovat žádné privilegované strany. Neměly by existovat žádné takové vztahy, v nichž někdo z jednoho centra kontroluje, zatímco ostatní poslouchají a podřizují se. V nynějších podmínkách nemůže nikdy jediné centrum jednotně řídit světové revoluční hnutí. Jedna země nebo jedna strana nemůže být centrem světové revoluce nebo vedoucí stranou. Nezávislý postoj marxisticko-leninských stran v otázkách, které vyvstávají v mezinárodním komunistickém hnutí, by neměl být označován jako “oportunismus”, “neutralismus” nebo “eklekticismus”. Aby byla jednota mezinárodního komunistického hnutí skutečně dodržována, je nutné všemožně zajišťovat zásadu samostatnosti bratrských stran.

8) Zásada nezávislosti neznamená odklon k izolacionismu, odmítání mezinárodní solidarity a společenských akcí v boji proti imperialismu. Ochrana nezávislosti si staví za cíl uskutečnit revoluci ve vlastní zemi a také revoluci světovou.²⁶

V uvedených osmi bodech /dle korejského dělení/ jsou zafixovány hlavní zásady čučche, v nichž KSP jen shrnula a “upravila” obecné poučky marxismu-leninismu. Smysl pro vytvoření nové řídicí filozofické soustavy pro stranu a stát spočíval v podstatě v tom, aby se do té doby v praxi uplatňovaný pragmatismus a nacionalismus mohly opřít o teoretické základy. K zastření odchodu KSP z marxisticko-leninské platformy byl v KLDŘ vytyčen argument, že klasikové marxismu-leninismu nemohli postihnout nynější vývoj v celé jeho podstatě a šíři. Bylo nezbytné aktualizovat jejich učení z hlediska současných podmínek

---

²⁶ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 020567, *Informace o podstatě tzv. Idejí čučche* – zpracoval J. Bařinka, 26. 1. 1973, Pchjŏngjang.

a povznést je na nový stupeň.²⁷ „Každá historická epocha revoluce potřebuje vedoucí-řídící teorii, revoluční ideologii odpovídající této epoše. Génus revoluce, veliký ideolog a teoretik, vážený a milovaný vůdce soudruh Kim Il-sŏng vytvořil nesmrtelné ideje čučche...“²⁸ Vůdce ovšem nebyl tak geniálním filozofem, aby je dokázal rozvinout jen na základě své – podle Severokorejců bezesporu značné – inteligence.²⁹ Za tvůrce ideologie čučche se považuje Kim Il-sŏngův poradce Hwang Čang-jŏp (황장엽, 黃長燁).

Osobnost Hwang Čang-jŏpa představuje široké téma: ať již z důvodu, že jeho život lze s trochou nadsázky ztotožnit s dějinami KLDR od roku 1959, tak i vzhledem ke skutečnosti, že jako osobnost byl Hwang Čang-jŏp značně houževnatý, ambiciózní a pracovitý. Na sklonku 50. let se před Hwang Čang-jŏpem otevíralo období, jež mu dávalo možnost zasahovat do veřejného života hned z několika pozic. V první řadě šlo o funkci tajemníka Sekretariátu generálního tajemníka ÚV KSP (조선로동당 중앙위원회 비서국)³⁰ a předsedy Oddělení propagandy a agitace KSP (조선로동당 선전선동부)³¹, dále od roku 1965 zastával funkci rektora university Kim Il-sŏnga (김일성종합대학총장). Důležitým mezníkem v jeho životě byl rok 1972, kdy byl jmenován předsedou Nejvyššího lidového shromáždění (dále jen NLS, 최고 인민 회의, 最高人民會議), a rok 1979, ve kterém byl jmenován tajemníkem ÚV KSP pro ideologické otázky (조선로동당중앙위원회 사상담당) a zároveň ředitelem Ústavu

---

²⁷ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 020567, *Informace k podstatě tzv. Idejí čučche*, 18. 1. 1974, Pchjŏngjang.

²⁸ Stručný výtah ze stranického časopisu Kapča (갑자, 甲子), č. 7 z roku 1974. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 018506, *Revoluční ideje velkého vůdce soudruha Kim Ir sena – to jsou nové tvořivé ideje, odpovídající požadavkům epochy*, 5. 12. 1974, Pchjŏngjang.

²⁹ Necháme-li stranou severokorejské opěvování, Kim Il-sŏng nikdy nepatřil k intelektuální elitě národa. Mimo střední školu, kterou však absolvoval mimo Koreu, neměl soustavné vzdělání.

BUZO, A.: op. cit., str. 31.

³⁰ Korea Platform Special Session with Mr. Hwang Jang-yop, In: *Center for strategies & International studies* [online], Washington, 31. 3. 2010 [cit. 2013-05-25]. Dostupné z: csis.org/event/korea-platform-special-session-mr-hwang-jang-yop.

³¹ Do těchto funkcí byl jmenován Kim Il-sŏngem v prosinci roku 1959.

ideologie čučche (주체사상연구소장).³² Tyto dvě instituce měly na starosti zvyšování ideové úrovně stranických řad. ÚV KSP prostřednictvím těchto oddělení řídil po obsahové stránce stranické organizace v příslušných ústředních ideologických zařízeních³³ a redakcích centrálních sdělovacích prostředků. Být informován znamenalo být informován jen v rozsahu, nakolik to Kim Il-söng, Hwang Čang-jöp a KSP považovali za potřebné. Podle všeho Kim Il-söng a Hwang Čang-jöp rozuměli i metodám, jak socialismus téměř se vším, co k němu patřilo, nejen patřičnou formou prezentovat veřejnosti, ale dokonce jej učinit až osudově přitažlivým pro začnou část obyvatelstva.

Aby dodali nové ideologii potřebnou kredibilitu, doplnili stanovy KSP na jejím 5. sjezdu v roce 1970³⁴ o konstatování, že jediným vodítkem její činnosti jsou „veliké ideje čučche soudruha Kim Il-sönga“. V novinách se stále častěji objevovaly články, které povyšovaly ideologii čučche na ideologii mezinárodních hybných sil jako jedinou ideologii současnosti.³⁵ Rovněž ústava KILDR z 28. prosince 1972 charakterizovala ideje čučche jako řídící principy vnitřní i zahraniční politiky státu. „*KILDR se ve své činnosti řídí ideami čučche, světovým výhledem se zřetelem na lid, revoluční ideologií za dosažení emancipace lidových vrstev obyvatelstva.*“³⁶ Nicméně je důležité zdůraznit, že obsah čučche zůstával i po jeho dosazení do ústavy velmi nejasný, jelikož dospíval spíše do oblasti

---

³² Korea Platform Special Session with Mr. Hwang Jang-yop, In: *Center for strategies & International studies* [online], Washington, 31. 3. 2010 [cit. 2013-05-25]. Dostupné z: [csis.org/event/korea-platform-special-session-mr-hwang-jang-yop](http://www.csis.org/event/korea-platform-special-session-mr-hwang-jang-yop).

³³ Stranické organizace KSP v příslušných ústředních ideologických zařízeních, do nichž spadaly například provinční a městské organizace strany, zabezpečovaly v okruhu své působnosti uskutečňování politiky KSP a zajišťovaly řízení nižších organizačních článků KSP, tj. základních organizací, místních, celozávodních a podnikových výborů strany. Organizační struktura KSP viz **příloha č. 1.**

³⁴ 5. sjezd KSP probíhal od 2. do 13. listopadu 1970. Účastnilo se ho 1734 delegátů a hlavním cílem sjezdu bylo ustanovení šestiletého plánu (1971–1976).

Congress of the Workers' Party of Korea, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 30.4.2013, [cit. 2013-06-10], Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Congress_of_the_Workers'_Party_of_Korea.

³⁵ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 015955, *Ideologia čučche a kimirsénizmus – ďalšie poznátky*, 20. 8. 1974, Pchjŏngjang.

³⁶ Constitution of North Korea (1972), In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 13.12.2012 [cit. 2013-06-10]. Dostupné z: [http://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_North_Korea_\(1972\)](http://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_North_Korea_(1972)).

morálky než k právnímu upřesnění.³⁷ Jak prokazuje také 4. číslo politicko-teoretického časopisu KSP *Kullodža* (근로자) z roku 1973, podle kterého je čučche *základním postojem, charakteristikou správných výchozích pozic Kim Il-söngovy rodiny a nejvyšším ideálem*.³⁸ Dalším příkladem je jeden z výkladů o působení čučche přednesený členem Generálního svazu Korejců v Japonsku (재일본조선인총연합회, 在日本朝鮮人總聯合會) I Čin-kjuem (이진규, 李鎭奎) v roce 1973: „*Společenské zřízení v naší zemi je nejdokonalejší společenský řád, při němž masy jsou pánem všeho a vše ve společnosti slouží ve prospěch pracujících..., je tak nejasné, že je představiteli cizích států přijímáno jako jejich vlastní ideologie*.“³⁹ J. Bařinka ve své práci „*K nové ústavě a právu v KLLDR*“: upozorňuje na následující skutečnost: „*Přestože bylo velmi obtížné ideologii čučche porozumět, byla jí přisouzena všeobecná platnost*.“⁴⁰

Ideologie čučche od 70. let legitimizovala veškeré kroky politické moci, celému systému dala punc národní či světové myšlenkové nadřazenosti nad okolními velmocemi⁴¹ a šla ruku v ruce s okázalou Kim Il-söngovou sebe prezentací. Oslava Kim Il-sönga, jeho revolučních i státnických činů, korejského národa a obrození vlasteneckého ducha, stejně jako příběhy z korejské mytologie se symbolickým odkazem na Kim Il-sönga určovaly směr, kterým se měly ubírat všechny aspekty veřejného i soukromého života.

---

³⁷ I dnes je velmi obtížné nalézt právně únosnou definici pojmu čučche a odvolat se na nějaký právotvorný text. Za závazný výklad slova čučche se považují citace z četných Kim Il-söngových projevů. Nejzávažnější formulace přináší projev z 18. 10. 1966 „*O odstraňování formalismu a byrokratismu a o revolucionizaci pracovníků při stranické činnosti*“ (당사업에서 형식주의와 관료주의를 없애며 일군들을 혁명화할데 대하여).

³⁸ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023266, *K nové ústavě a právu v KLLDR* – zpracoval J. Bařinka, 28. 5. 1973, Pchjŏngjang.

³⁹ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023266, *K nové ústavě a právu v KLLDR* – zpracoval J. Bařinka, 28. 5. 1973, Pchjŏngjang.

⁴⁰ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023266, *K nové ústavě a právu v KLLDR* – zpracoval J. Bařinka, 28. 5. 1973, Pchjŏngjang.

⁴¹ Dle teologa Thomase Juliase Belkeho severokorejská vláda rovněž propagovala ideologii čučche jako náhradu za tradiční náboženství. Asi i proto severokorejské akce do značné míry připomínaly náboženské obřady. Vice viz: BELKE, T. J., *Juche: A Christian Study of North Korea's State Religion*, London: Living Sacrifice Book Company, 1999.

I.2. Kult osobnosti Kim Il-sönga

Představitelé totalitních systémů 20. století si byli vědomi základního předpokladu úspěšné ideologické propagandy. Hrdina dokáže mnohem efektivněji ztělesnit důležitá ideologémata a mnohem účinněji zapůsobit na široké masy než jakákoliv prohlášení, školení či stranické programy. Kim Il-söng byl právě takovou personifikací idejí. *„Bezpříkladný vlastenec, národní hrdina, nepřemožitelný vojevůdce s ocelovou vůlí, jeden z vynikajících vedoucích představitelů mezinárodního komunistického a dělnického hnutí, velký vůdce čtyřicetimilionového korejského lidu, soudruh Kim Il-söng, od doby, kdy záhy nastoupil cestu revolučního boje až do dneška, po dobu více než čtyřiceti let obětoval vše ve svém osobním životě jedině boji za svobodu a štěstí lidu a za vítězství revoluce.“*⁴² Tímto způsobem byl formován obraz takového Kim Il-sönga, který nabízel určitou vizi do budoucnosti. Pro obyčejné lidi, tedy obyvatelstvo KLDR, byl opravdu někým jedinečným a výjimečným.⁴³ Jeho obraz byl rozšířen jak na veřejná prostranství, tak do soukromých prostor, varovně připomínal jeho všudypřítomnost, zrcadlil jeho sebevědomí a stával se personifikací občanských ctností.⁴⁴ Jakým způsobem se kult osobnosti Kim Il-sönga v KLDR formoval a do jaké míry se jeho vývoj změnil po projevu N. S. Chruščovova⁴⁵, v rámci kterého nastala v Sovětském svazu kritika kultu osobnosti?

⁴² *Stručné dějiny revoluční činnosti soudruha KIM IR SENA*, Pchjöngjang: Vydavatelství cizojazyčné literatury, 1970, str. 1.

⁴³ Ačkoli byly chvalozpěvy na Kim Il-sönga povinné, není důvod pochybovat, že v mnohých případech vyjadřovaly opravdové city.

⁴⁴ Od konce 60. let byl portrét Kim Il-sönga vyvěšen nad nádražní vchody a východy (**obr. 3**), v kancelářích, továrnách, dílnách, v každého vagónu metra, dokonce i v domácnostech (**obr. 4, 5**). Často jsou tyto portréty chráněny před deštěm. Od počátku 70. let byli všichni Severokorejci starší 16 let povinni nosit odznak s portrétem Kim Il-sönga (**obr. 6**). Od 80. let byl portrét Kim Il-sönga doplněn i o jeho syna Kim Čöng-ila (김정일, 金正日) (**obr. 7**). LAŇKOV, A., The Official propaganda in the DPRK: Ideas and Methods, *North Korean studies* [online], [cit. 2013-06-10]. Dostupné z: http://north-korea.narod.ru/propaganda_lankov.htm.

⁴⁵ Nikita Sergejevič Chruščov se narodil 17. dubna (podle některých historiků 24. března) roku 1894 v ukrajinské vesnici Kalinovka a byl jedním z nejvýznamnějších světových politiků padesátých a první poloviny šedesátých let 20. století. Působil jako první tajemník ústředního výboru KSSS a předseda Rady ministrů Svazu sovětských socialistických republik, a to od smrti Stalina v roce 1953 až do svého odvolání v roce 1964 – tedy 11 let byl nejmocnějším mužem Sovětského svazu. Členové politického byra ÚV KSSS v čele s Leonidem Brežněvem ho však

Geneze Kim Il-söngova kultu osobnosti a jeho následné upevnění je výsledkem komplexní souhry nejrůznějších příčin a okolností, které se udály během let 1945–1956. Při obnovování vlády v severní Koreji po japonské okupaci (일제 강점기, 日帝强占期)⁴⁶ seskupil Sovětský svaz komunistickou oligarchii skládající se ze složek korejského komunistického hnutí⁴⁷ z doby před rokem 1945 a z kádrů sovětských občanů korejského původu a svěřil jí moc.⁴⁸ Ačkoliv Adrian Buzo, australský diplomat působící v 70. letech na velvyslanectví v Pchjŏngjangu, ve své knize „*Partyzánská dynastie*” říká, že Sověti až do konce roku 1945 považovali za hlavní politickou sílu na severu Korejskou demokratickou socialistickou stranu (조선사회민주당, 朝鮮社會民主黨) s národním vůdcem Čo Man-sikem (조만식, 曹晩植), „*Sovětská zpráva o komunistech v Koreji*” z roku 1945, která spadá pod Archiv ruského generálního štábu, dokazuje, že vhodným kandidátem na pozici předsedy korejské vlády byl Kim Il-söng. „*Jméno Kim Il-söng je široce známé mezi korejským lidem. Bylo o něm vytvořeno mnoho legend, čímž se stal skutečným hrdinou korejského lidu.*

---

v roce 1964 donutili odstoupit ze všech stranických a vládních funkcí. Poté žil Chruščov mnoho let v ústraní v jakémisi domácím vězení na své venkovské dače, kde také 9. listopadu 1971 zemřel na selhání srdce.

Nikita Sergejevič Chruščov, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 12. 3. 2013 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Nikita_Sergejevič_Chruščov.

⁴⁶ Korea byla od roku 1910 okupována Japonským císařstvím, přičemž cílem okupační správy bylo mimo jiné i radikální potlačení kulturních a historických tradic, přísná cenzurní praxe a zastavení vydávání novin. Občané Koreje spadali do nejnižší kasty obyvatel, neměli volební práva a pomocí zásadních změn ve vzdělávání a rovněž politiky Sōshi-kaimei (pojapponšťování korejských jmen) měli být postupně kultivováni. BACH, M., *Severní korea a koncepty totalitních režimů*, Brno, 2008, bakalářská práce, Masarykova univerzita v Brně, vedoucí práce Mgr. Petr Hlaváček, Ph.D., str. 9. Kapitulace Japonska dne 15. 8. 1945 znamenala i osvobození Korejského poloostrova. Více o období Japonské okupace viz: ECKERT, C. J., LEE, Ki-baik a kolektiv: op. cit., str. 185–236.

⁴⁷ Korejská komunistická oligarchie zahrnovala čtyři rozdílné části: domácí komunisty, bývalé mandžuské partyzány, korejské partyzány jenanské skupiny a Sovětokorejce. Nejvýznamnější skupinou představovali domácí komunisté, kteří bojovali v Koreji po většinu času japonského koloniálního období. Druhou velkou skupinou oligarchie byli mandžušští partyzáni, které vedl Kim Il-söng. Třetí skupinou oligarchie byla skupina jenanská, která sdružovala korejské komunisty, kteří koncem třicátých let odešli z Mandžuska do Jenanu a bojovali tam pod vedením Komunistické strany Číny (중국 공산당, 中國共產黨) proti Japoncům a čínským nacionalistům. Poslední skupinou byli Sovětokorejci, kteří se skládali z kádrů sovětských byrokratů a stranických funkcionářů korejského původu a kteří vyplňovali správní a úřednické vacuum, jež nastalo po odchodu Japonců. BUZO, A.: op. cit., str. 25–26.

⁴⁸ Ibid., str. 24.

Japonci používali všemožné prostředky k dopadení Kim Il-sönga. Dokonce nabídli velkou sumu peněz za jeho hlavu. Je zároveň populární mezi všemi demokratickými skupinami obyvatelstva, a to zejména mezi rolníky. Kim Il-söng je tedy vhodným kandidátem na pozici vůdce budoucí korejské vlády.”⁴⁹ Není tedy s podivem, že v roce 1946 byl Kim Il-söng jmenován předsedou Prozatímního lidového výboru Severní Koreje (북조선인민위원회위원장, 北朝鮮人民委員會委員長), fungujícího jako sevekorejská vláda. Aby byla posílena jeho autorita, visely jeho portréty vedle J. V. Stalina (**obr. 8**), K. H. Marxe a B. Engelse (**obr. 9**) a mnoho článků bylo publikováno ve jménu Kim Il-sönga, včetně 20ti bodového programu na obnovu země.⁵⁰

Bezprostředně po uchopení moci byla za pomoci sovětských poradců zahájena likvidace soukromého sektoru národního hospodářství, rozsáhlé znárodnění průmyslových podniků⁵¹, pozemková reforma a kolektivizace zemědělství⁵², výstavba těžkého průmyslu, následovala násilná masová likvidace soukromého řemesla, maloobchodu a živností. Tyto reformy byly v severokorejském tisku popsány jako *“demokratické reformy odrážející vůli Kim Il-sönga poskytnout severokorejskému lidu svobodu.”*⁵³ Cenným prostředkem pro upevnění jeho pozice bylo jmenování do funkce generálního tajemníka ÚV KSP

---

⁴⁹ Soviet Report on Communists in Korea, 1945, History and Public Policy Program Digital Archive, AGShVS RF. F. 172. OP 614631. D. 23 pp. 21–26.

⁵⁰ Letter from Ri Sang-jo to the Central Committee of the Korean Workers Party, October 05, 1956, History and Public Policy Program Digital Archive RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 410, Listy 233–295.

⁵¹ Zákon o zestátnění průmyslu a bank byl přijat v roce 1946, čímž se státní sektor stal v oblasti průmyslu vedoucí silou (více než 70 % podniků v rukou státu). Viz přednáška Vývoj v Severní Koreji od roku 1945 (Vladimír Pucek), 12. 10. 2010.

⁵² Základní teze zákona o zestátnění majetku z roku 1946 byla, že majetek bude bez náhrady konfiskován kolaborantům, Japoncům a těm, kteří uprchli na Jih. Zkonfiskována byla i půda statkářů, která přesahovala více než 5 li. Tato půda se nestala půdou státu, ale byla rozdělena mezi bezzemky, kteří si půdu za veliké daně pronajímali od statkářů. Dále byla zavedena materiální daň 25% úrody (někdy i více než 50%). Nejdůležitějším krokem bylo zestátnění zavlažovacích zařízení, čímž si stát podmanil veškeré zemědělství. Viz přednáška Vývoj v Severní Koreji od roku 1945 (Vladimír Pucek), 12. 10. 2010.

⁵³ Letter from Ri Sang-jo to the Central Committee of the Korean Workers Party" October 05, 1956, History and Public Policy Program Digital Archive RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 410, Listy 233–295.

(조선로동당 중앙위원회 총비서, 朝鮮勞動黨 中央委員會 總秘書),⁵⁴ jenž byl nejvyšším představitelem celé KSP a fakticky i celého státu. Vzhledem k jeho tehdejšímu postavení je celkem pochopitelné, že nezanedbatelnou část Kim Il-söngovy činnosti tvořily i reprezentační povinnosti spojené s jeho funkcemi.⁵⁵ Tisk začal na základě těchto událostí Kim Il-sönga vyobrazovat jako vůdčí osobnost severokorejskému lidu, která je respektována i v zahraničí.

K výraznému upevnění Kim Il-söngovy moci a rozvoji kultu jeho osobnosti došlo za korejské války (6. 25 전쟁, 조선 전쟁, 韓國戰爭)⁵⁶, během které docházelo k postupným čistkám v řadách odpůrců, čímž byla fakticky zničena komunistická oligarchie.⁵⁷ Je důležité si uvědomit, že během let 1945–1953 mimo Kim Il-sönga uplatňovali politický vliv i prominentní jednotlivci, kteří odvozovali svůj kredit od vlastního společenského postavení v korejské společnosti a od svého vkladu do protijaponského odboje.⁵⁸ Po skončení korejské války se rovněž změnilo postavení ministrů. Jejich pozice se oslabila a prostor pro samostatné rozhodování zúžil. Ministři odpovídali především rezortnímu oddělení aparátu ÚV KSP a teprve poté vládě.

---

⁵⁴ V roce 1966 byla tato funkce přejmenována na předseda KSP (조선로동당위원장, 朝鮮勞動黨委員長).

⁵⁵ Nejčastějším typem akcí byly recepce, slavnostní otevření muzeí, odhalení pomníků, účast na oslavách různého typu, uctění památky padlých bojovníků v revolučních bojích, uvítání a přijímání delegací a jiné (obr. 10).

⁵⁶ Korejská válka, v KLDŘ též nazývána osvobozenecská válka, byl válečný konflikt, který probíhal od 25. června 1950 do 27. července 1953 mezi Korejskou republikou (대한민국, 大韓民國) podporovanou Organizací spojených národů (OSN) a KLDŘ podporovanou ČLR. Válka začala v noci 25. června roku 1950, kdy severokorejští vojáci překročili 38. rovnoběžku s oficiálním cílem sjednotit rozdělený národ. Po třech dnech severokorejská vojska obsadila Söul a zatlačila jihokorejské jednotky až k Pusanskému perimetru. Američané stojící v čele koaličních jednotek OSN do korejské války vstoupili 1. července 1950 pod vedením Douglase MacArthura. V odvetné ofenzivě se jim podařilo zatlačit severokorejské vojáky zpátky za 38. rovnoběžku, téměř k čínským hranicím. V tuto chvíli se do bojů zapojila i ČLD pod vedením Pcheng Te-chuaj a koaliční jednotky zahнала zpět za 38. rovnoběžku. Právě kolem této linie se další dva roky vedla zákopová válka. Dohoda o příměří (정전협정) byla podepsána 27. července 1953. Podepsáním dohody došlo k obnovení hranic mezi KLDŘ a Korejskou republikou v blízkosti 38. rovnoběžky, vytvoření demilitarizované zóny (비무장지대, 非武裝地帶) a zahájení příměří. Více viz ROTTMAN, G.L., *Korean War Order of Battle: United States, United Nations, and Communist Ground, Naval, and Air Forces, 1950–1953*, London: Greenwood Publishing Group, 2002.

⁵⁷ BUZO, A.: op. cit., str. 37.

⁵⁸ Ibid., str. 24.

Důležitým mezníkem v upevnění kultu osobnosti Kim Il-sönga byl paradoxně až rok 1956, ve kterém N. S. Chruščov na 20. sjezdu KSSS⁵⁹ přednesl tajný projev „*O kultu osobnosti a jeho důsledcích*“.⁶⁰ Odhalení a přiznání nejkrvavějších stránek stalinského režimu vyvolalo ve všech zemích sovětského bloku mravní a ideologickou krizi.⁶¹ Tento projev mohl mít negativní dopad na politiku KLDŘ, neboť v této době byl již kult osobnosti Kim Il-sönga zcela zřejmý.⁶² Za KLDŘ se sjezdu zúčastnila skupina vedená místopředsedou NLS (최고인민회의 상임위원회, 最高人民會議) Čö Jong-gönm (최용건, 崔庸健).⁶³ Úkolem delegace bylo sdělit stanoviska sjezdu ostatním členům KSP a obyvatelům KLDŘ. První vystoupení hlavních představitelů ÚV KSP o 20. sjezdu KSSS zaznělo na zasedání ÚV KSP dne 20. března 1956.⁶⁴ Čö Jong-gön ve

---

⁵⁹ 20. sjezd KSSS se konal od 14. do 26. února 1956.

XX. sjezd KSSS, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 11. 5. 2013 [cit. 2013-06-21]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/XX._sjezd_KSSS.

⁶⁰ Tento projev byl oficiální bilancí stalinské represe. N. S. Chruščov v něm kritizoval kult osobnosti, který se vytvořil během Stalinovy vlády, a to především za vzdání se od původních myšlenek marxismu-leninismu. Součástí projevu byl i text napsaný Leninem před svou smrtí, ve kterém se zmiňuje o Stalinovi, upozorňuje na negativní rysy jeho povahy a doporučuje jeho odstranění.

Celý projev v anglickém překladu viz Modern History Sourcebook: Nikita S. Khrushchev: The Secret Speech: On the Cult of Personality, 1956. In: *Modern History Sourcebook* [online]. 1. 6. 1998. Dostupné z: <http://www.fordham.edu/halsall/mod/1956khrushchev-secret1.html>.

⁶¹ Začal XX. sjezd KSSS, který odstartoval pád Stalinova kultu osobnosti. In: *Opona, Nezapomeňte.cz* [online], [cit. 2013-05-25]. Dostupné z: http://www.nezapomente.cz/zobraz/xx_sjezd_ksss.

⁶² Což ilustruje rozhovor českého velvyslance M. Macuchy v rozhovoru s předsedou Lidového výboru provincie Jagang (조선량강도인민위원회위원장, 朝鮮兩江道人民委員會委員長) Petrovem Illarionem Dmitriyevichem Pakem z roku 1956, ve kterém M. Macuch zdůrazňuje, že Severokorejci neustále intenzivně propagují kult osobnosti Kim Il-sönga. Ve zprávě z 10. pléna ÚV KSP, která byla otištěna v korejském tisku, byl Kim Il-söng třikrát zmíněn jako milovaný vůdce. M. Macuch dále uvádí, že v tisku nalezneme jen velmi málo kritických článků a v případě, že se tyto články objeví, jsou jednostranné: všechny chyby a nedostatky jsou připisovány nízké úrovni úředníků.

Report from I. Kurdyukov to V.M. Molotov May 11, 1955, History and Public Policy Program Digital Archive, AVPRF F. 0102, Op. 11, P. 65, Delo 45.

⁶³ Kim Il-söng na 20. sjezdu KSSS nedorazil. Dle tehdejšího velvyslance SSSR V. I. Ivanova se musel důkladně připravovat na 3. sjezd KSP, který se měl konat v dubnu 1956. Report of the CC KWP delegation to the 20th Congress of the CPSU, RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 411, l.187–222.

⁶⁴ Na tomto zasedání měl projev pouze místopředseda ÚV KSP Čö Jong-gön, Kim Il-söng, ministr zahraničí Nam Il (남일, 南日) a ministr zahraničního obchodu I Il-kjöng (이일경, 李一卿). Report of the CC KWP delegation to the 20th Congress of the CPSU, RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 411, l.187–222.

své zprávě uvedl, že Chruščov vyjádřil nezbytnost kolektivního vedení.⁶⁵ Obsah tajného projevu ani pouhá zmínka o jeho existenci se však na veřejnost dostat neměly. I přes veškeré snahy o utajení se nakonec rozšířil. Kritika kultu osobnosti Stalina a odhalování jeho zločinů způsobily mezi funkcionáři i v základních stranických organizacích velký otřes.

Nicméně na 3. sjezd KSP, který se konal od 23.–29. dubna 1956, neměl projev N. S. Chruščova patrný účinek, jelikož stanovisko sjezdu bylo, že neexistuje žádný kult osobnosti v teorii ani v praxi KSP.⁶⁶ Bylo to způsobeno tím, že během 3. sjezdu KSP byly texty projevů delegátů podrobeny pečlivé kontrole. Pak Čchang-ok (박창옥, 朴昌玉)⁶⁷, který sehrál hlavní roli ve vytvoření kultu osobnosti Kim Il-sönga, plánoval v rámci sjezdu vznést sebekritiku. Když se tento fakt dostal na veřejnost, nebyla mu dána příležitost na sjezdu vystoupit a následně byl vyloučen z KSP.⁶⁸ A to i navzdory tomu, že stanovy KSP garantují vnitrostranickou demokracii, která umožňuje kritiku jakéhokoli člena strany bez ohledu na to, jaké místo ve straně zastává.⁶⁹ Místopředseda ÚV KSP Čö Jong-gön rovněž otevřeně prohlásil, že každý, kdo vysloví kritiku Kim Il-sönga, se může rozloučit se svou politickou kariérou.⁷⁰

---

⁶⁵ Report of the CC KWP delegation to the 20th Congress of the CPSU, RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 411, 1.187–222.

⁶⁶ Závěrečné znění rezoluce sjezdu viz 3. sjezd Korejské strany práce: *Zpráva o činnosti Ústř. výboru KSP a rezoluce k této zprávě o činnosti*, Praha: ÚV KSČ, 1956.

⁶⁷ Pak Čchang-ok byl vůdce frakce Sovětokorejců, členem ÚV KSP a místopředseda vlády. Zároveň byl prvním, kdo se vyslovil o nepostradatelnosti Kim Il-sönga, čímž dopomohl ke vzniku jeho kultu osobnosti v KLDŘ. V roce 1956 se spojil s představiteli tzv. Jenanské frakce a veřejně Kim Il-sönga kritizoval. O dva roky později zemřel.

Pak Chang Ok, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 21.5.2013 [cit. 2013-06-10]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Pak_Chang_Ok.

⁶⁸ Letter from Ri Sang-jo to the Central Committee of the Korean Workers Party, October 05, 1956, History and Public Policy Program Digital Archive RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 410, Listy 233–295.

⁶⁹ 조선로동당규약, 평양: 조선로동당, 2010.

⁷⁰ V rámci této čistky byli ze svých funkcí odstraněni místopředseda vlády KLDŘ a člen prezidia ÚV KSP Čö Čchang-ik (최창익, 崔昌益), člen ÚV KSP a místopředseda vlády Pak Čchang-ok (박창옥, 朴昌玉), člen ÚV KSP a ministr obchodu Jun Kong-hŭm (윤공흠, 尹公欽), kandidát do ÚV KSP I Pchil-kju (이필규, 李弼圭) a ministr vnitra a zástupce velitele KLA Pak Il-u (박일우, 朴一禹).

Po 3. sjezdu KSP se však rozhořela diskuze a kritika poměrů v zemi a ve vedení strany. Hlavní témata kritiky se týkala chyb ve vedení ÚV KSP, kultu osobnosti Kim Il-sönga a nepřátelského jednání se Sovětokorejci. Vedení si uvědomovalo nutnost reagovat na masovou kritiku, která s sebou nesla i požadavek na sebekritiku Kim Il-sönga. Jak je uvedeno ve zprávě z rozhovoru ministra zahraničních věcí Nam Ilem (남일, 南日) se sovětským charge d'affaires A. M. Petrovem z roku 1956: „*Kim Il-söng řekl Nam Ilovi a několika dalším členům, že přijme opatření, aby odstranil chyby ve vedení ÚV KSP, včetně problematiky kultu osobnosti.*“⁷¹ Podle těchto zpráv můžeme soudit, že vedení ÚV KSP i Kim Il-söngovi docházelo, že musí z části připustit kult osobnosti v KSP, což se stalo na sprnovém plénu ÚV KSP.⁷² ÚV KSP zde připustil, že kult osobnosti se šířil v řadách KSP. „*Bylo zjištěno především v ideologické práci naší strany, že jedna osobnost byla povýšena nad to, co je správné. Nicméně kult osobnosti nemůže uplatňovat vliv na nejvyšší zásady stranického vedení, na kolektivní princip ve vedení, který ÚV KSP může potvrdit.*“⁷³ Předseda ÚV Svazu socialistické mládeže (사회주의청년동맹위원장, 社會主義青年同盟委員長) Pak Jong-kuk (박용국, 朴龍國) však zdůraznil, že kult osobnosti byl v KSP rozšířen a podporován nikoli Kim Il-söngem, ale Pak Hön-jöngem (박헌영, 朴憲

Letter from Ri Sang-jo to the Central Committee of the Korean Workers Party, October 05, 1956, History and Public Policy Program Digital Archive RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 410, Listy 233–295.

⁷¹ Memorandum of Conversation with Minister of Foreign Affairs of the DPRK, Nam Il, July 24, 1956, History and Public Policy Program Digital Archive, RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 410, Listy 301–303.

⁷² Srpnové plénum, které se konalo 30.–31. 8. 1956, mělo vyřešit hlavní problém kultu osobnosti v KSP. Již v předvečer pléna Kim Il-söng otevřeně prohlásil, že ti, kteří budou kritizovat vedení strany, budou vyloučeni. Např. I Pchil-gju (이필규, 李駙圭) soukromě vyjádřil kritické připomínky na adresu Kim Il-sönga ještě před plénem. Když se to dozvěděl Kim Jöng-džu (김영주, 金英柱), mladší bratr Kim Il-sönga a člen ÚV KSP, vyhodil I Pchil-gjua ze strany. Dále v předvečer pléna ÚV KSP byl Kim Hwa-söng (김화승, 金華勝), který měl na plénu mluvit k otázce kultu Kim Il-sönga, ihned poslán na studia do Moskvy.

Letter from Ri Sang-jo to the Central Committee of the Korean Workers Party, October 05, 1956, History and Public Policy Program Digital Archive RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 410, Listy 233–295.

⁷³ Letter from Ri Sang-jo to the Central Committee of the Korean Workers Party, October 05, 1956, History and Public Policy Program Digital Archive RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 410, Listy 233–295.

永)⁷⁴, který byl uctíván prakticky na úrovni Boha.⁷⁵ Opozice, kterou tvořili někteří členové politbyra KSP spojení se sovětskou a jenanskou frakcí, se i po tomto projevu pokusila kritizovat Kim Il-sönga za sílení kult své vlastní osobnosti a obvinila ho, že neodsuzuje krajní projevy stalinského kultu. Jenže v té době již měly protikimovské síly ve straně velmi zúženou základnu a jejich vůdci byli zbaveni všech pozic. Sověti i Číňané sice intervenovali v jejich prospěch a zajistili jim formální návrat do funkcí v září 1956, téměř vzápětí však byla proti nim ve straně zahájena kampaň, které vedla na První konferenci KSP v březnu 1958 k jejich konečnému vypuzení. Konečný pád Kim Il-söngových odpůrců v politbyru během měsíců, které následovaly po dubnovém 3. sjezdu KSP, tak ohlásil konsolidaci Kim Il-söngovy osobní moci.⁷⁶ Od této chvíle lze režim v zemi považovat za autokratický, s pevně ukotveným kultem osobnosti Kim Il-sönga. Tento kult byl založen na vyobrazení Kim Il-sönga coby předobrazu ctnosti, otce národa, válečného hrdiny a národního myslitele.

I.2.1. Kim Il-söng – všudypřítomná ctnost

Fenomén Kim il-söngového kultu osobnosti – všudypřítomná ctnost – se promítal v různé míře a v různých podobách jak v Kim Il-söngově oficiální prezentaci, tak v rámci předávání jeho poselství lidu. Ovládané společnosti byl neustále předkládán kodex preferovaných ctností, které měly sloužit jako dogmata nové občanské společnosti. Nejvyšší ctností se stala oddanost straně, železná kázeň, plnění příkazů a bezvýhradná oddanost vůdci ve jménu revoluce. Až poté následovaly ctnosti jako spravedlnost, moudrost či statečnost. Jak říká Brian Myers: Kim Il-söng *je tím nejnaivnějším, nejspontánnějším, nejvíce milujícím*

---

⁷⁴ Pak Hön-jöng byl korejský komunistický aktivista, politik a filozof. Byl rovněž jedním z hlavních vůdců korejského komunistického hnutí během koloniální nadvlády Japonska. Jeho přezdívka byla Ičchun (이춘). Během japonské okupace Koreje se pokusil zorganizovat korejskou komunistickou stranu. Po osvobození Koreje založil na území Korejské republiky Komunistickou stranu Koreje, ale pod tlakem amerických úřadů se musel v dubnu 1948 přestěhovat do KLDK. V roce 1955 byl odsouzen za špionáž. LAŇKOV, A., *The Real North Korea*, Oxford University Press, 2013, str. 13–14.

⁷⁵ Memorandum of Conversation with Bak Uiwan, 6 September 1956, RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 410, Listy 327–332. Obtained and translated for CWIHP by James F. Person.

⁷⁶ BUZO, A.: op. cit., str. 37.

a nejčistším Korejcem – nejkorejšťejším z Korejců všech dob.⁷⁷ Což znamenalo, že Kim Il-sŏng je tím nejoddanějším členem KSP a největším revolucionářem všech dob. Vůdcem, kterého ctí a kterého si váží revoluční lid celého světa, který „korejskému lidu závidí, že kráčí vpřed v čele s velkým vůdcem.”⁷⁸ K odstranění všech pochyb, že jsou ctnosti vrozené a ne získané, byl vyzdvihován jeho rodový původ a velmi nízký věk, v němž se jeho ctnosti začaly projevovat.⁷⁹

Typický příklad Kim Il-sŏngovy prezentace prostřednictvím obrazu personifikovaných ctností nabízí příběh člena Výboru pro kulturní vztahy se zahraničím (대외문화련락위원회, 對外文化聯絡委員會), který tvrdí, že každý Severokorejce má vlastní zkušenost, která v něm vzbudila respekt a náklonnost k velkému vůdci (위대한 수령). Dále uvádí: „Kim Il-sŏng přišel do naší vesnice a zeptal se, kolik je zde sirotek. Svolal je všechny a řekl: „Můžete zůstat zde či jít do školy pro sirotky, je to na vás.“ Rozhodli jsme se jít studovat. Na Nový rok

---

⁷⁷ MYERS, B.R.: op. cit., str. 100.

⁷⁸ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023845, *O revoluční rodině soudruha Kim Il-sŏnga a jeho rané revoluční činnosti* – zpracoval J. Hořeňovský, 23. 5. 1968, Pchjŏngjang.

⁷⁹ „Praděd soudruha Kim Il-sŏnga, Kim Ung U, byl vlastenec, který stál v čele boje, při němž v r. 1866 byla potopena pirátská loď „General Sherman“, vyslaná americkými útočníky na výzvědy za účelem útoku proti naší zemi. Otec soudruha Kim Il-sŏnga, Kim Hjŏng-džik (김형직, 金亨稷), byl průkopníkem národně osvobozenického hnutí naší země a vynikajícím vůdčím činitelem. Byl to muž, který měl silné protijaponské přesvědčení a měl nad jiné vynikající nadání a ryzí charakter.

Matka soudruha Kim Il-sŏnga, paní Kang Pan-sŏk (강반석, 康盤石), žena neobyčejného nadání, lidského jemnocitu a pevného charakteru, byla protijaponskou revoluční bojovnicí, statečně se utkávající s nepřáteli. Rovněž strýc soudruha Kim Il-sŏnga, Kim Hjŏng-kwŏn (김형권, 金亨權), byl nadšený revoluční bojovník a skálopevný komunista, který se záhy zapojil do revolučního boje za osvobození vlasti. Rovněž oba mladší bratři soudruha Kim Il-sŏnga Kim Sŏng-ä (김성애, 金聖愛) a Kim Jŏng-džu (김영주, 金英柱) jsou komunisty, kteří se záhy účastnili protijaponského odboje, v němž prokázali, že jsou pevnými a rozhodnými bojovníky.” Kompletní výčet bezchybného rodového původu viz: *Stručné dějiny revoluční činnosti soudruha Kim Ir Sena*, Pchjŏngjang: Vydavatelství cizojazyčné literatury, 1970.

Kromě Kim Il-sŏnga byl nejvíce vyzdvihován otec Kim Hjŏng-džik a matka Kang Pan-sŏk. V roce 1968 byla spuštěna velká propagandistická kampaň, v rámci které Ústav dějin KSP (조선노동당 역사연구소 소장) vydal příručku určenou pro vnitrostranickou potřebu vzdělávání „členů a kádrů“ KSP. Obsahovala základní tři kapitoly: 1. O životě a revoluční činnosti Kim Hjŏng-džika, 2. O životě a činnosti Kang Pan-sŏk a 3. O rané revoluční činnosti soudruha Kim Il-sŏnga. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023845, *O revoluční rodině soudruha Kim Il-sŏnga a jeho rané revoluční činnosti* – zpracoval J. Hořeňovský, 23. 5. 1968, Pchjŏngjang.

přišel do naší školy a řekl nám: „Nemáte žádné rodiče, takže si myslíte, že já jsem váš otec.“⁸⁰ Tyto paternalistické představy, které byly typické pro konfuciánskou filozofickou tradici, se staly standardem severokorejské propagandy.

I.2.2. Kim Il-sŏng – otec národa

Kim Il-sŏng začal být od 70. let vyobrazován jako otcovská postava, moudrý a pozorný rodič pečující o svůj lid (**obr. 11, 12**). „Když se Kim Il-sŏng dozvěděl o kriticky nemocném občanovi bydlícím v horách, vyslal na místo tým lékařů s medikamenty.“⁸¹ Svou vykonstruovanou laskavostí a dobrotou se stával jakýmsi národním mecenášem.⁸² Rys otcovského vůdce (아버지 수령) je pro totalitní společnost i kulturu symptomatický. Důležitou, ba dokonce základní roli v tom hraje fenomén poslušnosti.⁸³ Podle názoru Jevgenije Dobrenka, ruského literárního historika, je totalitní stát ve skutečnosti světem věčného dětství. Infantilismus společnosti je podle něho pěstován, jelikož myšlení a chování dětí je snadno manipulovatelné a náchylné k podléhání mýtům, snadno se poddává síle a moci.⁸⁴ Toto může být i jeden z důvodů, proč propagandistický aparát věnoval ohromné prostředky na vytváření představy o severokorejském otci národa. I když všechny kultury osobnosti vyzdvihují lásku lidu ke svému vůdci, ten severokorejský

---

⁸⁰ MARTIN, B. K., *Under the Loving Care of the Fatherly Leader: North Korea and the Kim Dynasty*, New York: St. Martin's Press, 2004, str. 3.

⁸¹ Ibid., str. 5.

⁸² Cokoli dobrého Severokorejci vstoupí do cesty, nese označení „dar od Kim Il-sŏnga“. MARTIN, B. K.: op. cit., str. 5.

Dobrym příkladem jsou oslavy Kim Il-sŏgových narozenin, v rámci kterých byla organizována velká akce dárků. Jménem otce-vůdce předávali funkcionáři KSP dary nejen mládeži, ale i jiným vedoucím představitelům celostátní, provinční, okresní i další úrovně. Podle Severokorejců bylo obdarováno kolem 8 milionů dětí, školáků, studentů a dospělých. Dárky obsahovaly obleky, obuv, sukně, čepice, prádlo, aktovky, školní uniformy, kabelky, nákupní tašky aj. a byly v hodnotě 90 wonů pro děti v mateřských školkách, 130 wonů pro školáky a 237 wonů pro studenty a dospělé. Dohromady byla na dárky vydána více než jedna miliarda wonů. Celá akce byla organizována tak, aby každý občan KLDŘ, od dětí v mateřských školkách až po nejstarší obyvatele, osobně pocítil dobrotu vůdce.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 014345, *Kampaň k oslavám 65. narozenin Kim Ir Sena a jejich průběh* – zpracoval M. Macuch, 25. 5. 1977, Pchjŏngjang.

⁸³ V KLDŘ se setkáváme kromě termínu otcovský vůdce (아버지 수령) i s pojmem rodičovský vůdce (어머니 수령), což ale není v totalitních společnostech nic neobvyklého.

⁸⁴ Podrobná analýza infantilismu totalitních režimů viz DOBRENKO, J., *Socrealizmus i mir dětstva*, In: *Socrealističeskij kanon: Akademičeskij projekt*, 2000, str. 31–40.

se liší od sovětského a čínského v tom, že klade důraz na osobní touhu jednotlivých občanů „otce“ vidět nebo se octnout v jeho náruči (**obr. 13**). „*Stýská se mi po generálovi*“, „*Čím prudčeji vane studený podzimní vítr, tím více toužím po generálově teplé náruči*.“⁸⁵ Některé z příběhů jsou často pouhými replikami populárních příběhů z konfuciánské mytologie, jak byli vnímáni modeloví panovníci. Laňkov ve svém článku “The Official propaganda in the DPRK: Ideas and methods” uvádí příklad: Všichni lidé si v KLDŘ neustále vyprávěli, jak byl v roce 1945 velký vůdce tak zaneprázdněn státními záležitostmi a starostí o svůj lid, že pouze dvakrát navštívil svoji rodnou vesnici Mangjōngdā (만경대, 萬景臺).⁸⁶ Tento příběh se nápadně podobá legendě o Kim Jusinovi (김유신, 金庾信),⁸⁷ slavném korejském generálovi ze 7. století.⁸⁸ Reminiscence na období Tří království (삼국시대, 三國時代)⁸⁹, nejčastěji na království Kogurjo, ve které severokorejské propagandistické hledali paralely s významnými událostmi KLDŘ, vytvořila další pomyslný fenomén Kim Il-sōngovy prezentace válečného hrdiny.

⁸⁵ MYERS, B.R.: op.cit., str. 109.

⁸⁶ Mangjōngdā, údajné rodiště Kim Il-sōnga, se nachází 12 kilometrů od Pchjōngjangu. Ve vesnici Mangjōngdā dříve bydlelo několik rodin, které propagandistický aparát vystěhoval a jejich obydlí zboural, aby dodal jedinečnosti Kim Il-sōngovu rodnému domu. V současné době rodiště slouží jako ideologické pietní místo, na předměstí je revoluční muzeum, lunapark a škola pro severokorejskou elitu (**obr. 14**).

⁸⁷ Kim Ju-sin (595–18. srpna 673) byl korejský generál 7. století v Sille. Vedl sjednocení Korejského poloostrova za krále Tchādžon Mujōla (태종 무열왕, 太宗 武烈王) a později za krále Munma (문무왕, 文武王). Kim Yushin, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 14.6.2013 [cit. 2013-06-12]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Yushin.

⁸⁸ LAŇKOV, A., The Official propaganda in the DPRK: Ideas and Methods, *North Korean studies* [online], [cit. 2013-06-10]. Dostupné z: http://north-korea.narod.ru/propaganda_lankov.htm. Více o legendě Kim Ju-sina viz LÖWENSTEINOVÁ, M., Kim Yu-sin – Great Silla's Patriot. Myths and Reality as mirrored in Korean Literature, *Archív Orientální*, 2004, vol. 72, no. 2, str. 213–225.

⁸⁹ Tři království je název období království Kogurjō (고구려, 高句麗), Päkče (백제, 百濟) a Silla (신라, 新羅), které pokrývaly Korejský poloostrov a Mandžusko mezi 1. stol. př. Kr. a 7. stol. po Kr. V tomto období pronikly do Koreje myšlenky buddhismu, došlo k výraznému rozčlenění a hierarchizaci společnosti, ustanovení systému nástupnického práva na trůn a dalším významným společenským změnám. Dějiny Tří království jsou zaznamenány v nejstarších korejských kronikách: Samguk sagi (삼국사기, 三國史記) a Samguk jusa (삼국유사, 三國遺事). Více viz.: IRJŎN, *Samguk jusa. Nepominutelné události Tří království*, překlad, komentáře, poznámky a dodatky Miriam Löwensteinová a Marek Zemánek, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012, či ECKERT, C.J., LEE, Ki-baik a kolektiv, str. 22–56.

I.2.3. Kim Il-söng – válečný hrdina

„Kim Il-söng je nedostižný partyzán, jedinečný generál a zachránce země, který provedl národní osvobození skrze hrdinské protijaponské ozbrojené boje. Jedná se o velké hrdinské činy, které budou věčně zářit v historii naší země a našeho národa.”⁹⁰ A byl to právě národ, který bylo nutné neustále přesvědčovat o neporazitelné síle a všemocnosti jejich vůdce (**obr. 15**). Síle, která byla předpokladem legitimacy jeho moci a všemocnosti, kterou zrcadlil sled jeho vojenských vítězství v protijaponském boji. Z hlediska upevňování Kim Il-söngova charakteru bojovníka bylo nutné oslavovat před očima korejské veřejnosti každé Kim Il-söngovo vítězství, oživovat vzpomínky na slavné bitvy a velebit jeho odhodlání a sílu bojovat za korejský národ. Osvobození Korejského poloostrova od japonské nadvlády se stalo natolik významnou událostí pro severokorejské propagandisty, že v rámci toho fenoménu nechali sepsat několikasvazkové historické spisy o partyzánských letech jejich vůdce.⁹¹ Propagandisté se rovněž spoléhali na obecnou lidovou touhu věřit v osvobození domácí armádou a s realismem a konzistentností si příliš hlavu nedělali. Dodnes se v KLRD tvrdí, že Kim Il-söng se za 15 let protijaponské boje podílel na více než 100 tisících bitev, což vychází na 20 bitev denně.⁹² Další legenda říká: „Velký vůdce soudruh Kim Il-söng přeměnil šišky na kulky, zrnka písku na rýži a přejel velkou řeku po její hladině na spadném listí.”⁹³ Důležitým mezníkem v budování charakterového rysu válečného hrdiny bylo ustanovení sedmi pietních „revolučních válečných míst”, které dodnes navštěvuje hojný počet Severokorejců. Za revoluční válečná místa se považují: 1) Revoluční válečné místo Počchönbo (보천보, 普天堡), které se nachází ve městě Počchön (보천군; 普天郡) v provincii Rjanggal (량강도, 兩江道) (**obr. 16**), 2) Revoluční válečné místo Samčijön (삼지연, 三池淵), které se nachází ve městě Samčijön

⁹⁰ HO, Han Myong, *Kim Il Sung – The Great Man of the Century 2*, Pchjongjang: Foreign Languages, 1994.

⁹¹ Více o severokorejské oficiální verzi jeho partyzánského života viz.: KIM, Il-söng, *With the Century*, Korean Friend Asosiation, 2003. Dostupné na <http://www.korea-dpr.com/lib/202.pdf>.

⁹² http://north-korea.tripod.com/pers_cult.htm.

⁹³ MARTIN, B. K.: op.cit., str. 2.

(삼지연군, 三池淵郡) v provincii Rjanggal (량강도, 兩江道) (**obr. 17**), 3) Revoluční válečné místo okresu Musan (무산지구, 茂山地區), které se nachází ve městech Samčijön (삼지연군, 三池淵郡) a Tähongdan (대홍단군; 大紅湍郡) v provincii Rjanggal (량강도, 兩江道) (**obr. 18**), 4) Revoluční válečné místo na břehu řeky Tuman (두만강, 豆滿江), které se nachází ve městech Hörjōng (회령시, 會寧市), Săbjöl (새별군, 賽別郡) a Sōnbong (선봉군, 先鋒郡) v provincii Severní Hamgjoŋg (함경북도, 咸鏡北道) (**obr. 19**), 5) Revoluční válečné místo Severo-východního okresu (동북지구, 東北地區), které se nachází v městech Sōnbong (선봉군, 先鋒郡) a Ŭndök (은덕군, 恩德郡) v provincii Severní Hamgjoŋg (함경북도, 咸鏡北道), 6) Revoluční válečné místo tajného tábora v hoře Kanbäk (간백산, 間白山), který se nachází v pohoří Paktu (백두산, 白頭山) (**obr. 20**), 7) Velké venkovní muzeum Kim Il-sōngových proti-japonských revolučních bojů, který se nachází v pohoří Paktu (백두산, 白頭山).⁹⁴ Severokorejské autority vysvětlují: *“Jsou to historická místa, které připomínají ohromné revoluční válečné úspěchy Kim Il-sōnga.”*⁹⁵

I.2.4. Kim Il-sōng – národní myslitel

*„Největší úspěch, kterého dosáhl velký vůdce soudruh Kim Il-sōng, spočívá v tom, že poprvé vystoupil s nehynoucí myšlenkou čučche a tak lidovým masám vytyčil správnou cestu, kterou mohou samostatně prosazovat svůj osud, a že tak poprvé v dějinách komunistického hnutí vybudoval novou revoluční stranu typu čučche, která je vedena myšlenkou čučche.”*⁹⁶ Posledním charakteristickým rysem kultu osobnosti Kim Il-sōnga je, jak jsem již nastínila v předchozí části, role národního myslitele. V kurzu sice zůstávala národní hrdost, vojenská sláva, občanská ctnost i otcovský vůdce, prioritou se však stala

⁹⁴ North Korean Hanbook: Yonhap News Agency, op. cit, str. 198.

⁹⁵ North Korean Hanbook: Yonhap News Agency, op. cit., str. 196.

⁹⁶ KIM, Čōng-il, *Korejská strana práce je stranou velkého vůdce soudruha Kim Il-sunga*, Praha: Nakladatelství Futura, 2005, str. 8.

legitimizace nové vládnoucí ideologie čučche. A právě ideologie se stala nejtřpytivějším nástrojem severokorejské propagandy, jelikož poskytovala cenný inspirační zdroj pro všechny aspekty severokorejského života.⁹⁷ Jedním z prvních kroků k vytvoření „neomylné filozofie“ bylo nutné dobývání hegemonie ve výkladu dějin, jelikož jak řekl Kim Il-söng ve svém projevu: „*Chceme-li provést revoluci, musíme znát korejskou historii a geografii, jakož i zvyky korejského lidu. Teprve pak je možné vzdělávat náš národ a vzbuzovat v něm lásku v rodném místě a rodné zemi.*“⁹⁸ V roce 1956 vyšel v severokorejském deníku Rodong Sinmun (로동신문, 勞動新聞) článek, který vyzýval obyvatele k budování čučche.⁹⁹ Slogan „*Vybudujme čučche*“ měl vyburcovat Severokorejce k tomu, aby přispěli všemi možnými prostředky k revoluci.¹⁰⁰ Kim Il-söng zde byl vyobrazen jako charismatický vůdce, který dovede KILDR k blahobytu. Kim Il Söng-filozof byl stvořen. Zbývalo ukázat severokorejskému lidu prvního a největšího myslitele všech dob. Jaký druh prezentace byl zvolen při formování tohoto Kim Il-söngova obrazu?

Kim Il-söngův obraz národního filozofa byl přítomen v každodenním životě a jeho přítomnost je jedním z podstatných rysů udržování jeho kultu. Je prezentován jako všudypřítomný, vševědoucí a vševidoucí. V novinách, časopisech i různých stranických setkáních je proklamováno heslo: *Nejdůležitější je bezpodmínečně sledovat pokyny velkého vůdce za všech okolností, plně pochopit, že on je největší muž, který hraje rozhodující roli v řízení mas a revoluce.* K účelu podpory jeho kultu a výsostného postavení je zapotřebí jeho fyzické nebo symbolické přítomnosti – aby jeho role byla stále potvrzována, musí být přítomen mezi svými nejen v podobě symbolů, ale čas od času i fyzicky, kdy se objevuje jako člověk ač výjimečný, přesto obyčejný, „z masa a kostí“. Stačilo jen, aby se Kim Il-söng někde ukázal, okomentoval prostředí či jen k něčemu přistoupil, a severokorejská média ihned zveřejnila fotografii s článkem o tom, jak

⁹⁷ Více o ideologii čučche viz podkapitola I. 1. Ideologie čučche.

⁹⁸ KIM, Il-söng, *O likvidaci dogmatismu a formalismu v ideologické práci a nastolení Čučche*, Pchjŏngjang: Vydavatelství cizojazyčné literatury, 1971.

⁹⁹ Více o funkci médií a ústředních novin KSP Rodong sinmun viz Kapitola: Propaganda a média.

¹⁰⁰ TICHÁ, P., op. cit., str. 27.

Kimova filozofie pomáhá ve všech oblastech (**obr. 21, 22**).

Jak vhodně popisuje Brian Myers: *„Příběhy o radách, které Kim uděluje během svých agitačních cest, jsou si podobné nejen svým zpodobněním hrdiny, ale také zápletkami a druhotnými postavami... Na začátku příběhu se Kim většinou nachází v blíže neurčité pracovně. Pobočník nahlásí problém na vzdálené farmě či v továrně, vůdce žoviálně navrhne, že by se tam mohli jet podívat, a oba muži se vydají na cestu v prezidentském voze, což všechny uvede do nervozity, ve chvíli, kdy přijedou na místo. Vůdce se pak musí předvést jako řešitel problému, aniž by z toho vyšel jako racionálně založený, a tedy nekorejský člověk. Jak problém, tak jeho řešení jsou tedy popsány slovy, které by pochopilo i malé dítě.“*¹⁰¹

Položme si na závěr podkapitoly následující otázku. Jak tedy vypadal ucelený obraz severokorejského vůdce, který vykonstruovala severokorejská propaganda? *„Soudruh Kim Il-sŏng byl geniální myslitel a teoretik a velký vůdce s vynikající řídicí silou, jemuž se na tomto světě nikdo nemůže vyrovnat, a byl osobností, která jako nebesa svou s nikým nesrovnatelnou lidskostí v široké náruči objímala desetitisíce lidí. Díky svému geniálnímu myšlení a teorii a vynikající řídicí síle a díky své nesmírně velkorysé a láskyplné povaze a vysoce proslulým ctnostem byl náš vůdce velikánem mezi velkými osobnostmi, který vzbuzoval vážnost a úctu, jaké dějiny lidstva dosud nepoznaly.“*¹⁰² Tento specifický reprezentativní obraz severokorejského vůdce měl zdůrazňovat legitimitu panovnické moci a její ideologické směřování. Vzájemná symbióza kultu Kim Il-sŏnga a ideologie čučche byla koneckonců důležitým předpokladem udržitelnosti Kim Il-sŏngova režimu.

---

¹⁰¹ MYERS, B. R., op. cit., str. 106–107.

¹⁰² KIM, Čŏng-il, *S úctou učíme velkého vůdce soudruha Kim Il Sunga věčným prezidentem naší republiky*, Praha: Nakladatelství Futura, 2008.

obr. 3 - Severokorejský stadion¹⁰³

obr. 4 - Krejčovská dílna v KLDR¹⁰⁴

obr. 5 - Gynekologická ordinace v KLDR¹⁰⁵

obr. 6 - Odznak s portrétem Kim Il-sönga¹⁰⁶

¹⁰³ <http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586462933/sizes/m/in/photostream/>.

¹⁰⁴ <http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586462537/lightbox/>.

¹⁰⁵ <http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586463377/>.

¹⁰⁶ <http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586464455/>.

obr. 9 - Zahajovací ceremoniál Prozatímní lidové strany Severní Koreje¹⁰⁷

obr. 8 - Projev Kim Il-sunga z roku 1950¹⁰⁹

obr. 10 - Kim Il-söng ve společnosti německého malíře O. Nagla a předsedy vlády O. Grotewohla, 1956¹⁰⁸

¹⁰⁷ <http://marxistleninist.files.wordpress.com/2009/12/kim-il-sung-stalin.jpg>.

¹⁰⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_183-38870-0003_Berlin_Otto_Nagel_Otto_Grotewohl_Kim_Ir_Sen.jpg.

¹⁰⁹ http://www.dailynk.com/efile/200805/DNKF00003547_4.jpg.

obr. 12 - Velký soudruh Kim Il-sŏng mezi dětmi, 1963¹¹⁰

(어린이들속에 계시는 위대한 수령 김일성동지)

Kim Rin-kwŏn (김린권)

obr. 13 - Prezident Kim Il-sŏng je vŏždycky s námi, 1994¹¹¹

(수령님은 언제나 우리와 함께 계신다)

Čŏng Hŭi- dŏin (정희진)

¹¹⁰ Noever, P. (ed.), Flowers for Kim Il Sung, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

¹¹¹ Noever, P. (ed.), Flowers for Kim Il Sung, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 15 - Kim Il- sŏng – válečný hrdina¹¹²

obr. 21 - Kim Il-sŏng – národní myslitel, listopad 1945¹¹³

¹¹² <http://www.isioma.net/chollima-guerilla.jpg>.

¹¹³ <http://ysfine.com/wisdom/vinalon11.jpg>.

I.3. Hlavní metody a témata propagandy KLTR

G. S. Jowett a V. O'Donnell definují propagandu následovně: „*Propaganda je úmyslná, systematická snaha formovat vnímání, manipulovat poznávání a řídit chování za účelem dosažení odezvy odpovídající požadovanému záměru propagandisty.*”¹¹⁴ Termín propaganda se ne vždy používal ve stejném významu jako v dnešní době. Dříve se jednalo o neutrální termín, který až časem nabyl spíše negativní či pejorativní hodnoty dnešního chápání. V neutrálním významu však propaganda znamená šířit, hájit nebo podporovat konkrétní myšlenky. Cíle propagandy mohou být různé, záleží na konkrétních požadavcích propagandisty. Obecně je však lze dělit do různých skupin, Johnson-Cartee vyjmenovává ve své práci čtyři strategické cíle propagandy: 1) mobilizovat nenávist proti nepříteli, 2) uchovat přízeň spojenců, 3) uchovat přátelství a, pokud je to možné, zajistit spolupráci neutrálních, 4) demoralizovat nepřítele.¹¹⁵ Aby propagandista těchto cílů dosáhl, musí zapojit takovou taktiku a zvolit takové nástroje, které budou vyhovovat konkrétní situaci.

Jaké hlavní metody používala v indoktrinaci a posilování kultu osobnosti Kim Il-sönga severokorejská propaganda? Propaganda KLTR byla velmi komplexní a zahrnovala značné množství témat. Počínaje osvobozením Koreje od japonské nadvlády (일이제 강점기, 日帝强占期) a korejskou válkou kladla na ni KSP v čele s Kim Il-söngem velký důraz, neboť byla důležitým prostředkem politické i sociální mobilizace.

Jedním z hlavních principů propagandy KLTR bylo ovládnutí veškeré veřejné komunikace. Jak poznamenává Jacques Ellul, francouzský historik a filozof, ve své knize *Propaganda: The formation of men's attitudes*: účinná propaganda musí být celostní a musí obsáhnout všechny zdroje umožňující machinaci s lidmi.¹¹⁶ Již v roce 1946 si KSP podřídila ke svým účelům veškerá

---

¹¹⁴ JOWETT, G. S., DONNELL, V.O., *Propaganda and Persuasion*, Thousands Oaks 2006, str. 2.

¹¹⁵ BLINKA, J., *Plakát jako medium propagandy*, bakalářská práce, Filozofická fakulta Masarykova v Brně, Brno, 2010, str. 10–11.

¹¹⁶ ELLUL, J., *Propaganda: The formation of men's attitudes*, Vintage Books, 1973, str. 9–10.

média na území KLDK.¹¹⁷ Propaganda dále pronikala do umění, literatury¹¹⁸, vzdělávání¹¹⁹, pracovních činností¹²⁰ i do soukromí.¹²¹

¹¹⁷ Více viz kapitola Propaganda a média.

¹¹⁸ Více viz kapitola Propaganda a literatura.

¹¹⁹ Propagandě a systematické indoktrinaci neunikl ani systém vzdělávání, který je v KLDK rozdělen na jesle, mateřské školy, základní školy, střední školy, vyšší odborné školy a vysoké školy. Úloha vzdělávání byla zakotvena i v ústavě KLDK v článku 43 (Poslání výchovy a vzdělávání) z roku 1972. „*Stát je povinný klást principy socialistické výchovy do praxe, a vychovávat novou generaci v neochvějně revolucionáře, kteří chtějí bojovat za společnost a lid a stanou se lidmi nového komunistického typu, kteří jsou plni znalostí a vědomostí, jako i mravně a fyzicky zdraví*” Constitution of North Korea (1972), In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 13. 12. 2012 [cit. 2013-06-15].

Dostupné z: [http://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_North_Korea_\(1972\)](http://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_North_Korea_(1972)).

Vzdělávání spadalo pod KSP a řídilo se výhradně dle směrnic vydaných ÚV KSP, jejichž součástí byla i jednotná výchova. Použité principy vzdělávání byly oficiálně formulovány Kim Il-söngem v roce 1977 v projevu „*Teze socialistického školství*“ (사회주의 교육에 관한 테제). North Korea: History & Background, In: *Education Encyclopedia - StateUniversity.com* [online], [cit. 2013-07-19], Dostupné z: <http://education.stateuniversity.com/pages/1112/North-Korea-HISTORY-BACKGROUND.html>.

Úkolem mateřské školy byla podpora tělesného zdraví (pravidelná rozcvička, **obr. 23**) rozvíjení řeči (výuka vlasteneckých písní), cvičení obratnosti (např. výuka jízdy na jednokolce, **obr. 24**) a utváření mravního základu dítěte dle socialistických hodnot. KSP zahrnuje do předškolní výchovy i vyprávění příběhů o dětství Kim Il-sönga a Kim Čöng-ila (**obr. 25**), životě v japonské okupaci a korejské válce, aby děti ve věku 3–6 let získaly ideologický základ ještě před vstupem do základní školy. How North Korean children are taught to hate the 'American b*****' at kindergarten, In: *Associated Newspapers - Part of the Daily Mail* [online], 24. 6. 2012 [cit. 2013-07-19]. Dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2163817/How-North-Korean-children-taught-hate-American-b---kindergarten.html>.

Osnova základních a středních škol byla přizpůsobena úplné indoktrinaci studentů. Učebnice se soustřeďovaly na výklad dějin s ohledem na zobrazování nepřátel a života Kim Il-sönga i Kim Čöng-ila. Například v učebnici matematiky pro základní školy je uveden tento příklad: „*Během osvobozené války odvážní členové KLA zabili v první bitvě 265 amerických imperialistických bastardů. V druhé bitvě bylo zabito o 70 bastardů více. Kolik bastardů bylo zabito v druhé bitvě? A kolik dohromady?*” Can you solve North Korean math?: How many American imperialist bastards does it take to screw in a light bulb?, In: *Associated Newspapers - Part of the Daily Mail* [online], 24. 4. 2013 [cit. 2013-07-19]. Dostupné z: <http://www.globalpost.com/dispatches/globalpost-blogs/today-north-korea/propaganda-andreilankov>.

V rámci škol vznikaly pionýrské i školské organizace, které se stávaly důležitým pomocníkem při socialistické výchově. Stejně tomu bylo i v případě vysokoškolského vzdělávání či dokonce v čistě vědeckých publikacích. Každá publikace musela začínat citátem Kim Il-sönga či Kim Čöng-ila, čímž jí byla dodána kredibilita ve všech oborech. Naštěstí pro vědce, Kim Il-söng i Kim Čöng-il ve svém dlouhém životě napsali řadu článků a měli spousty projevů, takže citace k tématu lze vždy nalézt. LAŇKOV, N.A., op. cit., str. 52.

¹²⁰ V ústavě z roku 1972 se píše: „*Stát je povinný posilovat společenské vzdělávání, a poskytovat pracujícím všestranně přístupné podmínky pro studium.*” Constitution of North Korea (1972), In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 13. 12. 2012 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: [http://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_North_Korea_\(1972\)](http://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_North_Korea_(1972)).

Každý zaměstnanec je povinen se každý týden účastnit výuky ideologie. Pokud se ze závažných důvodů nemůže dostavit, musí si hodinu nahradit. Dále je v každé pracovní místnosti umístěn portrét Kim Il-sönga doplněn i o jeho syna Kim Čöng-ila.

Principy propagandy byly dále postavené na primitivnosti a neustálém opakování i těch nejjednodušších hesel. „*Nikdo nás nemůže přemoci!*“ (이 세상에 당할 자 없다) (**obr. 26**), „*Nezapomeňme na krev prolitou nenávist!*“ (피땀한 원한을 잊지말자) (**obr. 27**). Vzhledem ke specifickým okolnostem občanské války byla tato hesla doplněna o ilustrace a utvořila jeden z hlavních propagandistických prostředků, politický plakát. Nejednalo se o žádnou převratnou novinku, všechny válčící strany v I. či II. světové válce jej používaly jako jednoduchý a přímočarý prostředek agitace. V severokorejských podmínkách však navíc lépe překonával bariéru vysoké úrovně negramotnosti, která po osvobození Koreje čítala v KLDŘ až 2,5 milionu obyvatel.¹²¹

Dalším principem propagandy KLDŘ bylo odstupňování hodností a úřadů. Frustraní lidé, kteří byli zdecimováni japonskou nadvládou, neměli do osvobození Korejského poloostrova žádnou příležitost se veřejně projevit. Kim Il-söng zahrnul tyto “mladé soudruhy” kompetencemi, poctami, tituly, úřady, uniformami, odznaky a vyznamenáními. Pečlivě promyšlený systém hierarchie úřadů a hodností, který umožňoval rozeznat právě pomocí uniforem a jejich

---

¹²¹ Severokorejská vláda se snaží ovlivňovat a iniciovat některá manželství, dívky v mládežnických organizacích jsou vyzývány, aby si braly například za muže vojáky (poddůstojníky a důstojníky), kteří utrpěli nějaká závažná zranění během vojenských cvičení. Je to však spíš snaha státu zajistit vojenským invalidům laciné ošetřovatelky pro nonstop službu. Dále od roku 1972 jsou všichni Severokorejci starší 16 let povinni nosit odznak s portrétem Kim Il-sönga. Od 80. let byl portrét Kim Il-sönga doplněn i o jeho syna Kim Čöng-ila. Portréty Kim Il-sönga i Kim Čöng-ila musí být rovněž v každé domácnosti. V 90. letech se začal vyskytovat i portrét Kim Čöng-suk (김정숙, 金正淑), manželky Kim Il-sönga a matky Kim Čöng-ila. Existují složité předpisy o údržbě těchto portrétů. Pokud jsou poškozeny, je tento incident důkladně vyšetřen a osoby zodpovědné za poškození portrétu jsou potrestány. Severokorejská média jsou plná příběhů o hrdinských činech Severokorejců, kteří ochotně obětovali svůj život pro záchranu portrétu velkého vůdce a jeho syna. LAŇKOV, N. A., op. cit., str. 51.

¹²² KLDŘ se musela po osvobození vypořádat s problémem negramotných. Hnutí za odstranění negramotnosti (문맹퇴치운동) bylo zřízeno KSP, která zdůrazňovala význam gramotnosti obyvatel především pro další úspěšný průběh revoluce a samostatný ekonomický a technický rozvoj země. Toto hnutí bylo též těsně spjato s agitační a propagandistickou činností KSP. V listopadu 1946 byla politika odstranění negramotnosti přijata jako aktuální úkol Lidového výboru Severní Koreje (북조선 인민위원회) a odpovědnost za jeho plnění byla přenesena na orgány státní správy. V prosinci roku 1947 byl přijat výnos č. 83 – Usnesení o hnutí za odstranění negramotnosti (문맹퇴치운동에 관한 결정서). Negramotné obyvatelstvo od 12 do 60 let mělo za povinnost navštěvovat základní kurzy psaní a čtení, učebnice a školní pomůcky byly poskytovány zdarma.

PUCEK, V., BUŠKOVÁ, M., *Jazyková politika v Koreji*, Praha: Nakladatelství Karolinum, 2000, str. 117.

rozdílů, kdo je kdo, byl pravděpodobně obzvláště vhodným pro pocit uspokojení severokorejských mas. Ideologie čučche neustále vyzdvihovala heslo „*člověk je ústřední postavou a široké vrstvy obyvatelstva rozhodují o všem.*”¹²³ Severokorejci tím získávali pocit, že se spolu s Kim Il-söngem stávají – díky nové ideologii, novým úřadům a možnostem postupu ve stranické, státní či úřednické hierarchii – dokonce “politickými vůdci”.

Neustálé prosazování kultu Kim Il-sönga a tezí samostatnosti (ideologie čučche) bylo pochopitelně úzce spjato s nutností zkreslovat historii včetně otázek genealogie rodu Kim Il-sönga i Kim Il-sönga samotného, vzniku KILDR, která vlastně začíná prvními vystoupeními Kim Il-sönga v roli revolučního vůdce mládeže a krátce nato revolučního vůdce osvobozenického boje korejského národa, úlohy sovětské armády při likvidaci japonských vojsk koncem druhé světové války, průběhu korejské války a poválečného vývoje včetně důsledného zamlčování úlohy všech dalších socialistických zemí.¹²⁴ Účast socialistických zemí na vybudování korejské ekonomiky byla v rozporu s linií samostatnosti v ekonomice, proto byla zamlčována. Obdobně je tomu se všemi otázkami výstavby země.¹²⁵

Pro pochopení propagandy hrála důležitou roli také symbolika či významově explicitní obrazový materiál, který pro propagandu představoval jakousi “vnější slupku”, bez níž by nebyla jednoznačně srozumitelná. Opakování určitých vizuálních symbolů v umění bylo důležité pro uplatňování politické autority a mělo za úkol vytvářet potřebnou image propagandisty jako mocného

---

¹²³ Ve skutečnosti byl tou ústřední postavou jen Kim Il-söng. Jeho pokyny musely bezvýhradně plnit široké vrstvy obyvatelstva. Nejmenší projev nespokojenosti byl považován za frakcionářství a odklon od ideologie čučche.

¹²⁴ Například Muzeum dějin revolučního boje korejského lidu bylo přejmenováno na Muzeum revolučního boje Kim Il-sönga.

Report by N. T. Fedorenko on a Meeting with DPRK Ambassador to the USSR Ri Sang-jo, 29 May 1956" May 29, 1956, History and Public Policy Program Digital Archive, RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 412, Listy 190–196.

¹²⁵ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 022411, *Hlavní cíle ideologického působení korejského tisku na mládež* – zpracoval B. Schnidler, 18. 3. 1968, Pchjŏngjang.

a nepřemožitelného člověka.¹²⁶ Například častým objektem propagandy KLDŘ se staly monumentální obrazy krajiny (**obr. 28**), které vyjadřují oblíbenou myšlenku režimu, že fyzické atributy mateřské země – od majestátnosti jejich hor po čistotu jejich horských jezer¹²⁷ – vyjadřují ctnosti Severokorejců.¹²⁸ Obzvlášť obvyklý motiv představuje v krajině jelen, který vyjadřuje nesmrtelnost korejského národa (**obr. 29**)¹²⁹ a datel (**obr. 30**). Kromě tradičních korejských symbolů se rovněž symbolika KLDŘ odkazovala k mezinárodnímu komunistickému hnutí, jehož znakem je srp (zastupuje rolníky) a kladivo (zastupuje dělníky).¹³⁰ V KLDŘ byly tyto znaky doplněny ještě o štětec (zastupuje úředníky) (**obr. 31**). Rovněž rudá hvězda se stala jedním z dalších hlavních symbolů, se kterými se ztotožňuje KLDŘ (**obr. 32**).¹³¹

Důležitý byl také barevný symbolismus, jenž kombinoval revoluční a tradiční korejské významy. Červená barva, odkazující k revolucím a komunismu, je v KLDŘ barvou štěstí, blahobytu a dobra.¹³² Z tohoto důvodu byl také Kim Il-söng často zobrazován na červeném pozadí (**obr. 33, 34**). Naopak

¹²⁶ GARTH, S. J., DONNEL, V., *Propaganda and Persuasion*, London: Sage Publications Ltd., 2006, str. 282.

¹²⁷ Nicméně vyobrazení zasněženého vrcholku, v jehož kaldeře se nachází jezero, je spjato výhradně s horou Pektusan (백두산), která je severokorejským režimem označována za rodiště Kim Čöng-ila.

¹²⁸ MYERS, B. R., *Nejčistší rasa*, Praha: Nakladatelství Ideál, 2013, str. 73.

¹²⁹ Jelen v korejské mytologii vyobrazuje nesmrtelnost. Jelen je takto chápán až po příchodu taoismu do Koreje a bývá vyobrazován ve svatyních jako průvodce nesmrtelných. V lidových vyprávěních se jelínek často objeví v domácnosti chudého mladíka a promění se v jeho nevěstu. LÖWENSTEINOVÁ, M., WINKELHÖFEROVÁ, V., *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*, Praha: Nakladatelství Libri, 2006, str. 81.

¹³⁰ Zkřížený srp a kladivo má v komunistické symbolice vyobrazovat pevný svazek dvou společenských tříd, a to rolníků a dělníků. Srp spolu s kladivem zavedli ruští komunisté a od roku 1923 jej rovněž vyobrazili i na státním znaku Sovětského svazu, a také i v heraldicky pravém horním cípu státní vlajky, viz cs.wikipedia.org/wiki/Komunistická_symbolika.

¹³¹ Rudá pěticípá hvězda má symbolizovat pět prstů dělníkovy ruky, ale též i pět kontinentů, jimž má komunistický systém vládnout, nebo také spojení dělníků, rolníků, vojáků, mládeže a pracujících inteligence. Komunistická symbolika, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 5. 5. 2013 [cit. 2013-06-15].

Dostupné z: cs.wikipedia.org/wiki/Komunistická_symbolika

¹³² Červená barva je v komunistické symbolice spojována se změnou, a také i revolucí. Komunisté její význam vykládají jako barvu krve bojujících za sociální spravedlnost. Komunistická symbolika, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 5. 5. 2013 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: cs.wikipedia.org/wiki/Komunistická_symbolika.

černá barva symbolizuje v severokorejském prostředí pravý opak,¹³³ proto se v umění vyskytovala převážně v konturách, nebo se uplatňovala v technice dvoubarevného dřevorytu, kde však nenaplnuje onen barevný symbolismus (**obr. 35**). Další barvou převládající v severokorejské propagandě je bílá. Bílá barva se hojně využívá napříč celou kulturou. Jsou tu neustálé odkazy na legendární oblibu bílých oděvů u dětské populace. Kim Il-söng je často v přítomnosti dětí oblečen do bílého oblečení (**obr. 36**). Pchjōngjang bývá často fotografován nebo malován pod sněhem (**obr. 37, 38**), což je sám o sobě oblíbený symbol čistoty. „*Sněhová bouře zanechala Pchjōngjang – toto město prodchnuté pěti tisíci let starým nefritu podobným duchem rasy, prosycené hrdě osamoceným dechem života nejčistšího, nejcivilizovanějšího lidu světa – bez sebemenší poskvrnky... vše zahalila do silného bílého pláště čistoty.*”¹³⁴ Další hojně používanou barvou je modrá, která poukazuje na harmonický stav a znázorňuje sjednocení země.

S účinností severokorejské propagandy souviselo i rozpoznání nutnosti převést všechny existující nepřátele na společného jmenovatele. Severokorejský obraz nepřítele byl konstruován na třídním principu, jehož základem bylo učení marxismu o třídním boji.¹³⁵ Jako „strana dobra” byl prezentován pracující severokorejský lid vedený KSP. Jeho protivníkem byli zahraniční kapitalisté a imperialisté – světová buržoazie. Dichotomie „my” a „oni” byla v severokorejském obrazu světa velmi silná.¹³⁶ Propagandistický aparát

---

¹³³ V korejské mytologii je černá barva záporná či varovná. Signalizuje smrtelné nebezpečí, proto je jí používá pouze v krajních případech a v souvislosti s nebeskými úkazy. LÖWENSTEINOVÁ, M., WINKELHÖFEROVÁ, V.: op. cit., str. 36.

¹³⁴ MYERS, B. R.: op. cit., str. 78.

¹³⁵ Karel Marx rozlišoval ve svém Komunistickém manifestu dvě základní třídy: proletariát (pracující) a buržoazii (kapitalisté). Více o třídním boji viz MARX, K., ENGELS, F., *Komunistický manifest/ I. Měšťák a proletář*.

Dostupné online na cs.wikisource.org/wiki/Komunisticky_manifest/I._Měšťák_a_proletář.

¹³⁶ V této dichotomii najdeme i klasifikaci lidské populace pomocí koncepce čisté rasy a krve. Nicméně tato klasifikace se objevovala již v 19. století a není výjimečnou v totalitních společnostech. Za jednoho z hlavních představitelů novodobého rasismu se označuje francouzský spisovatel a diplomat Arthur de Gobineau (1816–1882), který své názory na rasu formoval v dvoudílném pojednání „Esej o nerovnosti lidských plemen“. Ve své práci říká, že míšením krve mezi silnými a slabými národy dochází ke kolapsu civilizací. Degradovanost v jeho pojetí znamená, že „*národ nemá niterné hodnoty, kterou míval, protože již nemá ve svých cévách touž krev...*“ GOBINEAU, A., *Esej o nerovnosti lidských plemen, Díl první*, Praha: Nakladatelství Orbis, 1942, str. 39.

rozlišoval statečné hrdiny (např. protijaponské revoluční bojovníky, kteří v severokorejském revolučním mýtu oddaně bránili mír a obyvatele své vlasti před zákeřnými vnějšími nepřáteli), přátele (např. občané východního bloku a třetího světa) a nepřátele, především vnější imperialistické mocnosti.¹³⁷ Toto propagandistické dělení, duální myšlenkové schéma, mělo své východisko ve studené válce, v reálném rozdělení světa do dvou bloků, mezi nimiž panovalo politické i ekonomické napětí.¹³⁸ Americký psycholog Jerome D. Frank a americký politolog Andrei Y. Melville ve své práci *The Image of the Enemy and the Process of Change* konstatují, že v situaci blízké vypuknutí války mezi dvěma politickými systémy budou hrát velkou roli obrazy nepřátel.¹³⁹

Za primární typ vnějších nepřátel byli považováni američtí imperialisté, což vhodně ilustruje píseň „*Smrt americkým imperialistickým agresorům*” (죽음을 미 제 침략자들에 게)¹⁴⁰ a japonští imperialisté, které ilustrují román, film i opera „*Krvavé moře*” (피바다).¹⁴¹ Jednotlivé typy nepřátel byly zobrazovány

¹³⁷ Hannah Arendtová, jedna z nejvýznamnějších politických myslitelů dvacátého století, ve své studii o totalitarismu ukazuje, že daleko důležitější než jednotlivé konkrétní skupiny nepřátel je pro totalitní režim tzv. *objektivní nepřítel*. Tento nepřítel je definován nikoli na základě nějakých svých konkrétních nepřátelských aktivit, nýbrž výhradně ideologicky, tedy v souladu s ideologií totalitního režimu. ARENDTOVÁ, H., *Původ totalitarismu I-III*, Praha: Nakladatelství Oikoymenth, 2000, str. 574–575.

¹³⁸ Tento obraz nepřítele pochází ze SSSR a byl aplikován ve všech jeho politických satelitech i v ostatních komunistických zemích, včetně KLDK. KOUBA, M., MAGINCOVÁ, D., ŘÍHA, I., *Kontexty propagandy*, Pardubice: Univerzita Pardubice, 2012, str. 185.

¹³⁹ FRANK, J. D., A. Y. MELVILLE, *The Image of the Enemy and the Process of Change*, In: *Stanford University* [online], [cit. 2013-08-15]. Dostupné z: <http://www-ee.stanford.edu/~hellman/Breakthrough/book/pdfs/frank.pdf>.

¹⁴⁰ Tato píseň údajně pochází z roku 1960. Vybízí Severokorejce k boji proti americkým imperialistům a jihokorejskému loutkovému režimu a dále obsahuje myšlenku, že korejská armáda nad nimi vždy zvítězí v boji. Píseň se každoročně hraje v rámci oslav dne 25. června, kdy se slaví den boje proti americkým imperialistům.

Anti-US Song Popular in Korea, In: *Korean News Service* [online], Tokyo, 28. 6. 2010 [cit. 2013-07-20]. Dostupné z: <http://www.kcna.co.jp/item/2010/201006/news28/20100628-10ee.html>.

Píseň „*Smrt americkým imperialistickým agresorům*” je dostupná i online: <http://www.youtube.com/watch?v=XQXHIOSHTCo>.

¹⁴¹ Drama „*Krvavé moře*”, které Kim Il-sŏng údajně napsal v roce 1930, kdy se účastnil protijaponského revolučního boje za korejskou nezávislost, se řadí mezi klasické severokorejské dílo.

V roce 1968 byl tento námět zfilmován. Some problems which arose in adapting the immortal classic *The Sea of blood* as a film: A Talk with Officials in the Field of Cinematic Art September 27. 1969, In: *Official webpage of the DPRK* [online], Korean Friendship Association (KFA) [cit. 2013-07-20], Dostupné z:

<http://www.korea-dpr.com/lib/Kim%20Jong%20Il%20-%20201/SOME%20PROBLEMS%20WHICH%20AROSE%20IN%20ADAPTING%20THE%20IM>

jako zlá rasa, která se nemůže změnit. Rasa, k níž musejí být Korejci navždy jedině v nepřátelském vztahu.¹⁴² K jejich démonizování často sloužil symbol vlka¹⁴³ či hada.¹⁴⁴ Tuto spojitost ilustruje B. R. Myers: „*Zahnutý orlí nos starého vlka ničemně visel nad jeho horním rtem, nadra jeho družky se dmula jako břicho hada, který právě pozřel démona, a úskočné vlče vyzařovalo jed jako hlava jedovatého hada, který spolkl vlastní pokožku. Jejich šest očí vypadalo... jako otevřené hroby neustále čekající na mrtvé.*“¹⁴⁵

Američtí imperialisté a kapitalisté byli často zobrazováni s velkými nosy a ušima, s dlouhými ostrými nehty a s protivným úšklebkem na tváři (**obr. 39, 40, 41**). Tato zobrazení měla symbolizovat lakotu, žádostivost, lstivost a vychytralost. K jejich hlavním atributům patřil pytlík s penězi, nejčastěji dolary, a rovněž loutky, jež měly představovat lidi, kterými imperialisté obratně manipulují a skrze něž realizují své zájmy. Dále jsou často vyobrazováni se zbraní v ruce, jelikož obraz nepřítele měl vzbudit mezi obyvateli strach, ale nesměl vzbudit beznaděj a rezignaci, nepřítel měl být silný, ale ne neporazitelný. Naopak cílem bylo burcovat lidi k aktivitě – slovy propagandy “v boji za mír proti nepřítelům”. A projev tohoto boje měl být také vzorem práce a zvyšování pracovní efektivity. Často proklamovaná hesla zněla: „*USA je opravdovou osou zla!*” (미국이야말로 악의축의 나라이다!) (**obr. 42**), “*Nezapomeňme naši zášť nad*

MORTAL%20CLASSIC%20THE%20SEA%20OF%20BLOOD%20AS%20A%20FILM.pdf.

Opera „Krvavé moře” byla poprvé uvedena v červenci roku 1971 za přítomnosti prezidenta Kim Il-sönga a vůdce Kim Čöng-ila a byla zařazena mezi tzv. „5 největších revolučních oper” (5 대 혁명가극). Revolutionary opera „Sea of Blood” 30 years old, In: *Korean News Service* [online], Tokyo, 24. 8. 2001 [cit. 2013-07-20]. Dostupné z: <http://www.kcna.co.jp/item/2001/200108/news08/24.htm>.

¹⁴² MYERS, B. R.: op. cit., str. 73.

Toto vyobrazení nepřátel země se za celou dobu existence KLDŘ nezměnilo, jen se v souvislosti s historickými událostmi měnila intenzita antiamerické a antijaponské propagandy.

¹⁴³ Vyobrazení vlka přejali Severokorejci nejspíše z ruské mytologie. Vlk je v ruské mytologii symbolem nenasytnosti a dravosti. Pro vlka je také charakteristická spojitost se vším „cizím“. Od vlka byly odvozovány i různé cizorodé, zhoubné části rostlin; „vlk“ se říkalo nádorům stromů či hnilobě vnitřní části kmene. MAČUDA, J. Vlk ve slovanském bájesloví. [online], [cit. 2013-07-20]. Dostupné z: <http://materialy.rodnavira.cz/vlk.pdf>.

¹⁴⁴ Had je v korejské mytologii tvorem zlověstným a škodlivým, který může vystupovat i ve funkci varovného znamení. LÖWENSTEINOVÁ, M., WINKELHÖFEROVÁ, V.: op. cit., str. 64.

¹⁴⁵ MYERS, B. R.: op. cit., str. 141.

Sinčchönem!” (잊지말자 신천의 원한을!) (obr. 43),¹⁴⁶ *“I když američtí imperialisté bezhlavě kopou kolem sebe, neuniknou osudu lodi Pueblo!”* (미제가 분별없이 덤벼든다면 푸에블로호의 신세를 면치 못 할 것이다!) (obr. 44),¹⁴⁷ *„Nezapomeňme na krutosti amerických imperialistických vlků!”* (잊지말자! 승냥이 미제의 야수적만행을!) (obr. 45).¹⁴⁸

Za nejhorší zemi byla severokorejským propagandistickým aparátem považována Korejská republika, *„země bez světla a bez vzduchu“*. Do konce 90. let 20. století byla Korejská republika prezentována jako americká kolonie. V severokorejských filmech a na obrazech je Korejská republika líčena jako země, kde lidé chodí oblečení v hadrech, žijí v chatrčích plných odpadků, které jsou v blízkosti amerických vojenských základen. Naproti tomu je KILDR zemí blahobytu.¹⁴⁹ Tento vztah vhodně ilustruje film z roku 1974 *„Osud Kŭm-hŭi a Ŭn-hŭi“* (금희와 은희의 운명).¹⁵⁰

¹⁴⁶ Masakr v Sinčchönu (신천 양민 학살 사건, 信川良民虐杀事件) je severokorejskou propagandou považován za nejodpornější čin Američanů. Kromě vyobrazení události ve výtvarném umění je tento fenomén zpracován i literárně v knize Sešit nalezený v Sinčchönu. Severokorejská média ukazují skupiny navštěvující místní muzeum. Typická ilustrace masakru zobrazuje americké vojáky vyhrožující zajatým korejským ženám. MYERS, B. R.: op. cit., str. 141.

Masakr Sinčchön bylo údajné masové vraždění civilistů, které probíhalo mezi 17. říjnem a 7. prosincem 1950 během korejské války. Severokorejské zdroje tvrdí, že v průběhu 52 dní americké vojenské síly zabila asi 35 000 lidí, což byla zhruba čtvrtina obyvatel kraje. Institut pro korejská historická studia dospěl k závěru, že se na vyvražďování podílely komunistické a antikomunistické složky dobrovolnických hlídek. Podle Hwang Sŏg-jŏnga byl masakr způsoben místní rivalitou, která používala mlhu války jako záminku. 신천군 사건, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 3. 2. 2013 [cit. 2013-07-15]. Dostupné z: http://ko.wikipedia.org/wiki/신천군_사건.

¹⁴⁷ Tzv. Incident americké lodi Pueblo (푸에블로 호 납치 사건) se udál 23. ledna 1968, kdy severokorejský režim zajal americkou výzvědnou loď Pueblo. ECKERT, C. J., LEE, Ki-baik a kolektiv: op. cit., str. 266.

Pueblo je jediná loď amerického námořnictva, která je v současné době v zajetí a slouží jako muzeum.

¹⁴⁸ Hesla pocházejí z propagandistických plakátů, které byly publikovány v knize North Korean posters. CUESTER, K. D., HEATHER, D., *North Korean posters*, New York: Prestel Publishing, 2008.

¹⁴⁹ LAŇKOV, N. A., op. cit., str. 58.

¹⁵⁰ Děj se odehrává po osvobození Koreje. V roce 1945 se narodí dvojčata Kŭm-hŭi a Ŭn-hŭi. Bohužel jim zemřeli rodiče a musela být rozdělena. Kŭm-hŭi zůstala v KILDR, kde se stala známou zpěvačkou. Ŭn -hŭi odešla na Jih, kde nosila otrhané oblečení, žila v chudobě, zpívala jazz (symbol chlípnosti a dekadence) a jen o kousek unikla z prostituce. Nakonec zemřela po zásahu amerického jeepu. Sestra žije šťastně v KILDR a zpívá o hrdinských činech Severokorejců.

Severokorejská propaganda cíleně vytvářela obraz „šťastného života“ jako výsledku vzestupu socialistické hospodářské výstavby v KLDR. Severokorejská média se, na rozdíl od SSSR, vůbec nezmiňovala o existenci vnitřních nepřátel. Naopak, všichni Severokorejci jsou prezentováni jako šťastné děti, kteří žijí pod otcovskou péčí velkého vůdce.¹⁵¹ Dokonce severokorejská bankovka z roku 1978 nese motto „*Nemáme co závidět okolnímu světu*“ (세상에 부럼없어라) (**obr. 46**), což připomíná Severokorejčům, že jsou nejšťastnějším národem pod sluncem. Současně byl „šťastný život“ prezentován coby jeden z hnacích motorů a motivů výchovy „nového člověka“ k většímu pracovnímu úsilí. „*Pojďme realizovat nový vzestup v budování socialismu!*“ (사회주의건설에서 새로운양양을 일으키자!) (**obr. 47**). Další cílovou skupinou propagandy byla mládež. Jak uvedl předseda Socialistického svazu mládeže Kim Il-sönga (dále jen SSMK, 김일성사회주의청년동맹, 金日成社會主義青年同盟) O Ki-čchön (오기천) v prosinci roku 1967, hlavní cíl, který tato propagandistická kampaň mezi mládeží sledovala, bylo vytvořit z mládeže bojový oddíl, odhodlaný jít na smrt za šťastnou zemi, samozřejmě na pokyn vůdce.¹⁵² Jelikož Kim Il-söng je *veliký vůdce, vždy vedoucí korejský lid k vítězství a slávě, štěstí a rozkvětu*.¹⁵³

Vnitřní dynamiku a měnící se akcenty obrazu blahobytu lze v propagandě nalézt spolu s tím, jak se oficiálně měnily „budovatelské priority“. Hlavním tématem 1. pětiletky (1957–1960) byla industrializace a kolektivizace, přičemž propaganda zdůrazňovala nově vytvářené severokorejské hodnoty a systematicky rozvíjela kult Kim Il-sönga. V září roku 1958 Kim Il-söng zahájil první ze svých velkých mobilizačních kampaní – hnutí Čchöllima (천리마운동, 千里馬運動), ideologickou mobilizační kampaň, pojmenovanou po korejské lidové představě

¹⁵¹ LAŇKOV, N. A., op. cit., str. 59.

¹⁵² Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZV ČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 022411, *Hlavní cíle ideologického působení korejského tisku na mládež* – zpracoval B. Schnidler, 18. 3. 1968, Pchjŏngjang.

¹⁵³ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZV ČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023017, *Oslavy narozenin Kim Ir Sena + politická zpráva č. 19* – zpracoval M. Holub, 17. června 1968, Pchjŏngjang.

okřídleného koně, který dokáže přeletět velkou rychlostí rozlehlé kraje.¹⁵⁴ Kim Il-söng podává komplexnější výklad o hnutí Čchöllima: „*Je to komunistické výchovné hnutí postupu vpřed, při němž je povzbuzováno masové hrdinství velkého počtu lidí a energicky se provádí výstavba socialismu.*“¹⁵⁵ Hlavním organizačním rysem hnutí bylo vytváření pracovních skupin, které přispívaly stachanovskými výkony k růstu výroby. V roce 1961 se stal normou činnosti všech průmyslových závodů pracovní systém Tään, jehož jednoznačným výkladem je projev Kim Il-sönga „*O zlepšení řízení a správy průmyslu v souladu s novými okolnostmi*“ (군농업협동조합 경영위원회를 내올데 대하여) přednesený 16. prosince 1961 na rozšířené schůzi stranického výboru v elektrotechnickém závodu v Täänu. Cílem této kampaně bylo odejmout řízení továren a jiných hospodářských jednotek jednotlivým technickým ředitelům a svěřit je stranickému politickému výboru příslušné jednotky.¹⁵⁶ V 1961 byla rovněž vyhlášena další kampaň Čchöngsanni (청산리 대첩, 靑山里大捷). Ačkoliv je počátek kampaně datován rokem 1961, nejpůvodnějším zdrojem výkladu čchöngsanské metody je projev Kim Il-sönga na plenární stranické schůzi v obci Čchöngsanni „*Za správné vedení socialistického venkovského hospodářství*“ ze dne 8. února 1962.¹⁵⁷ Tato metoda kladla důraz na to, aby straniční funkcionáři v zájmu plnění stanovených výrobních úkolů přísně dohlíželi na činnost v místních podmínkách.¹⁵⁸ Přestože z čchöngsanského ducha a metody původně vyplývaly důsledky pro oblasti řízení ekonomiky venkova i průmyslu (täanský systém), je čchöngsanská metoda narozdíl od täanského systému chápána především jako politicko-ideové hnutí a morální součást ideologie čučche.¹⁵⁹

¹⁵⁴ BUZO, A., op. cit., str. 74.

¹⁵⁵ Citace z knihy „*O práci odborů*“. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023266, *K nové ústavě a právu v KLDŘ* – zpracoval J. Bařinka, 28. 5. 1973, Pchjöngjang.

¹⁵⁶ BUZO, A., op. cit., str. 75.

¹⁵⁷ Citace z knihy „*O práci odborů*“. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023266, *K nové ústavě a právu v KLDŘ* – zpracoval J. Bařinka, 28. 5. 1973, Pchjöngjang.

¹⁵⁸ BUZO, A., op. cit., str. 75.

¹⁵⁹ Citace z knihy „*O práci odborů*“. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023266, *K nové ústavě a právu v KLDŘ* – zpracoval J. Bařinka, 28. 5. 1973, Pchjöngjang.

Jednání Čtvrtého sjezdu KSP, který se konal ve dnech 11. až 18. září 1961, se vyznačovalo mnohými z uvedených trendů. Na jeho programu byly čtyři body – dvě zprávy o činnosti, nárys navrhovaného sedmiletého plánu (1961–1967) a volby stranických orgánů. Zprávy a projevy na tomto sjezdu potvrzovaly klíčové přesvědčení o účinnosti masových stachanovských akcí hospodářského rozvoje. Zdůrazňovaly bezprostřední hospodářský úspěch, k němuž přispělo přijetí linie politické priority, vyjádřené kampaněmi Čchöllima, Čchöngsanni a Tään a předpokládané v ještě větší míře v nadcházejících letech prvního sedmiletého plánu.¹⁶⁰

Během 1. pětiletky byl Kim Il-söng propagandistickým aparátem vyobrazován v roli vůdce budovatele, který jde se svým lidem vstříc socialistické budoucnosti. Od poloviny 60. let 20. století byl již zobrazován jen jako ten, jemuž severokorejský lid děkuje za dosažené úspěchy a „šťastný a veselý život“. A právě zde došlo také k posunu od revolučního asketismu k většímu individualismu a hmotnému blahobytu. To ilustrují např. hesla: „*Více ovoce prostřednictvím podpory ovocnářství*“ (과수업을 발전시켜 더 많은 과일을!) (**obr. 48**), „*Pojďme zvýšit produkci masa pěstováním dýní*“ (호박을 많이 심어 고기 생산을 늘이자!) (**obr. 49**).

Zvláštní místo v severokorejské propagandě od poloviny 60. let zaujímal reklama. Reklama v KHDR sloužila k jiným účelům, než je tomu v demokratických zemích. Vzhledem k direktivnímu řízení ekonomiky, centrálnímu plánování a absenci volného trhu se v ní nemohla odrážet svoboda hospodářské soutěže. Reklama nebyla nástrojem konkurenčního boje firem, nýbrž prostředkem státní propagandy. Měla přesvědčit obyvatele, že žijí v blahobytu, respektive že k němu mají velice blízko, neboť jsou obklopeni výrobky, o nichž se předchozí generaci žijících v „temných“ časech japonské okupace ani nesnilo. Mýtus o blahobytu byl vztažen i na nejmladší generaci a dal vzniknout dalšímu z klíčových sloganů té doby, posilující navíc Kim Il-söngův otcovský kult: „*Díky drahý soudruhu, za šťastné dětství*“.

---

¹⁶⁰ BUZO, A., op. cit., str. 76.

Hlavní témata, která byla šířena propagandistickým aparátem, se v průběhu 70. let značně měnila. Podle zprávy z velvyslanectví Československa z roku 1974, byl „*hlavním výsledkem činnosti ideologů ÚV KSP v posledním období přechod od propagandy nacionalistických idejí čuče k osvojení a pochopení vším lidem ideologie kimilsŏngnismu, jakožto univerzálního učení, kterým se má vyzbrojit korejský lid.*“¹⁶¹ V hlavních tiskovinách se začaly objevovat články oslavující kimilsŏngnismus. V článku „*Kimilsŏngnismus – skutečná učebnice boje a života naší epochy*“, který byl uveřejněn 20. července 1974 v Pchjŏngjang times, se píše: „*Naše epocha – je epocha nová, kdy osvobozené země prošly vítěznou socialistickou revolucí a vstoupily do stadia výstavby komunismu. Prezident Kim Il-sŏng vytvořil v této době veliký kimilsŏngnismus, který je marxismem-leninismem naší epochy.*“¹⁶²

Od druhé poloviny 70. let se začal propagandistický aparát zaměřovat na vytváření kultu Kim Čŏng-ila. Za účelem posílení tohoto procesu začal být Kim Čŏng-il spojován se specifickými politickými oblastmi literatury a umění, s bojem za urychlení hospodářské výstavby a s glorifikací Kim Il-sŏngovy protijaponské partyzánské činnosti.¹⁶³

Transformace hlavních témat měly v průběhu let, jak jsem v podkapitole nastínila, různé polohy. Od 80. let se témata ustálila a měnila se pouze jejich intenzita. Záměrem nesčetných propagandistických kampaní a sloučení všech metod bylo především upevnit vládnoucí KSP, zvýšit zemědělskou a průmyslovou produkci a vojenskou bojeschopnost, šířit myšlenky čuče a bojovat proti světovému imperialismu. Primárním záměrem však bylo vytváření a posilování kultu osobnosti Kim Il-sŏnga a později i Kim Čŏng-ila.

---

¹⁶¹ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZV ČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 017422, *Ideologická činnost ÚV KSP v posledním období* – zpracoval J. Grösser, 15. 10. 1974, Pchjŏngjang.

¹⁶² Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZV ČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 017422, *Ideologická činnost ÚV KSP v posledním období* – zpracoval J. Grösser, 15. 10. 1974, Pchjŏngjang.

¹⁶³ BUZO, A., op. cit., str. 98.

obr. 33 - Kim Il-sŏng a Kim Čŏng-il na hoře Paktusan¹⁶⁴

obr. 36 - Vũdce a rolník (수령님과 농민), 2003, Hong Sŏng-kwan (홍성관)¹⁶⁵

¹⁶⁴ <http://nsarchive.files.wordpress.com/2010/07/kims.jpg>.

¹⁶⁵ Noever, P. (ed.), Flowers for Kim Il Sung, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 39 - Propagandistický plakát¹⁶⁶

Hleďte na tváře amerických imperialistů!

(보라! 미제의 물골을!)

obr. 40 - Propagandistický plakát¹⁶⁷

Když američtí imperialisté se ohánějí zbraněmi, použijeme děla!

(미제가 총을 내대면 우리는 대포를!)

obr. 41 - Propagandistický plakát¹⁶⁸

Naprosto stejní (brutální, drancující, bezbožní)! (꼭 같은 놈들 - 잔인성, 략탈성, 악랄성)!

¹⁶⁶ Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

¹⁶⁷ Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

¹⁶⁸ Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 46 - Severokorejská bankovka z roku 1978¹⁶⁹

Nemáme co závidět okolnímu světu. (세상에 부림없어라.)

¹⁶⁹ <http://worldmoneymax.com/banknotes/North-Korea-1-Won-KPW-1978-Asia-AS-125.jpg>.

II. Propaganda a literatura

*„Ideologie je to, co jsme získali, umění samotné je to, co jsme ztratili.“*¹⁷⁰

Pak Jöng-hüi (박영희, 朴英熙), Tong-A ilbo (동아일보, 東亞日報), 1934

Všechna přelomová období v lidských dějinách přitahovala značnou pozornost literátů. Na přelomu dvou staletí, v dobách okolo světových válek nebo při změně politického systému dochází k vyjevování mnoha souvislostí a vztahů, které konstituují, transformují či utvrzují vědomí a jednání lidí.¹⁷¹ Období první poloviny 20. století je na území KLDK takto neurastenickým údobím hned dvakrát: japonská nadvláda, ovlivňující dějiny Koreje mezi lety 1910 a 1945, je vystřídána totalitním režimem, což má znatelný dopad také na literaturu, která byla poté považována za nástroj ideologického boje pod heslem “fronta je všude”. Primární estetická funkce je nahrazena funkcí výchovnou, literatura se stává prostředkem pro přetvoření a výchovu pracujícího lidu v duchu socialismu. *„Lidé nečtou proto, aby si ukrátili čas nebo si odpočinuli. Lidé čtou pro lepší porozumění životu, nasátí vznešeného ducha obyčejných lidí, kteří oddaně slouží vlasti, lidu, a pro získání důvěry ve šťastnou budoucnost, kterou vytvářejí.“*¹⁷² Umělecké dílo je tímto diskurzem redukováno na výrobek, který musí být funkční a má sloužit ve prospěch strany a lidu, tedy jako prostředek politické persvaze a médium moci.¹⁷³ Jakým způsobem státní moc převzala kontrolu nad literární tvorbou? A jakou změnou prošla zpracovávaná témata v rámci proměny v politicko-kulturní sféře?

Tato podkapitola zkoumá vztah mezi literaturou, ideologií a severokorejskými vůdci. Problémy vyvstávají z jejich vzájemné koexistence a

---

¹⁷⁰ YOUM, Kyu Ho, Press Laws in North Korea, In. *Asian Journal of Communication*, 1991, roč. 2, č. 1, str. 76.

¹⁷¹ BAUER, M., *Ideologie a paměť*, Praha: Nakladatelství H&H, 2003, str. 11.

¹⁷² KIM, Il -söng, *Duties of Literature and Arts in Our Revolution*, Pchjöngjang: Foreign Languages Publishing House, 1972, str. 2.

¹⁷³ Kapitola první: Teorie umění, Definice a program socialistického realismu, In: *Sorela, centrum pro výzkum oficiální literatury socialistického realismu* [online], [cit. 2013-07-15], Dostupné z: <http://cl.ff.cuni.cz/sorela/mytologizace01.htm>.

uplatňování snahy, aby byla prosazována jediná estetická norma, jejímž výrazem má být jakási masa oficiálně vycházející literatury, jež potlačuje individualitu jednotlivých autorů.¹⁷⁴ Demonstrací Kim Il-söngových a Kim Čöng-ilových vlastních představ ve směru projektování literatury se pokusím analyzovat vývoj a funkci literatury jakožto mocného nástroje propagandy a kontrapropagandy.

II. 1. Vývoj literatury 1945–1950

V rámci politické situace po osvobození Koreji v roce 1945 s pomocí sovětských sil nastal na území dnešní KLDŘ proces širokého zlidovění a kolektivizace umělecké tvorby, její regulace prostřednictvím moci a s tím související centralizace a institucionalizace.¹⁷⁵ Nástup nového druhu umění úzce spojeného se státní mocí, jehož základními principy byla „*stranickost*” (당성, 唐性), „*duch pracujících*” (로동급성, 勞動急性) a „*lidovost*” (인민성, 人民性), byly důkazem přejímání sovětské estetické doktríny – socialistického realismu,¹⁷⁶ jehož podoba měla sloužit jako normativ ideálního uměleckého výrazu.¹⁷⁷

Lim Hjun-su (림훈수) ve svém článku „*Sovětský vliv na řízení literatury v Severní Koreji v letech 1946 - 1950*” v prosinci roku 1989 poznamenal: „*Ždanovův výklad socialistického realismu se stal vůdčím principem literárního*

---

¹⁷⁴ BAUER, M.: op. cit., str. 11.

¹⁷⁵ Více o formování korejské literatury na území Korejské republiky (대한민국, 大韓民國), viz LÖWENSTEINOVÁ, M., *Dějiny moderní korejské literatury*, Praha: Nakladatelství Karolinum, 1998.

¹⁷⁶ Socialistický realismus byl nejjednodušeji definován jako umění „formou národní a obsahem socialistické“ (v KLDŘ se setkáváme s označením 민족적 형식과 사회주의적 내용). Poprvé byl oficiálně deklarován jako závazná estetická doktrína na 1. sjezdu sovětských spisovatelů (17.–31. srpna 1934), kde v „oficiálních vystoupeních Andreje Ždanova a Maxima Gorkého byla formulována umělecká doktrína totalitního státu. V jednotlivých vystoupeních, například N. Bucharina, I. Erenburga nebo J. Oleši, zazněly myšlenky o právu na určitou uměleckou nezávislost, ale všechny rezoluce a stanovy Svazu sovětských spisovatelů byly nakonec přijaty jednomyslně a „inženýrům lidských duší“ (J. V. Stalin) nezbylo nic jiného, než ve svých dílech rozvíjet moudré vůdcovy direktivy“. PETRUSEK, M., *Umění totalitních režimů jako sociální fenomén*, Olomouc: Universita Palackého, 2005, str. 25.

¹⁷⁷ Podle některých zdrojů se Kim Il-söng během svého exilu v roce 1941–1945 údajně potkal s A. A. Ždanovem v Moskvě, aby prodiskutovali vyhlídky o aplikaci socialistického realismu v KLDŘ. Great event in state-building history, In: *Korean News service* [online]. 21. 8. 1998 [cit. 2013-07-02]. Dostupné z: <http://www.kcna.co.jp/item/1998/9808/news08/21.htm>.

*kontrolního rámce Severní Koreje,*¹⁷⁸ český koreanista Vladimír Pucek ve své práci *„Dopad ideologie čučche na literaturu a umění“* v roce 1993 dodává: *„Pouze jeden přístup – socialistický realismus ve své extrémní podobě – získal v KLTR oficiální souhlas.“*¹⁷⁹ Velmi barvitý pohled nabízí v tomto směru koreanista Brian Myers. Ve svém díle *„Nejčistší rasa“* tvrdí, že definice aplikace komunismu a socialistického realismu v KLTR je mylná. Aby toto tvrzení obhájil, vložil do svého textu rozhovor severokorejských a jihokorejských generálů, který má poukázat na důležitost čistoty korejské krve a nadřazenost korejského národa, což komunismus ve svých základech popírá.¹⁸⁰ Ačkoliv se názory odborníků na komunismus a socialistický realismus v KLTR různí, v jednom se všichni autoři shodují. Severokorejská vláda v čele s Kim Il-söngem si byla od počátku vědoma faktu, že literatura bude dalším užitečným prostředkem k formování veřejného mínění v rámci „mnohvrstvé propagandy“, stejně jako tomu bylo i v dalších uměleckých směrech či tisku. Kim Il-söng k důležitosti podmanění si literatury poznamenal: *„Literatura a umění, které opěvují chválu socialismu, jsou nezbytné“*.¹⁸¹

Po japonské kapitulaci vznikalo v Koreji mnoho literárních skupin. Kim Il-söng se po sovětském vzoru rozhodl sloučit tato sdružení pod jednotné vedení, což byl primární důvod založení Severokorejské federace literatury a umění (dále jen SFLU, 북조선 문학예술 동맹, 北朝鮮文學藝術東盟).¹⁸² Na ustanovující schůzi dne 25. března 1946 byly formulovány hlavní cíle organizace a severokorejské literatury: 1) Zřízení národního umění a kultury na základech pokrokové demokracie, 2) podpora národního sjednocení všech korejských literárních a uměleckých hnutí, 3) vymýcení všech protidemokratických reakčních uměleckých sil a konceptů, ať už japonských imperialistů, feudálních, protistátních nebo fašistických, 4) realizace rozsáhlého osvětového hnutí za

¹⁷⁸ LIM, H. S., *Soviet Influence on the Literary Control Policy of North Korea, 1946-1950*, Sino-Soviet Affairs 12, no. 4 (winter 1988-89), str. 177–193.

¹⁷⁹ PUCEK, V., *The Impact of Juche upon Literature and Art, North Korea: Ideology, Politics, Economy*, New Jersey: Englewood Cliffs, 1977, str. 51–70.

¹⁸⁰ MYERS, B. R.: op. cit., str. 71–93.

¹⁸¹ KIM, Il-söng, (1972): op. cit., str. 123.

¹⁸² Severokorejská federace literatury a umění sdružovala odbory spisovatelů, výtvarných umělců, tanečních umělců, uměleckých fotografů atd.

kulturní, tvůrčí a umělecký vývoj mas, 5) vhodné hodnocení a přivlastnění kulturního dědictví, 6) výměna národní kultury s kulturou mezinárodní.¹⁸³ Spisovatelé zároveň museli přijmout tradice Korejské asociace proletářských spisovatelů (dále jen KAPF, 조선프롤레타리아예술가동맹).¹⁸⁴

První omezení umělecké svobody v literatuře se objevuje v prosinci 1946 po zveřejnění sbírky lyrické poezie „*Ŭnghjang*“ (응향, 凝香)¹⁸⁵, kterou vydala Wönsanská literární asociace (원산문학가동맹). Sbírka byla kritizována pro apolitický obsah a nedostatek progresivních demokratických myšlenek. V lednu roku 1947 vydal Severokorejský svaz literatury a umění „*Rozhodnutí o sbírce Ŭnghjang*“ (시집 응향에 관한 결정서), ve kterém odsoudil autory sbírky a požadoval jejich sebekritiku. V březnu roku 1947 vydal rovněž ÚV KSP v rámci národního myšlenkového mobilizačního hnutí (건국사상총동원운동) prohlášení „*Vytvoření demokratické národní kultury v severní Koreji*“, ve kterém konstatuje, že literatura a umění musí vzdělávat lid v socialismu a sloužit národu a lidu.¹⁸⁶

Není tedy s podivem, že během let 1945 až 1950 vznikala díla oslavující úspěchy „socialistické výstavby“ (사회주의 건설시기) a „nového člověka“.¹⁸⁷ Dalšími silnými tématy, která severokorejská literatura doposud neopustila, je téma revolučního protijaponského boje Kim Hjön-džika s cílem zdůraznit korejskému lidu, že Kim Il-söng je nositelem revolučních tradic¹⁸⁸, a téma

¹⁸³ GABROUSSENKO, T., *Soldiers on the Cultural Front; Developments in the early history of North Korean literature and literary policy*, USA: University of Hawaii Press, 2010, str. 16.

¹⁸⁴ Korejská asociace proletářských spisovatelů vznikla v roce 1935 a stala se platformou pro levicové spisovatele. V jejím rámci probíhaly diskuse o angažovanosti umění, se vznikem Komunistické strany Koreje posílila verbální vyhrocenost vůči zastáncům „umění pro umění“. V roce 1927 proběhla reorganizace KAPF a mnozí z jejích členů odešli nebo byli vyloučeni. Další spory pokračovaly ve 30. letech. V roce 1934 byla organizace rozpuštěna, většina spisovatelů odešla do emigrace nebo byla zatčena. Po osvobození se nejznámější členové KAPFu přesunuli do KLDK. LÖWENSTEINOVÁ, M., *Slovník korejské literatury*, Praha: Libri, 2007, str. 113.

¹⁸⁵ Též známý pod názvem Ŭnghjangský incident (응향 사건).

¹⁸⁶ AMSTRONG, Ch. K., *The North Korean Revolution, 1945 – 1950*, New York: Cornell University Press, 2013, str. 183.

¹⁸⁷ LÖWENSTEINOVÁ, M., (2007): op. cit., str. 37.

¹⁸⁸ Toto téma charakterizovalo období, kdy Kim Hjön-džik v raném dětství vstoupil na cestu revolučního boje a bojoval proti Japoncům za nezávislost vlasti. Podrobně se popisuje rodina, ve které Kim Hjön-džik vyrostl, jeho dětství a jinošská léta. Tvrdí se, že Kim Hjön-džik byl od dětství nesmiřitelný k nespravedlnosti, vypěstoval v sobě cit nenávisti k nepřátelům a planoucí cit vlastenectví. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická

revoluční činnosti Kim Il-sönga samotného.¹⁸⁹ Kim Čä-jöng (김재영, 金在永), specialista na severokorejskou literaturu, říká, že od roku 1947 můžeme přístup v severokorejské literatuře nazvat „revolučním romantismem”.¹⁹⁰ Mezi reprezentativní revoluční díla tohoto období se řadí báseň „*Sösasi päktusan*“ (서사시 백두산) od Čo Ki-čchöna (조기천),¹⁹¹ která zachycuje bitevní scény Počhönbo.¹⁹² Dalším reprezentativním dílem je román *Käsön* (개선) od spisovatele Han Sörja (한설야, 韓雪野),¹⁹³ které popisuje návrat Kim Il-sönga do Pchjöngjangu v říjnu 1945.¹⁹⁴

Publikování klasických korejských literárních děl postupovalo v tomto období pomalu. Rovněž literární kritika byla tištěna omezeně a se zaměřením zejména na lingvistické analýzy publikované v časopise *Čosönö jöngu* (조선어연구).¹⁹⁵ Ve spolupráci *Oddělení kultury a umění ÚV KSP* (조선로동당 중앙당 문화예술부장) a Katedry literatury University Kim Il-sönga (김일성종합대학문학과) pod vedením Pak Kük-čchäa (박극채) vznikl v roce 1947 výzkum korejské literatury, který se primárně soustředil na studium korejské

---

zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023845, *O revoluční rodině soudruha Kim Il-sönga a jeho rané revoluční činnosti* – zpracoval J. Hořenovský, 23. 5. 1968, Pchjöngjang.

¹⁸⁹ Častým tématem v literatuře je revoluční výchova Kim Il-sönga. V průběhu jeho revoluční činnosti už od raných let analyzoval a kritizoval ideologii buržoazního nacionalismu, její teoretickou neudržitelnost a slabost. Dále se například uvádí, že Kim Il-söng získal velké zásluhy tím, že přivedl ozbrojený lid proti Japoncům. Dále se připomíná, že roku 1930 zahájil Kim Il-söng boj za sjednocení komunistů Koreje. Díky jeho úsilí se v září 1930 začaly vytvářet „rudé oddíly“, „úderné oddíly“ či „oddíly sebeobraný“. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i.č. 023845, *O revoluční rodině soudruha Kim Il-sönga a jeho rané revoluční činnosti* – zpracoval J. Hořenovský, 23. 5. 1968, Pchjöngjang.

¹⁹⁰ AMSTRONG, Ch. K.: op. cit., str. 184.

¹⁹¹ Více o jeho životě viz 조기천, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 8. 10. 2012. Dostupné z: <http://ko.wikipedia.org/wiki/조기천>.

¹⁹² Celá báseň je online viz 조기천의 서사시 "백두산" 중에서, In: *Gué de corbeau* [online], 4. 6. 2007. Dostupné z: http://gue-de-corbeau.blogspot.cz/2007/06/blog-post_9830.html.

¹⁹³ Více o jeho životě viz 한설야, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 10. 3. 2013. Dostupné z: <http://ko.wikipedia.org/wiki/한설야>.

¹⁹⁴ MYERS, B., *Han Sörya and North Korean Literature, The Failure of Socialist Realism in the DPRK*, New York: Cornell University, 1994, str. 156.

¹⁹⁵ HÄUSSLER, S., *Revived Interest in Literary Heritage: Changes in the Cultural Policy of the DPRK*, In FRANK, R., *Exploring North Korean Arts*, Vienne: University of Vienna, 2011, str. 90.

poezie období Tří království, období Korjŏ a Čosŏn.¹⁹⁶ Výzkum se zabýval také dílem Život Šákjamuniho (월인석보, 月印釋譜), kterou sestavil král Sedžong (세종, 世宗).¹⁹⁷ Ukázky z připravených studií publikoval měsíčník Čosŏn munhak (조선 문학, 朝鮮文學)¹⁹⁸, a prvním knižním výstupem byla publikace Písně Korjŏ (고려가요, 高麗歌謠) vydaná v roce 1954.¹⁹⁹

Od poloviny 40. let se v severokorejské literatuře objevuje i odkaz na socialistický internacionalismus a úcta k SSSR. Takzvané „příběhy přátelství“ (우정 이야기) vyobrazovaly sovětské vojáky, lékaře a zdravotní sestry při péči o Severokorejce. Tento nepominutelný žánr se v severokorejské beletrii vyskytoval až do konce 50. let.²⁰⁰ Dále byly časté překlady sovětské literatury. Pak Čong-sik (박종식), přední severokorejský literární kritik, v roce 1955 uvedl, že v KDLR bylo v období 1945 až 1950 přeloženo více než sto sovětských titulů. V. I. Ivanova, ruská koreanistka, odhaduje, že do korejštiny bylo ve skutečnosti publikováno zhruba sedmdesát sovětských titulů. Ivanova rovněž na základě projevu I Ki-jŏnga (이기영, 李箕永) tvrdí, že v období od roku 1945 do 1954 existovalo v KDLR osm milionů výtisků sovětských knih.²⁰¹

Po založení KDLR v roce 1948 potřeboval propagandistický aparát KDLR posílit národní pospolitost a tím nenásilnou formou připravovat lid na nastávající konflikt. Cítit je zcela evidentně zesílení ideovosti a ideologické podstaty umění, která se projevovala akcentovanou pragmatickou instrumentalizací uměleckého

---

¹⁹⁶ Výzkum se podrobně zabýval spisovatelem Čong Čchŏlem (정철, 鄭澈). Čong Čchŏl je nejrepresentativnějším představitelem formy kasa. Více o osobě Čong Čchŏla viz LÖWENSTEINOVÁ, M., PUCEK, V., *Studie z dějin starší korejské literatury*, Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006, str. 203–205.

¹⁹⁷ Prozaické dílo Život Šákjamuniho vyšlo v roce 1447. Jde o soubor anekdot z Buddhova života, je to i první próza psaná v korejštině a zároveň první biografie v korejštině. LÖWENSTEINOVÁ, M., (2007): op. cit., str. 228.

¹⁹⁸ Časopis Čosŏn munhak byl založen v polovině roku 1947. Vzhledem k faktu, že se počáteční vydání nedochovalo, můžeme dataci odvodit díky číselné řadě, pod kterou Čosŏn munhak vycházel. Měsíčník byl zpočátku základním zdrojem severokorejské literatury poskytující kromě korejské tvorby i tu zahraniční. V polovině 60. let se jeho funkce změnila a postupně se stal pouhým politickým prostředkem, který hrál důležitou roli v propagandě režimu. Měsíčník vychází i v současnosti a každý výtisk čítá 100–150 stran.

¹⁹⁹ HÄUSSLER, S.: op. cit., str. 90.

²⁰⁰ AMSTRONG, Ch. K.: op. cit., str. 184.

²⁰¹ GABROUSSENKO, T.: op. cit., str. 18.

díla a jeho primárním podřízením mimouměleckým funkcím. Tato zesílená ideologizace funkcí umění byla často ospravedlňována vznešenými cíli, jejichž horizont spočíval převážně v budoucnosti – v tvoření nového člověka a jeho převýchově a hlavně v boji za mír a jednotnou společnost. Na konci roku 1949 Kim Il-sŏng vyzval spisovatele, aby byli *"bojovníky státu, kteří vzdělávají lid a brání republiku"*, a co je nejdůležitější, aby líčili *"hrdinský boj pracujícího lidu"*.²⁰²

II. 2. Vývoj literatury 1950–1953

Severokorejská literatura byla v období 1950–1953 ovlivněna korejskou válkou. Jak uvádí česká koreanistka M. Löwensteinová v knize *„Dějiny moderní korejské literatury“*: *„Logickým tématem v době korejské války a bezprostředně po ní je válka ve všemožných situacích, líčená ze všech úhlů, válka očima přímých účastníků, válka zasahující do přátelských a rodinných vztahů, narušující tradici, válka přinášející ztráty, válka a vlastenectví, válka jako osobní tragédie jednotlivce.“*²⁰³ Umělci nejrůznějších směrů reagovali na korejskou válku a rozdílly se mezi nimi poněkud stíraly. Jak poznamenal severokorejský umělec Kim Čong-su (김종수): *„Vlastenecká osvobozenecská válka byla pro korejské umělce obdobím velkých bojů. Vědomi si své povinnosti podněcovat uměleckou tvorbou vojáky a lid v zázemí k boji a k víře ve vítězství, vystupovali s velikou aktivitou na frontě i v zázemí.“*²⁰⁴ Literatura se stávala ideologicky angažovanou. Díla nevznikala, aby zprostředkovala názor spisovatele a estetický prožitek, ale byla vytvářena za účelem mobilizace.

V červnu roku 1951 Kim Il-sŏng v rozhovoru se spisovatelem a umělcem, ve kterém v podstatě okopíroval projev Mao Ce-tunga *„Hovory o umění a literatuře“*

---

²⁰² KIM, Il-sŏng, *Some Task Before Writers and Artists at the Present Time*, Selected work, vol. 5, Pchjŏngjang: Foreign Languages Publishing House, 1980, str. 283.

Podle autobiografie *„With the Century“* získal Kim Il-sŏng svoje znalosti o literatuře během studií na soukromé střední škole Yuwen (宇文), kde ho učil Shang Yue. Shang Yue poskytl Kim Il-sŏngovi díla čínské i ruské literatury, včetně románu Matka od M. Gorkého.

²⁰³ LÖWENSTEINOVÁ, M., (1998): op. cit., str. 79.

²⁰⁴ KIM, Čong-su, *Organizace korejského výtvarného umění po osvobození*, In. Nový orient, 1986, str. 72.

z roku 1942²⁰⁵, požadoval podřízení literatury a všech intelektuálních aktivit stranické linii.²⁰⁶ Slovníkem připomínajícím stalinsko-ždanovskou kulturní politiku v SSSR třicátých let charakterizoval spisovatele a umělce jako „*inženýry lidských duší*“ a zdůraznil, že jejich díla by měla sloužit lidu jako „*mocná zbraň a velká inspirace*“. Káral spisovatele a umělce za to, že „*ztratili kontakt se životem*“ a „*zpožďují se za rychle postupující realitou*“. Jeho základní myšlenkou bylo, že spisovatelé by měli sloužit lidu a straně coby zprostředkovatelé informací a inspirace, kteří pomáhají čtenářům poučit se ze „*vznešeného ducha prostého lidu*“. Vybízel autory k přímému studiu lidové kultury, varujíc, že „*spisovatelé a umělci by měli vědět, že pravým autorem velkého umění je vždy lid*“.²⁰⁷

Snaha spisovatelů plnit nařízení, jež jim byla předkládána, vedla k nivelizaci literatury, jelikož vznikala pouze díla, jejichž tematika se týkala odporu korejského lidu proti cizí agresi, bojů Korejské lidové armády a čínských dobrovolníků, zločinů amerických imperialistů a materiální a morální podpory bratrských zemí.²⁰⁸ Vyzdvihování revolučních činů Kim Il-sönga a jeho rodiny bylo v tomto období potlačeno. Rovněž publikování klasických korejských literárních děl i zahraničních překladů bylo až do roku 1954 pozastaveno.²⁰⁹ I přes všechna opatření se někteří spisovatelé postupně s těmito předpisy, návody, či pravidly dostávali ve své tvorbě do rozporu. Klasickým příkladem je básník Rim Hwa (림화) s básní „*Kde jsi?*“ (너 어디에 있느냐, 1950).²¹⁰

---

²⁰⁵ „*Hovory o umění a literatuře*“ byl projev, který Mao Ce-tung přednesl na konferenci spisovatelů konané v roce 1942. Táže se, jakým způsobem se má literatura podílet na revoluci, na výchově lidu a v boji proti nepřítelům. Dále odpovídá na otázky, pro koho vzniká literatura, jaké metody využívá, jaký je vztah stranického a nestranického umění a jaký je poměr politického a technického kritéria v literární kritice. Tento dokument se stal národní směrnicí pro kulturu. Celý projev viz.: MAO, Ce-tung, *Hovory o literatuře*, Praha: Nový mysl, 1950, č. 1, str. 13–23.

²⁰⁶ GABROUSSENKO, T.: op. cit., str. 18.

²⁰⁷ PIHL, M. R., *Engineers of the Human Soul*, Hawaii: University of Hawaii Press, 1977, str. 75.

²⁰⁸ KIM, Čong-su: op. cit., str. 72.

²⁰⁹ HÄUSSLER, S.: op. cit., str. 91.

²¹⁰ Tento spisovatel byl několik let po vydání básně popraven. Severokorejský propagandistický aparát vyprodukoval tomuto případu ještě jednu legendu. Když si mladý Kim Čöng-il tuto báseň přečetl, řekl: „*Kdo zastaví reakční poraženectví a pesimismus?*“. 장형윤, 위대한 수령 김일성동지의 문학령도사, 병양: 문예출판사, 1993, str. 428-435.

II. 3. Vývoj literatury 1953–1960

Po uzavření příměří byl Severokorejský svaz literatury a umění rozpuštěn a jeho jednotlivé odbory se oddělily a vytvořily samostatné svazy. Tak byl založen Svaz korejských spisovatelů (조선 작가 동맹). Veškerá poválečná literatura byla zpočátku ovlivněna korejskou válkou. Nicméně hlavním úkolem bylo zachycení obrazu poválečné výstavby a obnovy a vlasteneckého zápasu korejského lidu při budování socialismu.²¹¹ Za hlavní náměty tvorby můžeme považovat: 1) poválečnou obnovu země 2) kolektivizaci vesnice, a především 3) náměty z průmyslu, dolů a staveb. Všechna zmíněná témata můžeme zastřešit tématem výstavby socialistického státu. Aby bylo pochopeno nadšení, se kterým hrdinové budují novou socialistickou společnost, bývá často zobrazen starý svět a poměry, které v něm panovaly.²¹²

V roce 1954 bylo obnoveno publikování významných sbírek staré korejské poezie a lidových písní, stejně jako řada populárních románů a povídek. Díla zaměřující se na kritiku tendencí ve společnosti byla vydávána jako první, např. Vyprávění o Čchun-hjang (춘향전, 春香傳)²¹³, Vyprávění o Hung-buovi (흥부전, 興夫傳)²¹⁴, Vyprávění o Hong Kil-tongovi (홍길동전, 洪吉童傳)²¹⁵

---

²¹¹ KIM, Čong-su: op. cit., str. 72.

²¹² Pojmeme starý svět rozumíme především období japonské okupace.

²¹³ Podstatou vyprávění je společensky nepřijatelná láska mezi guvernérovým synem a dcerou kisäng, rozdělení milenců, jejich zkoušky až po závěrečné naplnění. Čchun-hjang a I To-rjong se setkali jednoho jarního dne a osudově se do sebe zamilovali. Tajný svazek jangbana s dcerou kisäng nemohl být zveřejněn, neboť mít v domě vedlejší ženu neurozeného původu se připouštělo až po řádných obřadech. I To-rjong musel po čase odjet s rodiči do hlavního města, kde se po složení úřednických zkoušek stal královským cenzorem. Čchun-hjang po jeho odjezdu odmítla sloužit novému náčelníkovi provincie jako kisäng, a to pro ni znamenalo vězení a smrt. Její milý se dostavil na poslední chvíli jako tajný královský cenzor s neomezenou mocí a v převlečení, aby ji zachránil a potrestal zlovolného úředníka. LÖWENSTEINOVÁ, M., (2007): op. cit., str. 211.

²¹⁴ Děj se soustřeďuje na bratry – staršího, bohatého a z hlediska konfuciánských vztahů nemorálního Nol-bua, a chudého počestného Hung-bua. Hung-bu se nemůže dostat z bídy, přestože jeho situace je absurdní, neboť se má o něj postarat starší bratr. Z této situace mu pomůže vlaštovka, které zachrání mladé a která mu od Dračího krále přinese dýňová semínka. Dýňová semínka jsou pro domácnost Hung-bua zdrojem bohatství, které mu starší bratr závidí. Napodobí ho, ale chycené vlaštovce ublíží a ta mu daruje semínka, která jeho bohatství zničí. Hung-bu se nakonec o zcela ožebračeného bratra postará a ten se polepší. Ibid, str. 213.

²¹⁵ Vyprávění o Hong Kil-tongovi je o nemanželském synovi, z něhož se stane bojovník za práva chudých a tvůrce nové, spravedlivé společnosti. Ibid, str. 88.

a Vyprávění o Čanghwě a Hongnjön (장화홍련전, 薔花紅蓮傳)²¹⁶. Jak je také patrné z rozboru měsíčníků Čosön munhak, kromě vydávání klasických děl byla publikována i řada zahraniční literatury od světoznámých autorů, jako například B. Brecht, Ch. Dickens, G. B. Shaw, H. Balzac, V. Hugo, M. Gorkij, M. A. Šolochov, L. N. Tolstoj a A. P. Čechov.²¹⁷

Od druhé poloviny 50. let je v literatuře rozpoznatelný rostoucí vliv Kim Il-sönga a s tím spojená agitace za politického zřízení. V roce 1955 pronesl Kim Il-söng důležitý projev s názvem *“O odstranění formalismu a dogmatismu a nastolení ideologie čučche v ideologické práci”*, který negoval výše uvedené sdělení, že pouze prostřednictvím Sovětského svazu může KLDR postavit slavnou severokorejskou kulturu. Označil formalismus za nejzřetelnější podobu úpadkového umění a zdůraznil: *“Proč by měly být v korejských školách portréty A. S. Puškina a V. Majakovského místo těch korejských? Jak se mohou naše děti dozvědět o národní hrdosti?”*²¹⁸ Tato část projevu ve své podstatě oznámila konec sovětské éry v severokorejské literatuře. Nicméně velké množství stereotypů, které byly v KLDR aplikovány na konci 40. let, přežily tuto destalinizaci a zůstaly důležitou součástí severokorejské literární tradice.

Na 3. sjezdu KSP v roce 1956 začal Kim Il-söng kritizovat kulturní sektor: *„Existuje ještě mnoho spisovatelů a umělců, kteří se nezařazují k dělnické třídě a tím žijí mimo reálný život, což má velmi negativní vliv na jejich uměleckou činnost ... Když spisovatelé a umělci lépe pochopí zásady marxismu-leninismu*

---

²¹⁶ V Čanghwa Hongjondžön se děj soustřeďuje na dvě sestry, Čanghwa a Hongjön. Po smrti matky se jejich otec znovu oženil. Nová žena mu porodila tři syny. Dcery z prvního manželství, nejen krásné, ale ušlechtilé, pronásleduje zvláště proto, že je otec preferuje a jí předhazuje peníze zesnulé ženy. Znamená to, že dokud budou dívky žít, náleží jim podstatná část rodinného majetku. Macecha se tedy snaží nevlastních dcer zbavit. Starší Čanghwě do lůžka podstrčí staženou krysou, aby se zdálo, že dívka potratila. Otcí nezbývá, než dceru podle zvykového práva zabít, čímž macecha pověří svého nejstaršího syna. Ten ji odvede k jezeru, kde Čanghwa sama skočí do vody. Tragédie však není dovršena, neboť mladší Hongjön ještě žije. Dopátrá se pravdy, následuje ptáčka-duši Čanghwy, ten ji přivede na břeh jezera, kde i ona dobrovolně ukončí život. Druhá část vyprávění je ve znamení pomsty obou dívek, které se stanou bloudícími duchy, přinášejícími neúrodu a neštěstí. Zachránit je může jen spravedlivý trest pro ty, kteří jim ublížili. Nakonec je maceše setnuta hlava a sestry jsou řádně pohřbeny, V zemi tak nastane klid. Ibid, str. 209–210.

²¹⁷ HÄUSSLER, S.: op. cit., str. 93.

²¹⁸ KIM, Il-söng, *O likvidaci dogmatismu a formalismu v ideologické práci a nastolení Čučche*, Pchjongjang: Vydavatelství cizojazyčné literatury, 1971.

a proniknout hlouběji mezi masy, budou schopni popsat podobu naší společnosti správně, a jejich práce budou naplňovat naděje a požadavky našeho lidu.“

V rámci tohoto sjezdu se opozice, ve které byla i řada spisovatelů, chystala obvinít Kim Il-sönga z rostoucího kultu osobnosti. Není tedy překvapující, že po tomto sjezdu byl severokorejský intelektuální svět sužován opakujícími se politickými kampaněmi a čistkami, jejichž oběťmi byli často slavní spisovatelé, protivníci Kim Il-sönga a zvláště představitelé tzv. Jenanské frakce.²¹⁹ Kampaně byly řízeny vedoucími severokorejskými kritiky a oběti těchto čistek byly formálně obviněny z trestné činnosti, odklonu od socialistického realismu a podpory buržuazní společnosti.²²⁰ Poté, co Kim Il-söngův režim dokončil své čistky, čímž si neotřesitelně upevnil svoji pozici, vytvořilo se intelektuální vakuum. Intelektuální, společenské a politické struktury kritizující politický režim zmizely a většina intelektuální společnosti již neměla žádnou moc, což dopomáhalo k úplnému ovládnutí literatury.

Dne 28. května 1958 vydal Severokorejský svaz literatury prohlášení, že *„pracující mohou vládnout nejen politice a ekonomice, ale i literatuře a umění“*. V srpnu téhož roku vydal také zprávu, která ohlašovala: *„Čas, kdy umění bylo majetkem menšiny, je navěky pryč. Nastal čas pro většinu pracujících, aby vlastnili a vychutnávali umění“*.²²¹ Tyto kampaně spuštěné Mao Ce-tungem a Kim Il-söngem měly podobné výsledky: vlivem zmenšující se důležitosti literátů se amatérský spisovatel, který je poslušný diktátu strany, stává ústřední postavou literárního světa.²²² V září roku 1958 Kim Il-söng zahájil první ze svých velkých

²¹⁹ Největší čistky proběhly mezi třetím (1956) a čtvrtým sjezdem KSP (1961). Více o čistkách a vzniku monopolistického řízení viz BUZO, A.: op. cit., str. 13–69.

²²⁰ Jednou z obětí politických čistek byl i korejský lingvista a politik Kim Tu-bong (김두봉, 金科奉), který byl v roce 1948 předsedou NLS, jinými slovy, nominálně nejvyšším představitelem KLDR. V květnu roku 1956 jeden severokorejský představitel řekl: *„Kim Tu-bong je moudrý starý muž, kterého respektuje každý. Měl by však raději pěstovat květiny ve své zahradě než jevit zájem o státní a stranické záležitosti“*. V roce 1957 byl podroben „veřejné kritice“ a obviněn z dovážení nelegálně získaných sexuálních stimulátorů. LAŇKOV, A.N., Kim Tu-bong and Historical Linguistics, In: *The Korean Times* [online], 2. 9. 2007 [cit. 2013-07-07]. Dostupné z: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/opinion/2007/09/137_9400.html.

²²¹ PIHL, M. R.: op. cit., str. 78.

²²² Tento krok znásobil počet členů svazu Čínské unie spisovatelů do té míry, že počet spisovatelů poskočil z 889 v roce 1947 na více než 200 000 v roce 1958. Stejný nárůst se předpokládá i v KLDR. Bohužel informace o počtu členů Severokorejské federace literatury nejsou známy.

mobilizačních kampaní – hnutí Čchöllima, což mělo dopad i na literaturu (tzv. literatura Čchöllima, 천리마 문학).

Co se námětů týče, zjišťujeme, že tematická škála byla veskrze dosti chudá, což bylo zapříčiněno jednak zmiňovaným dozorem státu nad vhodností umění, ale také „doporučenými“ motivy od samotných teoretiků. *„Není na spisovatel, co bude psát. Psaní je to, co strana a masy od nich požadují, a proto je to jejich povinnost. Ten, kdo tuto povinnost neplní, brání uskutečnění revoluce a páchá tedy zločin proti lidu.“*²²³ V literatuře vznikala převážně díla s budovatelskou tematikou. Takováto tvorba nestála v opozici vůči zájmům nového státu, jelikož měla sloužit a také sloužila jako výchovný prostředek. Objevují se dále reminiscence na protijaponský boj, protiamerický boj a protireakcionářství, a to vždy s odkazem na Kim Il-sönga. Téma korejské války postupně uvolňovalo místo hrdinským eposejím z doby protijaponského odboje, v nichž se pokaždé objevuje katarzní postava „velkého vůdce“.²²⁴

Ačkoliv se tedy může zdát, že kvůli striktní politické indoktrinaci mělo umění jasně vymezený program, nebylo tomu tak úplně. Spíše než konkrétními metodickými požadavky estetickými, tematickými či poetickými byl definován obecnějšími programovými proklamacemi plnými abstraktních kritérií a norem, které se více či méně snažily přeložit jazyk politiky do jazyka estetiky. Tvůrci normy – vystupující nejčastěji s projevy na různých uměleckých či přímo spisovatelských sjezdech, konferencích, plenárních schůzích, ale též na sjezdech KSP – literátům určovali vzory a doporučení, jimiž bylo nutné či přinejmenším dobré se řídit.²²⁵

II. 4. Vývoj literatury v 60. letech

Kim Il-söngovo zanícení pro úplné ovládnutí severokorejského literárního světa, které bylo součástí jeho sofistikované a předem plánované snahy legitimizovat svůj režim a neustále se zapisovat do podvědomí Severokorejčům, v

²²³ MYERS, B., (1994), op. cit., str. 122.

²²⁴ LÖWENSTEINOVÁ, M., (2007): op. cit., str. 37.

²²⁵ Podle tvůrců literárních norem se severokorejská literatura měla stát literaturou pozitivních hrdinů, kteří jsou plni optimismu, obětavosti. Pozitivní hrdina má znázorňovat politickou linii země.

60. letech ještě zesílilo. Proto se Kim Il-söng snažil direktivně implantovat do uměleckého projevu každodenní zkušenosti a naděje většiny severokorejských občanů, což mělo být zárukou masového účinku jeho propagandy. „*Naše literatura a umění by měly zobrazovat smysluplný život a hrdinský boj lidí věku Čchöllima a živě vyjadřovat jejich naděje a touhy.*“²²⁶

V první polovině 60. let Kim Il-söng vyhlásil počátek velké vědecké a kulturní revoluce a uložil umělcům „*aktivně přispět k přetváření myšlení lidu a jeho inspiraci k nadšení pro věc revoluce*“.²²⁷ Požadoval vysoce ideologický obsah a prohlásil socialistický realismus za „*jedinou správnou metodu vyjádření*“. Na základě ustanovení tohoto sjezdu staré pohádky a legendy postupně mizely ze stránek časopisů a byly nahrazeny revolučními legendami Hjök-mjöng (현명전설). Rovněž celá oblast literatury a umění se znovu zaměřila na ilustraci úspěchů Kim Il-sönga a jeho rodiny či na témata socialistické výstavby. Ostatním dílům, která se nehodila do směrnic vydávaných KSP, byla přikládána nulová hodnota.²²⁸

V listopadu roku 1960 Kim Il-söng přejmenoval dosavadní Severokorejskou federaci literatury a umění na Celonárodní svaz literatury a umění (조선문학예술총동맹, 朝鮮文學藝術總同盟).²²⁹ Dále popřel hodnotu spisovatelského povolání a upozornil na fakt, že literatura by se mohla rozvíjet rychleji s pomocí „korespondentů“ žijících mezi masami, kteří „*píší lepší díla než profesionální autoři, kteří jsou uzavřeni ve svých pracovnách. Myšlenka, že pouze*

---

²²⁶ KIM, Il-söng, *Selected Works* 3, Pchjöngjang: Foreign Languages Publishing House, 1971, str. 584.

V září roku 1958 zahájil Kim Il-söng první velkou mobilizační kampaň hnutí Čchöllima, ideologickou mobilizační kampaň, pojmenovanou po korejské lidové představě okřídleného koně, který dokáže přeletět velkou rychlostí rozlehlé kraje. Měla za cíl zvýšit výrobu ve všech důležitých oblastech ekonomiky. Hlavním organizačním rysem hnutí bylo vytváření pracovních skupin, které přispívaly stachanovskými výkony k růstu výroby. BUZO, A., op. cit., str. 74–75.

²²⁷ Kulturní revoluce byla vyhlášena na 4. sjezd KSP, který se konal od 11. září do 18. září roku 1961.

²²⁸ HÄUSSLER, S.: op. cit., str. 95.

²²⁹ V rámci této organizace měli spisovatelé a umělci kolektivně pracovat pod vedením a dohledem Korejské strany práce. Bez organizované politické podpory ze strany inteligence v řadách Yenanské frakce se profesionální autoři neměli žádnou možnost vzepřít.

profesionální autoři jsou schopni psát, by měla být zavržena.”²³⁰ Kim Il-söng uzavřel prohlášení koncem kreativní nezávislosti korejských umělců: „Nesmiřitelný boj musí být veden proti každému rozvracečství, které brání zavedení stranické politiky v literatuře a umění a oslabuje jednotu literárního a uměleckého světa.”²³¹ Do roku 1963 se Kim Il-söng opakovaně a jasně vyjádřil, že profesionální umělec v kulturní revoluci nemá být ničím víc než funkcionářem zručně upravujícím kreativní úsilí lidu. „Jak jsem řekl již mnohokrát, je špatné činit z psaní mystérium. Na literatuře a umění není nic záhadného. Každý, kdo dokončil střední školu, dokáže psát o svých pocitech a myšlenkách. Mnoho středoškoláků lze najít i na venkově, o městech nemluvě a ještě více v armádě. Je tolik lidí schopných psaní. Je záhodno umožnit jim psát, co viděli a zažili. Poté lze jejich díla sesbírat a nechat kvalifikované spisovatele vybrat dobré příběhy a dát jim trochu uměleckého lesku. Nic víc na tom není.”²³²

Kim Il-söngova podpora socialistického realismu a touha podrýt roli profesionálního umělce v raných šedesátých letech připomíná maoistickou linii prosazovanou o několik let dříve během čínské kampaně sta květů (1956–1957)²³³ a Velkého skoku (1958–1962).²³⁴ Koncept socialistického realismu a sovětský

²³⁰ Tato prohlášení podpořil slavný novelista Han Sörja (한설야한, 韓雪野) v lednu 1961. V literárním magazínu Čosön Munhak publikoval článek s názvem „Přijímání učení premiéra Kim Il-sönga”, kde shrnul Kim Il-söngovy komentáře jako provolání ke korejským umělcům. Napadl zde elitismus, mysticismus a korejské spisovatele, jejichž tvorba se lišila od propagace stranické politiky. Znovu zdůraznil Kim Il-söngův názor, že každý může psát, a vybízel autory, aby trávili čas na venkově prací s literárními kluby, v továrnách a na farmách. Záměr Han Sörjových nápadů spočíval ve zobecnění spisovatelství a snížení důležitosti jednotlivých autorů.

²³¹ PIHL, M. R., op. cit., str. 79.

²³² KIM, Il-söng, (1971), op.cit., str. 500–501. Projev *On Enhancing the Role of Literature and Art in Class Education* byl přednesen dne 8. února 1963.

²³³ Kampaň Sta květů byla vyhlášena v roce 1956 pod heslem „Ať rozkvétá sto květů umění, ať soupeří sto škol učení”. V rámci Kampaně Sto květů byli intelektuálové vyzváni, aby dali kritikou podněty pro další zlepšení země. Čínský literární disident během Kampaně sta květů kritizoval socialistický realismus pro opomíjení skutečných problémů ve společnosti. Uznávaný spisovatel Huang Chiu-Yun' odmítl tuto doktrínu coby v zásadě „laciný optimismus”. Jeho kritika však byla marná. Mao a jeho hierarchie neměla v plánu dovolit spisovatelům vrátit se do jejich role sociálních kritiků, kterou zastávali ve třicátých letech. Nyní měli vyjadřovat dojmy strany, nikoliv své vlastní. „Reakční intelektuálové” se tím stali hlavním cílem boje. Více o kampani Sta květů viz. NIEH, Hualing, *Literature of the Hundred flowers, Volume I, Critism and polemic*, New York: Columbia University Press, 1981.

²³⁴ Velký skok či Velký skok vpřed byl oficiální název politiky ČLR od roku 1958 až do počátku 1962. Více o čínských kampaních a reformách viz.: BECKER, J., *Hungry Ghosts: Mao's Secret Famine*, London: Holt Paperbacks, 1998.

estetický kánon přijatý Komunistickou stranou Číny ve třicátých letech praví, že literatura nemá být pouhým realistickým či naturalistickým popisem skutečnosti, ale musí popisovat realitu tak, jak ji definuje stranická linie. Jak postavy, tak události musí být idealizovány za účelem vzdělávání a indoktrinace lidu dle stranické linie. Stejně jako Mao Ce-tung měl Kim Il-sŏng jasnou vizi, jak by taková literatura měla vypadat.²³⁵

Důležitým mezníkem pro úplné ovládnutí literatury byl rok 1965. Nejenže byly dokončeny čistky literární a intelektuální společnosti, ale byla zároveň vydána propagandistickým aparátem příručka s názvem „*Povinnosti literatury a umění v naší literatuře*” (우리 혁명에서의 문학예술의 임무), která se stala dokonalým manifestem severokorejské literatury.²³⁶ V příručce můžeme nalézt minimálně dvanáct příkazů, které Kim Il-sŏng dává spisovatelům: 1) eliminovat japonské či imperialistické vlivy v literatuře, 2) představovat „ušlechtilé myšlenky” lidem, 3) zachycovat lidi zapojené do „vytváření nového života”, 4) zachycovat „kreativní práci a hrdinský boj” lidu, 5) ukazovat lidem „kritiku starých událostí a vzbuzovat touhu po nových”, 6) předložit „vznešené vlastenectví”, 7) zachycovat „hrdinství a statečnost” Korejské lidové armády, 8) posílit v lidech „důvěru ve vítězství”, 9) věnovat se folklóru, 10) vychovávat v mládeži a studentech „statečného bojového ducha”²³⁷, 11) poskytovat mladým lidem pozitivní politické zprávy a 12) zkoumat továrny a vesnice.

Tyto příkazy přímo samy o sobě dávají šablonu příběhům jak z hlediska témat a rozvíjení možné zápletky, tak i možného spektra postav. Kim Il-sŏng ilustruje univerzální typologii hrdiny následovně: „*Hrdina ... by měl být*

---

²³⁵ PIHL, M. R., op. cit., str. 79.

²³⁶ Příručka obsahovala čtyři projevy Kim Il-sŏnga: „*Některé problémy naší literatury a umění*” (우리 문학 예술의 몇 가지 문제에 대해, 1951), „*Za vyšší úroveň naší literatury*” (1951), „*Pojďme vytvářet literaturu a umění věku Čchŏllima*” (1960), a „*Revoluční literaturu a umění*” (1964). V roce 1972 byla tato příručka rozšířena o další projevy Kim Il-sŏnga a vydána v anglické verzi s názvem „*Duties of Literature and Arts in Our Revolution*”.

KIM, Il-sŏng, *Duties of Literature and Arts in Our Revolution*, Foreign Languages Publishing House, Pchjŏngyang, 1972.

²³⁷ Potřeba pedagogické funkce je zdůrazňována především v kontextu bezprostředního působení na mládež – má být zdrojem jejich vzorů, pozitivní inspirace a ideologického uvědomění, které mají mít díky své sugestivnosti a značné dávce patosu dostatečně persvazivní účinky.

vyobrazen jako typ nového člověka. Člověka, který je veselý a optimistický. Člověka, který nepodléhá problémům a má velmi silnou vůli jít vpřed. Měli bychom líčit příběhy, ve kterých je člověk jednou vystaven ponižování a prochází tvrdými zkouškami, ve kterých díky značnému úsilí uspěje...’’²³⁸ Tento vzorec se stává platným pro vyobrazení pozitivního hrdiny. Ačkoliv definice pozitivního hrdiny je vcelku podrobná, definice toho, jak mají vypadat záporné postavy, nese spíše zevrubný popis. Záporná postava nemá nést individuální znaky a má být nazývána všeobecnými pojmenováními – vrazi, násilníci, monstra, bastardi apod.

Vydáním příručky „*Povinnosti literatury a umění v naší literatuře*” byly dány směrnice nejen pro vyobrazení hrdiny a záporné postavy, ale i oficiálně vysloven požadavek přímého vlivu uměleckého díla na politiku země, která dodává dílu rysy média či instruktivní příručky – má sloužit k přenášení určitého sdělení, které by mělo být návodem k životu. Pro úplné podmanění si literatury severokorejským propagandistickým aparátem zbýval už jen jeden krok v podobě zpolitizování základního zdroje severokorejské literatury, časopisu Čosŏn munhak.²³⁹ Nutno podotknout, že Čosŏn munhak nebyl do té doby jen pouhým služebníkem Kim Il-sŏnga a vykonavatelem jeho vůle. Jako hlavní zprostředkovatel literárního světa severokorejskému obyvatelstvu poskytoval mimo nepolitických korejských literárních děl a literárních kritik i překlady zahraničních děl, které se pravidelně objevovaly na stránkách časopisu.²⁴⁰

Kim Il-sŏng v roce 1966 doporučil modifikovat obsah Čosŏn munhak směrem k dosažení socialistických cílů. Již v červnovém vydání se objevil první politicky zaměřený titulek s názvem „*Směrem k posílení vlastenecko-socialistické*

---

²³⁸ KIM, Il sŏng, (1972), op. cit., str. 91.

²³⁹ Vedle Čosŏn munhak byly vydávány i další literární magazíny, např. Munhak jesul (문학 예술, 文學藝術, Literární umění), Munhwa čŏnsŏn (문화 전선, 文化, Kulturní linie), Munhak sinmun (문학 신문, 文學新聞, Literární noviny), Čchŏngnjŏn munhak (청년 문학, 靑年文學, Literatura pro mládež) a Adong munhak (아동 문학, 兒童文學, Literatura pro děti). Nicméně Čosŏn munhak byl pro literární tvorbu nejzásadnějším médiem.

²⁴⁰ Překládána byla díla převážně ze Sovětského svazu, Číny, Velké Británie, Ghany, Indie, Kuby, Vietnamu, Francie, Kolumbie, Laosu, Nigerie a Konga.

kultury a zřízení soběstačnosti v literatuře”²⁴¹, který odstartoval změnu literárního magazínu. Do konce roku 1966 byl v každém čísle na vnitřní straně obálky otištěn citát Kim Il-sönga. V dubnu 1967 byly citace a úvodníky doplněny dlouhými výňatky z literárních statí Kim Il-sönga. Od ledna 1968 byly politické články základním atributem literárního časopisu Čosön munhak. Překlady cizích děl byly nahrazeny eseji cizinců chválicími KLDŘ, přibývalo děl publikovaných bez uvedení autora či autoři byli nahrazeni jen názvem literární skupiny.²⁴² Nejznámější literární skupinou byla „*Literární skupina 15. dubna*“ (4.15 문학창작단), která psala výhradně díla o Kim Il-söngovi a jeho rodině, pojmenovaná „*Nesmrtelná historie*“ (불멸의 력사).²⁴³ Změna byla viditelná i v případě publikovaných autorů. Koreanista Marshall R. Pihl poznamenal, že k největšímu výskytu nových tváří došlo v roce 1969, a to celých 51%. Při studiu rovněž zjistil, že spisovatelé, kteří publikovali v polovině šedesátých let, se zřídka objeví po roce 1969 a naopak. K nejvíce publikovaným autorům do roku 1969 patřili: Kim Bok-hjang (김복향), I Jun-jöng (이운영), Kim Kün-ö (김근어), Čo Čin-jöng (조진영), Pöng Hö-gün (병 희근), Kang Pong-ni (강봉니), Ri Kap-ki (리갑기) a Čö Hak-su (저학수).²⁴⁴

Do roku 1970 se Kim Il-söngovi podařilo dostat spisovatele pod úplnou kontrolu strany a státu. Ve své zprávě Pátému sjezdu KSP hovořil o „výdobytcích kulturní revoluce”.²⁴⁵ „*Naše socialistická literatura a umění jsou na vrcholu. Díky úspěšnému zavedení stranické politiky v těchto oblastech byly vymýceny všechny revanšistické elementy a zpátečnické tendence. Naši spisovatelé a umělci mají plné ruce práce, aby vytvořili revoluční literaturu a umění... Dělníci, zemědělci a další pracující aktivně přispívají k uměleckým aktivitám. Naše literatura a umění se staly literaturou a uměním strany, revoluce a lidu v nejčistším slova smyslu a stávají se mocnými nástroji ve vzdělávání našich pracujících dle*

²⁴¹ Soběstačnost zde byla myšlenka nastupující ideologie čučche.

²⁴² PIHL, M. R., op. cit., str. 82.

²⁴³ Podle oficiální propagandy tuto skupinu založil Kim Čöng-Il v roce 1967.

²⁴⁴ PIHL, M. R., op. cit., str. 82.

²⁴⁵ O 5. sjezdu KSP viz: SCALAPINO, R. A., LEE, Chong-Sik, *Communism in Korea*, Berkeley: University of California Press, 1972, str. 729.

komunistické linie.”²⁴⁶ Literatura je od konce 60. let 20. století jen pouhým prostředkem severokorejského propagandistického aparátu.

II. 5. Vývoj literatury v 70. a 80. letech

Celá sedmdesátá léta jsou obdobím monotónních děl chválicích Kim Il-sönga, ideologii čučche a popisujících klasická témata, jakými jsou například protijaponská revoluce, vyobrazení boje „dobrá” a „zla”, vytváření nové společnosti a loajalita vůči vůdci a státu. Mechanismus tvořivého psaní 70. let byl jasně určen – popis prostředí, obeznámení s hlavními postavami, představení problému, který je potřeba řešit, a následné řešení dle učení Kim Il-sönga či Kim Čöng-ila.²⁴⁷ V roce 1972 byla v KLDK přijata nová ústava, kde bylo v článku 52 ustanoveno: *Stát bude rozvíjet revoluční umění a literaturu, která bude v souzvuku s ideologií čučche, národní formou a socialistickým obsahem. Stát bude zároveň podporovat tvůrčí pracovníky a umělce, kteří budou psát vysoce ideologická díla.*²⁴⁸ O rok později byla vydána literární příručka „*On the Art of the Cinema*”,²⁴⁹ vytvořená Kim Čöng-ilem, ve které se poprvé objevují nové literární teorie čöngjaron (정야론) a teorie inkanhak (인간학).²⁵⁰

²⁴⁶ KIM, Il-söng, *Selected Works 5*, Pchjöngjang: Foreign Languages Publishing House, 1976, str. 423, Tento projev byl přednesen Kim Il-söngem dne 2. 11. 1970.

²⁴⁷ Kim Čöng-il byl vyobrazován od konce 70. let.

²⁴⁸ Constitution of North Korea (1972), In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 13. 12. 2012 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: [http://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_North_Korea_\(1972\)](http://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_North_Korea_(1972)).

Ideologie čučche transformovaná z teorie v praxi se stala určující pro život celé společnosti. Týká se to také literatury, protože ideologie čučche právě jako státní ideologie zasahovala i do umění a ovlivňovala ho. Projevilo se to v umělecké tvorbě i v její recepci. Primární funkcí neměla být funkce estetická a neměla prvotně působit esteticky, nýbrž měla nést funkci formativní.

²⁴⁹ Soubor projevů, který měl sloužit jako příručka k umělecké tvorbě, vyšel 11. dubna 1973 a vykládal umění a literaturu jako „*Ideje čučche aplikované do literatury a umění*“.

²⁵⁰ Podle Kim Čöng-ila, teorie 인간학 dává důraz na zásadu nezávislosti (자유성), rozvoj nezávislých jednotlivců, vytváří obraz člověka nové éry a tím přispívá k transformaci celé společnosti v souladu s koncepcí čučche. Teorie 정야론 je vodící kritérium, které stanoví zásady pro organizaci obsahu a sjednotí všechny formátovací prvky práce v souladu s obsahem. WEST, D. A., *The Literary Ideas of Kim Il sung and Kim Jong Il: An Introduction to North Korean Meta-Authorial Perspectives*, New York: Winston-Salem State University, 2009, str.17–18.

Oficiální definice pojmu 자유성 viz KIM, Ch. H., *The Immortal Juche*, Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1984.

Více o nových literárních teoriích viz CHOI, Y.H, *North Korean literature in the Chosun Munhak*, In: *Journal of East and West Studies: Perspectives on East Asian Economies and Industries*, 1994.

V první polovině 80. let se začaly vést debaty o tématech. Literární svět i široká veřejnost byly unaveny neustálým opakováním příběhů a zápletek. Propagandistický aparát v čele s Kim Čöng-ilem si tuto se slabinu uvědomoval. Literární kritik Höng Ki-sam (형기삼) říká, že severokorejská literatura za posledních 20 let zažila významné změny. Ve svém článku „*Yesterday and Today*“ konstatuje: „*Severokorejská literatura začala vytvářet hrdiny v souladu se společenskou atmosférou v 80. letech, která potřebovala „skryté hrdiny“.*“ Hrdiny se stávají obyčejní lidé, nikoliv revoluční hrdinové. V důsledku tohoto se i témata literárních děl rozšiřují na otázky týkající se každodenního života a popisu vztahu mezi mladou a starou generací, městem a venkovem či mužem a ženou. Mezi reprezentativní díla vykazující tento vývoj se řadí spisovatelé jako Päk Nam-rjōng (백남령) či Nam Tā-pjōng (남대병).²⁵¹ Tento trend byl však zastaven v roce 1986.²⁵² 29. září 1986 přednesl Kim Il-sōng projev na schůzi Vedoucího výboru na Pchjōngjangské mezinárodní literární konferenci, ve kterém prohlašuje: „*Literatura je studií člověka, který je připraven velet svému světu a který vytváří historii... Naši pokrokoví spisovatelé by neměli být ovlivněni takzvanou moderní kulturou. Neměli bychom dovolit její proniknutí.*“ Kim Čöng-il poté pokračoval: „*Měli bychom vytvořit vhodný revoluční pohled na velkého vůdce a revoluční vizi Čučche.*“ Tento projev opět zapříčinil návrat k tématům, která provázela literární svět v 70. letech.²⁵³

Ačkoliv literatura v KLDR procházela mnoha změnami a její pojetí se postupně měnilo, vždy bylo možno vycítit Kim Il-sōngovo i Kim Čöng-illovo zánícení pro úplné ovládnutí severokorejského literárního světa. To zároveň bylo součástí jejich sofistikované a předem plánované snahy legitimizovat svůj režim a neustále se zapisovat do podvědomí Severokorejcům. Jako efektivní prostředek se severokorejská propaganda navíc zaměřovala i na mnohem širší publikum –

---

²⁵¹ Ve svých dílech se zabývali rozchodem či vztahem mezi mužem a ženou.

North Korean Handbook, Yonhap News Agency, op. cit., str. 473.

²⁵² Podle profesora Honga došlo k tomuto rozhodnutí na základě vnitrostátního řízení, které následovalo po pádu komunismu v Evropě.

²⁵³ *North Korean Handbook, Yonhap News Agency*, op. cit., str. 472.

masy. Proto se Kim Il-söng snažil direktivně implantovat do uměleckého projevu každodenní zkušenosti a naděje většiny severokorejských občanů, což mělo být zárukou masového účinku jeho propagandy.

III. Propaganda a média

*„Rodong sinmun reflektují dění ve straně, a proto by bylo vhodné, aby se staly průkopníkem v šíření stranické politiky”.*²⁵⁴

(Kim Čöng-il)

*„Je vhodné, aby noviny přinášely články, které neochvějně ctí prezidenta, zbožňují ho a vyzdvihují ho jako velkého revolučního vůdce.”*²⁵⁵

(Kim Čöng-il)

Svoboda slova a nezávislost tisku byly v Koreji proklamovány již na konci 19. století, vytratily se však během japonské okupace a nebyly obnoveny ani po jejím konci. Přestože komunistická propaganda vykládala osvobození Korejského poloostrova od japonské nadvlády jako „vítězství korejského lidu”, přinášející kvalitativně vyšší model společenské svobody, a navzdory tomu, že ústava z roku 1948 zaručovala, stejně jako její pravzory, svobodu projevu²⁵⁶, KSP v čele s Kim Il-söngem již od samotného počátku připravovala svůj systém řízení a kontroly médií jako totalitní. Pravidla mediálního provozu neměly určovat právní normy, ale především dokumenty a rozhodnutí všeprostopujícího stranického řízení.

Funkce KSP jakožto hlavního řídicího orgánu tisku byla výstižně obsažena v projevu Kim Il-sönga, který pronesl v roce 1945 před Oddělením propagandy a agitace ÚV KSP: *„Stranický orgán bude hrát důležitou roli v organizaci a mobilizaci členů strany a veřejnosti. Bude zastávat roli propagandistickou a organizační, sloužící k aktivní obraně stranické linie a zajištění jejího přijetí*

---

²⁵⁴ Větu pronesl Kim Čöng-il ve své kanceláři 20. prosince 1976. Projev byl zaznamenán v knize „*The Great teacher of journalists*“, KIM, Čöng-il, *The great teacher of journalists*, Pchjöngjang: Foreign Languages Publishing House, 1983, str. 37.

²⁵⁵ Projev Kim Čöng-ila pochází z 26. prosince 1973. Ibid., str. 116.

²⁵⁶ Ústava Korejské lidově demokratické republiky zaručuje svobodu projevu, tisku, shromažďování a sdružování v článku 67. 1) *Občanům je zaručena svoboda projevu, tisku, shromažďování, demonstrování a sdružování.* 2) *Stát je povinný zajistit podmínky pro svobodnou činnost demokratických politických stran a společenských organizací.*

Constitution of North Korea (1972), In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 13. 12. 2012 [cit. 2013-08-15].

Dostupné z: [http://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_North_Korea_\(1972\)](http://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_North_Korea_(1972)).

masami.”²⁵⁷ KSP dostala na starost definovat, jaká témata budou zahrnuta v médiích a v jaké míře. V souladu se svou mocí určenou rolí se média stala „nástrojem shody a konsenzu”, zatímco aktivně směřovala k naplnění ideologické revoluce. Předtím, než se budeme zabývat tématy severokorejské propagandy v tisku, je nutné shrnout způsoby kontroly médií, cenzurní praxe a mediální legislativy.

III. 1. Kontrolní praxe a mediální legislativa

Po japonské kapitulaci v roce 1945 se korejští komunisté spolu s mocí ujali i řízení a kontroly médií. To však neznamelo pouhou úpravu struktury vazeb médií, nýbrž propracovaný systém kontroly typický pro totalitní režimy. Jeho základy okopírovali ze Sovětského svazu.²⁵⁸ Nejdůležitější bylo dát médiím uzavřené politické vedení, národní charakter. Vytvořit z něj nástroj vlády k šíření propagandy a kontra-propagandy. Kontrola a s ní spojená cenzura byly zabezpečeny několika úřady pod vedením výkonných propagátorů a podřízených redaktorů – vše pod ostrým dohledem KSP, Ministerstva pro lidovou bezpečnost (인민보안부, 人民保安部) a Ministerstva pošt a telekomunikací. Řízení tisku a tvorba obsahu mediálních produktů spadaly do kompetence KSP,²⁵⁹ zatímco Ministerstvo pošt a telekomunikací se zabývalo administrativními záležitostmi, jako je například distribuce novin nebo televizní plánování.²⁶⁰ Ministerstvo pro lidovou bezpečnost vedlo prostřednictvím rozhlasového i televizního vysílání a

---

²⁵⁷ KIM, Il-söng, *Kim Il Sung: Selected Works*, Pchjöngjang: Foreign Languages Publishing House, 1971, s. 327.

²⁵⁸ Sovětská komunistická teorie médií, kterou poprvé definovali američtí vědci v roce 1956, je založena na předpokladu, že média slouží pouze k prosazení socialismu. Média podle této teorie musí být ve vlastnictví státu a musí být kontrolována komunistickou stranou. Blíže k problematice sovětské komunistické teorie médií viz SIEBERT, F., PETERSON, T., SCHRAMM, W., *Four Theories of the Press*, Illinois: University of Illinois Press, 1956, str. 106–146.

²⁵⁹ KSP měla na starosti: kontrolu materiálu, kontrolu výběru obsahu, jmenování reportérů v rámci KCNA, dohled nad případným potrestáním, kontrola úvodníků, komentářů a obsahu a následná kontrola celého vydání. WONSOOK, Song, *The Changed, the Unchanged, and the Implications: A Historical Examination of Mass Media in North Korea since 1945*. Buffalo, 2005. Master of the Arts thesis. Faculty of the Graduate School of the State University of New York. Vedoucí práce Junhao Hong, Joseph Woelfel, str. 34.

²⁶⁰ Pod Ministerstvem informací a telekomunikací bylo podřízeno pět oddělení pro koordinaci a hospodaření médií: 1) oddělení propagace, 2) oddělení politiky, 3) oddělení umění a kultury, 4) oddělení hospodaření, společnosti a vzdělání a 5) oddělení vědy a technologie.

distribuce letáků do Korejské republiky tzv. psychologickou válku, jejímž cílem bylo zahájit boj proti jihokorejské vládě a indoktrinovat celou jihokorejskou společnost.²⁶¹

V prosinci roku 1946 byla zřízena Severokorejská tisková agentura. Hlavní úlohou Severokorejské tiskové agentury bylo „*nahrazovat roli očí, úst a uší KSP a vlády KLDK*“.²⁶² Rozhodovací pravomoci tohoto úřadu však byly v praxi redukovány a v podstatě se omezovaly pouze na tlumočení pokynů KSP. Dohled nad dodržováním této linie probíhal ve čtyřech krocích, které byly u všech druhů médií stejné:

1) První krok cenzury se prováděl v rámci jednotlivých nakladatelství. Šéfredaktor společně s ředitelem jednotlivých oddělení zrevidovali text a zaslali jej do cenzurního oddělení, kde po jeho schválení byl text orazítkován a odeslán do Úřadu pro řízení publikační činnosti.²⁶³

2) Úřad pro řízení publikační činnosti²⁶⁴ byl zodpovědný za druhý krok a spadal pod přímou kontrolou Oddělení propagandy a agitace KSP. Úřad pro řízení publikační činnosti zařizoval cenzuru všech publikací. V případě literárních děl či časopisů musel autor přinést svá díla osobně a vyzvednout si je za několik dní. V případě novin a vysílání se prováděla kontrola zrychleným způsobem. Povinností šéfredaktora rovněž bylo předložit minimálně měsíc před publikací podrobný obsah se synopsemi výtisku. Zároveň více než 50% muselo být dokončeno několik dní před vydáním. Předsednictvo Úřadu pro řízení publikační činnosti rovněž jednou za čtvrt roku zasílalo nakladatelům zprávu, která témata

---

²⁶¹ North Korean Psychological Warfare, In: *Psychological Operations Psychological Warfare* [online], [cit. 2013-07-07], Dostupné z: <http://www.psywarrior.com/korea.html>.

²⁶² The Basic tasks facing the KCNA, A Talk to the Officials of the Korean Central News Agency June 12, 1964, In: *The official webpage of the DPRK* [online], Korean Friendship Association (K.F.A) [cit. 2013-07-07], Dostupné z: <http://library.uoregon.edu/ec/e-asia/read/borg-77.pdf>.

²⁶³ Každé nakladatelství se skládalo z několika redakčních složek. Organizační struktura Rodong sinmun byla následující: Úřad propagandy, šéfredaktor, zástupce šéfredaktora, redakční výbor, oddělení centry, oddělení korektury, 12 redakčních jednotek (průmyslové záležitosti, stranický život, historie a indoktrinace, zemědělství, záležitosti týkající se Korejské republiky, zahraniční zpravodajství, fotografické zpravodajství, věda a sport, revoluční vzdělávání, národní plán, tvorba úvodníku, revize témat), **příloha č. 2.** Organizační struktura rozhlasových a televizních vysílání viz **příloha č. 3.** GUNARATNE, S. A., *Handbook of the Media in Asia*, New Delhi: Sage Publications India, 2000, str. 607–608.

²⁶⁴ Úřad pro řízení publikační činnosti sídlí v Pchjŏngjangu ve čtvrti Jŏkčŏn-dong (역전동,驛前洞).

nejsou v následující dekádě povolena. Zakázaná témata byla přednesena na tiskových konferencích a na poradách vysokých představitelů a rozhodoval o nich ÚV KSP.²⁶⁵

3) Třetím krokem byla korekce textu. Schválený text se vytiskl ve třech kopiích a zaslal se nezávisle na sobě do Oddělení korekce, šéfredaktorovi a tiskárně. Po třístupňové korekci vycházel tzv. cenzurní výtisk.

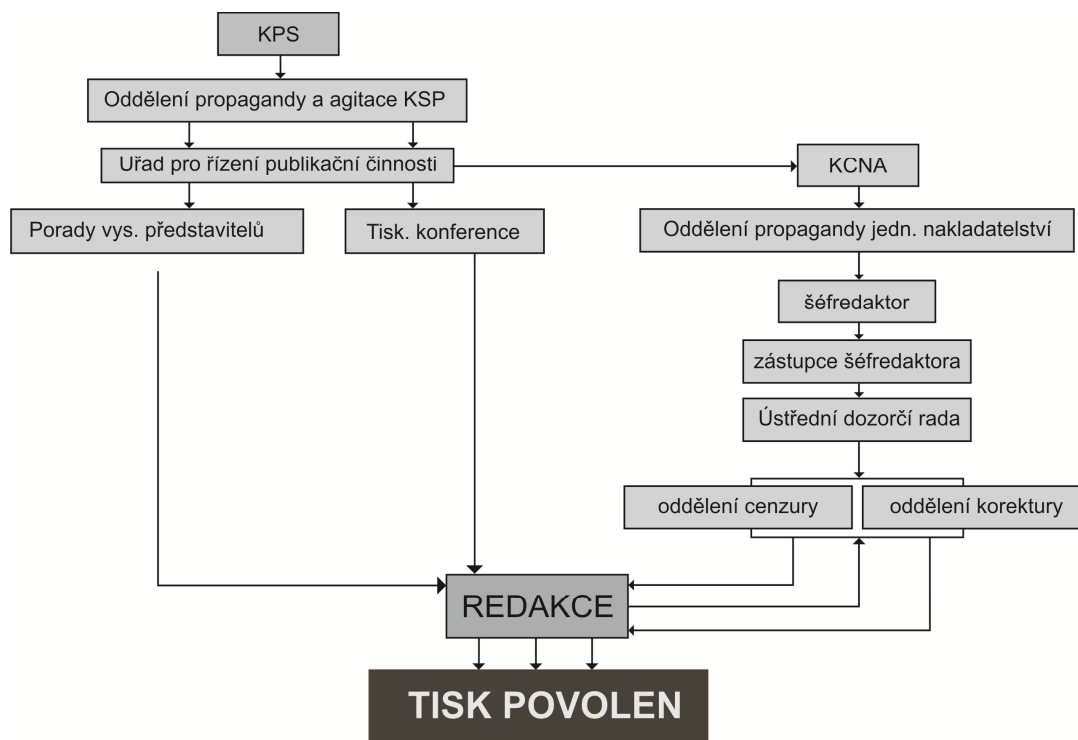
4) Cenzurní výtisk se dělil na „výtisk č.1“, který byl určený Kim Il-söngovi, později i Kim Čöng-ilovi a vysoce postaveným úředníkům, a „obecnou edicí“, určenou pro redaktory. Rozdíl mezi „výtiskem č.1“ a „obecnou edicí“ byl pouze v kvalitě papíru. Přezkoumaný obsah se znovu zaslal do Úřadu pro řízení publikační činnosti. Jakmile výtisk prošel finální kontrolou, byl odeslán do tiskárny.²⁶⁶

---

²⁶⁵ Zatímco druhá fáze cenzury obsahu mediálních tiskových produktů probíhala v Úřadě pro řízení publikačních činností, v případě rozhlasového a televizního vysílání tuto funkci vykonával Výbor pro rozhlasové a televizní vysílání. *North Korean Hanbook: Yonhap News Agency*,: op. cit, str. 410–411. Organizační struktura Výboru pro rozhlasové a televizní vysílání viz **příloha č. 4**.

²⁶⁶ *Ibid.*, str. 410–411.

Vzájemné vazby úřadů ilustruje *schéma 1*.²⁶⁷

Podle korejského specialisty na severokorejského právo Kju Ho-jöma (규호염) neexistuje v KLDR žádný mediální zákon, který by byl oficiálně zveřejněn, což vzhledem k několikastupňové cenzuře není překvapující. Na druhou stranu můžeme v trestním zákoníku z března roku 1950 nalézt několik nepřímých zákonů vztahujících se k médiím.

Jedním z příkladů byl zákon č. 76/1950 Sb., který stanovoval: „*Kdo vykonává propagandu nebo agitaci za účelem svržení, podkopávání nebo oslabení suverenity státu, nebo podněcuje ke spáchání zločinu proti státu, bude potrestán odnětím svobody na dobu delší než 2 roky a celkovou nebo částečnou konfiskací majetku. Kdo se stejného činu dopustí v době masových nepokojů, za války nebo s využitím národních nebo náboženských predsudků, bude potrestán smrtí*

²⁶⁷ Toto schéma vychází převážně ze schématu uveřejněném v GUNARANTE, A. S., str. 608. Na základě podrobnějších informací ohledně cenzurní praxe, které byly zveřejněny v posledních letech, bylo toto schéma předěláno a rekonstruuje stav, který byl průběžně funkční v letech 1946 až 2011. Současný stav je s drobnými obměnami s největší pravděpodobností podobný.

a celkovou konfiskací majetku.”²⁶⁸ V podobném znění byl zákon č. 90/1950 Sb. zakazující lži a pomlvy ohrožující důvěryhodnost vlády. „Osoba, která provádí nebo rozšiřuje nepravdivé nebo neověřené zvěsti, které by mohly vest k sociálním rozbrojům nebo nedůvěře vlády, nebo které by podkopávaly autoritu vládních orgánů, bude potrestána odnětím svobody na dobu delší než 2 roky nebo odsouzena k nuceným pracím na dobu delší než 1 rok.”²⁶⁹ Zákaz šíření pomluv byl vztažen i směrem k občanům, jelikož součástí trestního zákoníku bylo poškození dobré pověsti. Je celkem pozoruhodné, že trestní zákoník rozlišoval mezi urážkou na cti (psaná forma) a pomluvou (ústní projev). Zákon č. 146/1950 Sb. stanovuje: „Osoba, která vědomě hanobí jiného šířením nepravdivých informací, bude odsouzena k nápravným pracím na dobu až 1 roku či pokutou až 2 000 wonů. Osoba, která hanobí jiného prostřednictvím psaných materiálů, bude potrestána odnětím svobody po dobu až 1 roku a pokutou až 5 000 wonů.”²⁷⁰

III. 2. Vývoj médií

Severokorejská propagandistická projekce Kim Il-söngových a Kim Čöng-ilových názorů, podobně jako jakákoli jiná propaganda v dějinách totalitních režimů, působila jako funkční distributor dominantní ideologie, sloužila výhradně politickým zájmům strany a vlády. Severokorejský mocenský aparát používal

---

²⁶⁸ V roce 1974 byl zákoník revidován. Znění zákonů je však velmi podobné. Revidovaný zákon č. 76/1974 Sb. stanovuje: „Trestem smrti a celkovou konfiskací majetku bude postižen ten, kdo za účelem šíření proti revoluční nálady a myšlenek se zapojí do činností, jako jsou: 1) Kritika politiky strany a státu prostřednictvím projevů, akcí nebo prostřednictvím vytváření a šíření reakčních myšlenek, 2) Výroba, držení nebo šíření reakčních publikací a dokumentů, 3) Psaní reakční korespondence.“

YOUM, Kyu Ho, Press Laws in North Korea, In: *Asian Journal of Communication*, 1991, roč. 2, č. 1, str. 80.

²⁶⁹ S protistátní činností souvisí i zákon č. 77/1950 Sb., který zakazuje držení materiálů s protistátní tematikou. „Osoba, která vyrábí, uschovává či šíří dokumenty s protistátní tematikou, bude potrestán odnětím svobody na dobu delší než 1 rok a totální nebo částečnou konfiskací majetku.” Ibid., str. 81.

²⁷⁰ Urážka na cti mrtvých je v KLDK rovněž statutárním zločinem. „Osoba, které urazí mrtvé ústně či písemně, bude odsouzena k nápravným pracím po dobu 1 měsíce a pokutou až 1000 wonů.” Ibid., str. 82–83.

Pro ilustraci tvrdosti trestů uvedu fakt z článku A. Laňkova „North Korea's antique food rationing”, kde se konstatuje, že měsíční plat v 50. letech dosahoval 20 wonů a 1kg rýže stála 0,08 wonů. LAŇKOV, N. A., North Korea's antique food rationing, In: *Asia Times online* [online], 15. 1. 2005 [cit. 2013-07-07]. Dostupné z: <http://www.atimes.com/atimes/Korea/GA15Dg01.html>.

k distribuci své ideologie čili „správných názorů“ a „zdravých pohledů“ na tu či onu domácí nebo zahraniční událost veškerá masově dostupná média. V této podkapitole se budu zabývat vývojem severokorejských médií a tématy, která byla severokorejským režimem a Kim Il-söngem samotným vybírána k podmanění veřejného mínění a k posilování základů, na nichž byla ustanovena jeho autorita.

Historii médií KLDK je dělena dle mediálních teoretiků Kim Jöng-džua (김영주) a I Pöm-sua (이범수), kteří ve své knize *„Teorie a praxe massmédií Severní Koreje“* (북한언론의이론과실천) rozdělují média pod Kim Il-söngovým režimem, do tří period – *„Tvorba demokracie a výstavby od národního osvobození, po počátek korejské války (1945–1950)“*, *„Osvobozenická válka (1950–1953)“* a *„Od konce osvobozenické války po smrt Kim Il-sönga (1953–1994)“*.²⁷¹

III. 2. 1. Tvorba demokracie a výstavby od národního osvobození, po počátek korejské války (1945–1950)

Periodický tisk byl v očích totalitní moci mnohem nebezpečnější zbraní než kniha. Kim Il-söng dobře znal tuto sílu a rozhodl se ji využít jako jeden z rozhodujících prostředků pro svou propagandu. *„Tisk je důležitým nástrojem, který spojuje stranu s veřejností, je mocnou zbraní určenou k mobilizaci pracující třídy k politické, ekonomické a kulturní výstavbě.“*²⁷² První tištěné bulettiny a noviny *Sänal sinmun* (새날신문) údajně nechal vydávat konci 20. let během svého pobytu v Mandžusku (1919–1941),²⁷³ poté během svého působení v partyzánském hnutí (1932–1945).²⁷⁴ Tištěné bulletiny a proklamace měly získávat loajalitu a odhodlání vojáků bojovat za cíl osvobození. Když se Kim Il-

---

²⁷¹ KIM, Jöng-džu, I, Pöm-su, 북한언론의이론과실천, 서울: 나남, 1991.

²⁷² *North Korean Hanbook: Yonhap News Agency*, op. cit., str. 423.

²⁷³ Poprvé byly údajně vydány 1. ledna 1928. WONSOOK, Song, op. cit., str. 49.

²⁷⁴ Například projev z 20. května 1931 je považován za vymezení tehdejší hlavní linie vztahu k japonské okupaci a byl šířen v podobě různých letáků. Pozdější partyzánské hnutí vydávalo různé tiskoviny, noviny. Materiály se bohužel nedochovaly, hlavní texty však najdeme v sebraných spisech Kim Il-sönga.

söng dostal k moci, jeho kroky vedly v tomto směru však mnohem dále – k naprostému ovládnutí tiskovin.

Severokorejský režim v prvních měsících po osvobození Koreji využíval hromadné sdělovací prostředky zejména k mobilizaci severokorejského lidu k budování nového socialistického národa. K tomuto účelu vznikly tři deníky: *Rodong sinmun*²⁷⁵, *Pchjŏngjang ilbo* (평양일보, 平壤日報), později přejmenovaného na *Mindžu Čosön* (민주조선, 民主朝鮮)²⁷⁶ a *Mindžučchŏngnjŏn* (민주청년, 民主靑年).²⁷⁷ S cílem šířit socialistické myšlenky na celostátní úrovni se KSP snažila dosáhnout stavu, kdy každá provincie bude mít svůj deník. Tyto tituly vydávaly příslušné místní výbory KSP. Do konce roku 1945 se ustálila struktura provinčních deníků a začaly vycházet: *Pchjŏngbuk ilbo* (평북일보, 平北日報), *Hamnan ilbo* (함남일보; 咸南日報), *Hambuk ilbo* (함북일보; 咸北日報), *Čagang ilbo* (자강일보; 慈江日報), *Kangwŏn ilbo* (강원일보; 江原日報), *Hwangnam ilbo* (황남일보; 黃海日報) a *Hwangbuk ilbo* (황북일보; 黃北日報).²⁷⁸

Strukturu tisku i základní rámec jeho fungování KSP konstituovala skrze vyhlášku č. 131 s názvem „*Ve věci organizace zpravodajských agentur*“²⁷⁹, která byla uveřejněna na 16. schůzi Prozatímního lidového výboru Severní Koreji dne

²⁷⁵ *Rodong sinmun* byly založeny v září 1946 po sloučení Komunistické strany Koreje a Nové národní společnosti. Jsou oficiálními novinami ÚV KSP. GUNARANTE, A. S.: op. cit., str. 589.

²⁷⁶ V srpnu 1945 začal lidový výbor jižního Pchjŏngganu vydávat *Pchjŏngjang Ilbo*. Lidový výbor jižního Pchjŏngjangu byl připojen k Prozatímnímu lidového výboru a *Pchjŏngjang Ilbo* se v červnu roku 1946 přejmenovalo na *Mindžu Čosön*. Ibid.: str. 589.

²⁷⁷ ÚV Ligy socialistické pracující mládeže (사회주의청년동맹중앙위원회, 社會主義靑年同盟中央委員會) začal vydávat *Mindžučchŏngnjŏn* (민주청년, 民主靑年), později přejmenovaný na *Rodong Čchŏngnjŏn* (로동청년, 勞動靑年) 1. listopadu 1946. Ibid.: str. 589.

²⁷⁸ *Pchjŏngbuk ilbo* bylo vydáno 27. listopadu 1945, *Hamnan ilbo* 15. listopadu 1945, *Hambuk ilbo* 1. října 1945, *Čagang ilbo* 11. dubna 1949, *Kangwŏn ilbo* 28. prosince 1945, *Hwangnam ilbo* 6. září 1945 a *Hwangbuk ilbo* 6. září 1945. GUNARANTE, A. S., op. cit., str. 589.

²⁷⁹ Celá vyhláška viz KJUNG, Mo-čchung, *A complete Collection of North Korean Laws and Regulation*, Söul: Dairyuk Research Institute, 1990, str. 2294.

5. prosince 1946.²⁸⁰ V rámci tohoto sjezdu byla ustanovena i Severokorejská tisková agentura (북조선통신사). Severokorejská tisková agentura nejenže dodávala redakcím deníků a týdeníků obecně politické směrnice, ale také kontrolovala, jak „zajišťují politiku státu“. Funkcí Severokorejské tiskové agentury, stejně jako ostatních médií, bylo „*napomáhat budovatelskému úsilí severokorejského lidu, spolupracovat na jeho výchově k socialismu a být loajální k vůdci.*“²⁸¹ V roce 1946 vznikla Vládní poštovní služba, která distribuovala tisk do továren a dalších organizací na základě hromadných odběrů. Výtisk *Rodong sinmun* a *Mindžu Čosŏn* byl rovněž k dispozici ke čtení ve vestibulech metra. Provinční deníky byly obvykle dodávány přímo členům KSP do jejich domovů. Je nutné na tomto místě poznamenat, že vláda KILDR neumožňovala individuální zakoupení novin.²⁸² Všichni žurnalisté byli sdruženi ve Svazu korejských novinářů (조선신문기자협회, 朝鮮新聞記者協會), který vznikl 10. srpna 1947 a podléhal KSP. KSP zastřešovala všechny zaměstnance, a tak mohla cílenými zásahy do personální politiky udržovat 100% poslušnost novinářů. Typickým znakem novinářské profese se stala autocenzura, která předstihla zavedenou cenzurskou praxi. Stírala se hranice mezi zpravodajstvím a komentáři, veškeré informace procházely politickou selekcí, ekonomika měla být vyobrazována jako vzrůstající s příklady budovatelského úsilí pracujícího lidu. Předseda Svazu korejských novinářů byl rovněž šéfredaktorem *Rodong sinmun*.

Po založení KILDR v roce 1948 došlo pouze k utužení již zavedených principů efektivně fungujícího systému. V říjnu 1948 přešla Severokorejská tisková agentura pod přímou kontrolu KSP a přejmenovala se na Korejská ústřední tisková agentura (dále jen KCNA, 조선중앙통신, 朝鮮中央通信). Zároveň se začala utvářet její struktura tak, jak později existovala s drobnějšími změnami až do smrti Kim Il-sŏnga v roce 1994.²⁸³ Předpokládá se, že společně se

---

²⁸⁰ YOUM, Kyu Ho, Press Laws in North Korea, In. *Asian Journal of Communication*, 1991, roč. 2, č. 1, str. 80.

²⁸¹ *North Korean Handbook: Yonhap News Agency*, op. cit., str. 421.

²⁸² GUNARANTE, A. S., op. cit., str. 596.

²⁸³ Struktura KCNA zahrnovala: redakci investigativního zpravodajství, redakci zahraničního zpravodajství, redakci domácího zpravodajství, obrazové oddělení, redakci jihokorejských zpráv,

založením KLA byl založen v roce 1948 i deník *Čosŏn inmingun* (조선인민군). Deník *Čosŏn inmingun* spadal pod přímou kontrolu Ministerstva pro lidovou bezpečnost a oddělení politiky ÚV KSP. Tento deník měl výhradní poslání posílit ideologickou výzbroj armády s cílem přetransformovat ji podle socialistického vzoru.²⁸⁴

Rozhlas jako první elektronické médium veřejné komunikace v prvním období rovněž vytvořil nový rys v dynamice vzájemného ovlivňování státu, veřejnosti a médií. Pravidelné rozhlasové vysílání v KLDK bylo podle oficiálních pramenů zahájeno 14. října 1945 v prostorách rozhlasové stanice Kjŏngsŏng (경성, 京城).²⁸⁵ Projev oznamoval příchod Kim Il-sŏnga a začínal slovy „*Vítejte zpátky v Severní Koreji*”.²⁸⁶ Rozhlasová stanice Kjŏngsŏng byla nejprve přejmenovaná jako Rádio Pchjŏngjang (평양방송, 平壤放送), od konce roku 1948 však nesla název Korejská ústřední rozhlasová stanice (dále jen KCBS, 조선중앙방송, 朝鮮中央放送).²⁸⁷ V první fázi se severokorejský rozhlas soustředil na organizační a informativní složení – nahradil japonské komunikační kanály, vytvořil příslušené legislativní zákony a obsadil vedoucí funkce v rozhlase na závazné doporučení KSP. Vyhláška ÚV KSP č. 152 „*Rozhodnutí o registraci bezdrátového vysílače a povolení k držení bezdrátového vysílacího zařízení*”²⁸⁸ ze dne 7. října 1947, vyhláška Ministerstva komunikací č. 1 „*Vyhláška upravující poslech bezdrátové vysílače*”²⁸⁹ ze dne 20. ledna 1950 a vyhláška Ministerstva komunikací č. 3 „*Vyhláška upravující poslech kabelového vysílače*”²⁹⁰ ze dne 31. března 1950 daly rozhlasu legislativní základy. Společně se spuštěním

---

redakci externích zahraničních zpráv a redakci zpravodajství, která je dále rozdělena na oddělení jižní Koreje, oddělení domácího zpravodajství, oddělení politického zpravodajství, oddělení referenční komunikace, oddělení otevřené komunikace, oddělení průmyslu a dopravy a oddělení místních novin. Ve všech odděleních bylo zaměstnáno 550 lidí. *North Korean Handbook: Yonhap News Agency*, op. cit., str. 421.

²⁸⁴ Bohužel žádné dokumenty neuvádějí datum založení.

²⁸⁵ Rozhlasová stanice Kjŏngsŏng vznikla 16. února 1927 a byla až do osvobození Koreji pod japonskou správou. Nacházela se v Pchjŏngjangu. Ibid., op. cit. 417.

²⁸⁶ WONSOOK, Song, op. cit., str. 54.

²⁸⁷ *North Korean Handbook: Yonhap News Agency*, op. cit., str. 417.

²⁸⁸ Tato vyhláška je v plném znění viz KYUNG, Mo Chung, DAL, Kohn Choi, op. cit., str. 2069.

²⁸⁹ Tato vyhláška je v plném znění viz Ibid., str. 2070-2072.

²⁹⁰ Tato vyhláška je v plném znění viz Ibid., str. 2073-2074.

rozhlasového vysílání byl ustaven i Úřad pro rozhlasová a televizní vysílání. Úřad pro rozhlasová a televizní vysílání spadl pod Prozatímní lidový výbor Severní Koreje a dohlížel na administrativní, technické zabezpečení i obsahovou strukturu vysílání, s výjimkou vysílání propagandy se zaměřením na Korejskou republiku.²⁹¹ Úřad spolupracoval s Ministerstvem pošt a telekomunikací a ÚV KSP.²⁹² Od poloviny roku 1948 přejímal rozhlas informace jen od ÚV KSP a příslušných oddělení KSP.

III. 2. 2. Osvobozenecká válka (1950–1953)

Článek „*Veškerou odpovědnost za bratroražednou válku nese zrádná klika I Sŭng-mana!*”²⁹³, který byl uveřejněn na první straně deníku *Rodong sinmun* dne 26. června 1950, započal druhou fázi historie médií. S vypuknutím války veškerá média vyobrazovala pouze plnění válečných úkolů. To ilustruje přímý přenos, kde Kim Il-sŏng 26. června 1950 informuje o korejské válce. „*Vyzývám rolníky, dělníky, partyzány a vojáky, aby plnili úkoly vyplývající z vojenské situace.*”²⁹⁴ Propagandistický a tiskový aparát se v období korejské války zaměřoval pouze na popis amerických intervencí, osvobozovacích akcí KLA, vštěpování militantního vlastenectví, mobilizaci severokorejského obyvatelstva, reorganizaci hospodářství v souladu s vojenskými potřebami a na informování o udělení titulu „*Hrdina KLDŘ*” (조선민주주의인민공화국의 공화국영웅)^{295, 296}. V prvních týdnech války se ukázalo, že počet deníků není pro KSP dostačující, jelikož masivní

²⁹¹ WONSOOK, Song, op. cit., str. 47.

²⁹² Central Radio and TV Broadcasting Committee, In: *Wikimapia* [online], 2008 [cit. 2013-08-20]. Dostupné z: <http://wikimapia.org/10353021/Central-Radio-and-TV-Broadcasting-Committee>.

²⁹³ "The Political Situation in Korea during the Period of Military Operations" August 11, 1950, History and Public Policy Program Digital Archive, AVP RF f. 0102. op. 6, p. 21, d. 47, pp. 29-40.

²⁹⁴ "The Political Situation in Korea during the Period of Military Operations" August 11, 1950, History and Public Policy Program Digital Archive, AVP RF f. 0102. op. 6, p. 21, d. 47, pp. 29-40.

²⁹⁵ Udělování titulu „*Hrdina KLDŘ*“ bylo odsouhlaseno na sjezdu Nejvyššího lidového výboru dne 30. června 1950. 조선민주주의인민공화국의 공화국영웅, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 3. 10. 2013 [cit. 2013-08-18]. Dostupné z: http://ko.wikipedia.org/wiki/조선민주주의인민공화국의_공화국영웅.

Za období korejské války bylo tímto titulem oceněno 533 lidí.

²⁹⁶ "The Political Situation in Korea during the Period of Military Operations, August 11, 1950, History and Public Policy Program Digital Archive, AVP RF f. 0102. op. 6, p. 21, d. 47, pp. 2940.

propagandistická kampaň s cílem podpořit válečné úsilí a získat podporu veřejnosti pro válečné operace musela prostupovat všechny kouty země. Seznam periodik se tedy rozrostl o dva provinční deníky: *Pchjŏngnam ilbo* (평남일보, 平南日報) a *Käsŏng sinmun* (개성신문, 開城新聞).²⁹⁷ „*Nikdo nás nepřipraví o štěstí a svobodu. Věnujeme veškeré naše úsilí na obranu naší země.*“²⁹⁸ Obdobné titulky a projevy měly získávat loajalitu a odhodlání bojovat za své cíle a za svého vůdce. Jejich důvěryhodnost, autorita i stručné, věrné a emotivní projevy či vykonstruované fotografie určovaly mínění severokorejského lidu a posilovaly autoritu Kim Il-sŏnga. Z tohoto důvodu, jak popisuje velvyslanec SSSR v KLDK v roce 1950 T. Štykov, byli korespondenti novin, řada básníků, spisovatelů a reportérů poslání na frontu a do „osvobozených oblastí“, aby ve větší míře popsali situaci.²⁹⁹

Po skončení války se setkáváme s novým aktivním ideologickým a mocenským nástrojem. Po projevu Kim Il-sŏnga, ve kterém tvrdil, že nastal čas pro televizní vysílání, vznikla 1. září 1953 Severokorejská vysílací síť (dále jen PBN, 북한 방송 네트워크).³⁰⁰ S podporou SSSR ihned započaly osmileté přípravy na zahájení zkušebního provozu.³⁰¹

III. 2. 3. Konec osvobozené války až smrt Kim Il-sŏnga (1953–1994)

Druhá polovina 50. let se nesla ve všech sférách života v KLDK v duchu poválečné obnovy. Pro toto období je charakteristická unifikovanost mediálních obsahů, které pobízely k poválečné výstavbě a zveřejňovaly ekonomická čísla,

²⁹⁷ *Pchjŏngnam Ilbo* bylo založeno 12. prosince 1950 a *Käsŏng Sinmun* 26. dubna 1952. GUNARANTE, A. S.,: op. cit., str. 589.

²⁹⁸ Titulní článek z novin *Mindžu Čosŏn* ze dne 7. července 1950.

The Political Situation in Korea during the Period of Military Operations, August 11, 1950, History and Public Policy Program Digital Archive, AVP RF f. 0102. op. 6, p. 21, d. 47, pp. 29-40.

²⁹⁹ Celkově mělo být na frontu posláno přes 1900 osob. The Political Situation in Korea during the Period of Military Operations, August 11, 1950, History and Public Policy Program Digital Archive, AVP RF f. 0102. op. 6, p. 21, d. 47, pp. 29-40.

³⁰⁰ Případně pod alternativním názvem Pchjŏngjanská vysílací síť.

³⁰¹ Korean Central Television, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 17. 7. 2013 [cit. 2013-08-20]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Korean_Central_Television.

která umožňovala sledovat plnění národohospodářského plánu. Provincie Rjanggal (량강, 兩江) začala vydávat svůj deník *Rjanggal ilbo* (량강일보; 兩江日報).³⁰² Vznikaly rovněž časopisy pro děti a mládež, závodní časopisy a časopisy různých svazů. Hlavní časopisy vycházející v KLDK zahrnovaly: politický časopis ÚV KSP *Küllodža*, jediný časopis určený pro širokou veřejnost *Čchöllima* (천리마), oficiální časopis ÚV Federace odborových svazů (전국노동조합연맹중앙위원회, 全國勞動組合聯盟中央委員會) *Rodongdža* (로동자), časopis ÚV Svazu pracovníků zemědělství (조선농업근로자동맹중앙위원회, 朝鮮農業勤勞者同盟中央委員會) *Nongŏp küllodža* (농업근로자), oficiální časopis ÚV Ligy mládeže (청년동맹중앙위원회, 靑年同盟中央委員會) *Čchŏngnjŏn sŏnghwal* (청년생활), literární časopis *Čosŏn munhak*, časopis výtvarného umění *Čosŏn Jesul* (조선예술) a časopis literatury pro mládež *Čchŏngnjŏn munhak* (청년문학).³⁰³ U všech platilo pravidlo, že vydavatelem tiskoviny mohla být pouze KSP, společenské organizace a státní instituce a tiskovina měla *plnit cíle posílení diktatury proletariátu, posilovat politickou jednotu a ideologickou konformitu lidí a oslavovat stranu a velkého vůdce v konání revoluce*.³⁰⁴

Zároveň stoupal význam provinčních rozhlasových studií. V roce 1958 vydal ÚV KSP vyhlášku č. 103 “*O zapojení městských a venkovských oblastí pro rozhlasové a televizní vysílání*.”³⁰⁵ Na základě této vyhlášky vznikly hlavní krátkovlnné vysílače: *Sariwŏn* (사리원, 2350kHz), *Pchjŏngjang* (2850kHz),

³⁰² Rjanggal Ilbo bylo založeno 1. ledna 1955. GUNARANTE, A. S., op. cit., str. 590.

³⁰³ *North Korean Handbook: Yonhap News Agency*, op. cit., str. 424–425.

³⁰⁴ Media of North Korea. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 15. 5. 2013 [cit. 2013-08-18]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Media_of_North_Korea.

³⁰⁵ Tato vyhláška je v plném znění viz KYUNG, Mo Chung, DAL, Kohn Choi, op. cit., str. 2073–2074.

Hamhŭng (함흥, 3220kHz), *Pchjŏngsŏng* (평성, 3350 kHz), *Hjesan* (혜산, 3920kHz), *Kanggje* (강계, 3960kHz), *Wŏnsan* (원산, 3970 kHz), *Čchŏngdžin* (청진, 3980 kHz), *Kanggje* (6100kHz, 250kW), *Pchjŏngjang* (9665kHz) a *Kanggje* (11680kHz). Dále vznikly hlavní středněvlnné vysílače: *Čchŏngdžin* (702kHz, 50kW), *Wiwŏn* (위원, 720 kHz, 500kW), *Hjesan* (765kHz, 50kW), *Pchjŏngjang* (819kHz, 500kW), *Sinŭidžu* (신의주, 873kHz, 250kW), *Wŏnsan* (882kHz, 250kW), *Hwangdžu* (황주, 927kHz, 50kW), *Hamhŭng* (999kHz, 250kW), *Hädžu* (해주, 1080kHz, 1500kW) a *Pchjŏngjang* (1368kHz, 2kW).³⁰⁶

V průběhu 60. let došlo v souvislosti s upevňováním pozice Kim Il-sŏnga a propagací ideologie čučche k zásadní úpravě obsahové struktury tištěných i rozhlasových médií, která zůstala až do smrti Kim Il-sŏnga neměnná. Na tuto změnu poukázal Kim Čŏng-il dne 12. června 1964 v rozhovoru se zaměstnanci KCNA. „*KCNA musí poskytovat zpravodajství v souladu s myšlenkou a záměrem velkého vůdce soudruha Kim Il-sŏnga, ve své práci neustále odkazovat na ideologii čučche a plně ztělesňovat ducha KSP, dělnické třídy a lidu. Je třeba věnovat velkou pozornost každému slovu, protože vyjadřuje stanovisko naší strany a vlády naší republiky.*”³⁰⁷ Mediální obsah médií se začal dělit do tří úrovní: národní zpravodajství, zahraniční zpravodajství a vztahy mezi jižní a severní Koreou. Národní zpravodajství se zaměřovalo na budování loajality ke Kim Il-sŏngovi (později i Kim Čŏng-ilovi), dosažení socialistických cílů a vyobrazení modelových pracujících vzorů. Zahraniční zprávy se týkaly komunistického bloku, protiamerického odporu a iracionality západních zemí. Novinky z Korejské republiky byly primárně zaměřeny na kritiku jihokorejské ekonomiky, politiky

---

³⁰⁶ Korean Central Broadcasting Station, In: WILLIAMS, Martyn, [online], North Korean Tech, 3. 11. 2010 [cit. 2013-08-20]. Dostupné z: <http://www.northkoreatech.org/2010/11/03/korean-central-broadcasting-station/>.

³⁰⁷ The Basic tasks facing the KCNA: A Talk to the Officials of the Korean Central News Agency June 12, 1964. In: *The official webpage of the DPRK* [online]. Korean Friendship Association (K.F.A) [cit. 2013-08-18]. Dostupné z: <http://library.uoregon.edu/ec/e-asia/read/borg-77.pdf>.

a informací týkajících se sjednocení země.³⁰⁸ To vhodně ilustruje obsahové složení deníku *Rodong sinmun* a *Rodong čchǒngnjǒn sinmun* (로동청년신문).

*Schéma č. 2 - Obsahové složení deníku Rodong sinmun a Rodong čchǒngnjǒn sinmun*³⁰⁹

		<i>Rodong sinmun</i>	<i>Rodong čchǒngnjǒn sinmun</i>
Ideologie	Ideologie čučche	2,5 %	5,6%
	Loajalita vůdci	1,2%	0,8%
	Vítězství komunismu	4,5%	4,1%
	celkem	8,2%	10,5%
Vedení	Kult osobnosti Kim Il-sǒnga	19,7%	10,5%
	Chvála KSP	18,9%	13,2%
	Věrnost KSP	2,0%	1,9%
	celkem	40,5%	25,6%
Ekonomika	Hospodářský rozvoj	4,0 %	2,3%
	Zemědělství	2,2%	0,8%
	Průmysl	2,7%	2,3%
	Tři revoluce	3,5%	9,1%
	Ostatní mobilizační hnutí	2,9%	5,3%
	Celkem	15,3 %	19,8%
Severokorejský lid	Povzbuzení lidu	1,2%	6,8%
	Vzor/ vedení	1,7%	2,6%
	celkem	2,9%	10,4%
Armáda	Posílení národní obrany	0,2 %	0,4%

³⁰⁸ SONG, W.: op. cit., str. 39.

³⁰⁹ KANG, H.D., 북한 매스미디어론, 서울: 나남 출판사, 1997, str. 59.

	Napětí v armádě	0,2%	
	celkem	0,4%	0,4%
Zahraniční zprávy	Kontakt s diplomaty	0,2%	0,2%
	Cesta dobré vůle	14,4%	17,3%
	Opozice/ odpor proti USA	1,2%	0,8%
	celkem	15,8%	18,3%
Sjednocení	Sjednocení	5,2%	5,2%
	celkem	5,2%	5,2%
Vztah mezi KLTR a Korejskou republikou	Dialog mezi KLTR a Korejskou republikou	8,5%	8,3%
	Kritika Korejské republiky	8,5%	1,5%
	celkem	11,7%	9,8%
Ostatní	Ostatní	100,0 %	100,%

Obsahovou strukturu vhodně ilustruje i zpráva B. Schindlera, který působil v 60. letech na velvyslanectví v KLTR. *“Nejvýznamnějším rysem psaní korejského denního tisku je další stupňování kultu osobnosti Kim Il-sönga. Není jediného úspěchu v minulosti či přítomnosti, který by neby svázáno s jeho jménem... Dále dochází ke stupňování zpravodajství s vojenskou tematikou. Zvýšil se počet novel, krátkých vzpomínek a článků o historii vlastenecké osvobozené války, ve velkém množství jsou publikovány epizody z této války, což podstatně rozšiřuje pokračující vzpomínky na protijaponský ozbrojený boj Kim Il-söngových partyzánských oddílů. Obrazové zpravodajství denního tisku připomíná téměř válečné zpravodajství, většina fotografií je z přípravy vojáků nebo dělnicko-rolnických oddílů.”*³¹⁰

³¹⁰ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR), Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 021142, *Psaní denního tisku KLTR v prosinci 1967 a lednu 1968* – zpracoval B. Schindler, 24. 1. 1968, Pchjöngjang.

Pro 60. léta je rovněž příznačné spuštění televizního vysílání. V roce 1961 se PBN přemenovalo na Ústřední televizní vysílací systém (dále jen CBTS, 중앙방송 텔레비전 시스템) a spustilo zkušební provoz.³¹¹ Zahájení televizního vysílání z pchjŏngjangského studia pro veřejnost se konalo 3. března 1963 a doba vysílání byla 2 hodiny. Urychlení zahájení televizního vysílání bylo motivováno snahou pro získání dalšího propagandistického prostředku. Funkcí televizního vysílání bylo „*pozdvihnout revolučního ducha Kim Il-sŏnga a přispět k úplné transformaci celé společnosti dle ideologie čučche.*“³¹² Oproti milionům rozhlasových posluchačů i statisícovým nákladům denního tisku byla televize v 60. letech pouze propagandistickým doplňkem. Její význam zesílil až v 70. letech, kdy byla na 5. sjezdu KSP vyzdvižena priorita výstavby a rozvoje technické vybavenosti televizního vysílání.³¹³ V následujících dvou letech spustily své vysílání stanice Käsŏng (개성방송)³¹⁴ a stanice Mansudä (만수대방송).³¹⁵ V roce 1973 bylo CBTS přejmenováno na Korejskou ústřední televizi (dále jen KCTV, 조선중앙방송, 朝鮮中央放送).³¹⁶ O rok později KCTV zahájila barevné vysílání.

³¹¹ Korean Central Television, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online], San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 17. 7. 2013 [cit. 2013-08-20]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Korean_Central_Television.

³¹² *North Korean Hanbook: Yonhap News Agency*, op. cit., str. 419.

³¹³ Korean central television: History, In: *DPR of Korea - México Friendship* [online], [cit. 2013-08-20]. Dostupné z: <http://www.dprkfriendship.com.mx/about-us/>.

³¹⁴ Televizní stanice Käsŏng zahájila svůj provoz 1. dubna 1971 a vysílala od 17:00 do 22:00 každý všední den. Korean central television: History, In: *DPR of Korea - México Friendship* [online], [cit. 2013-08-20]. Dostupné z: <http://www.dprkfriendship.com.mx/about-us/>.

³¹⁵ Televizní stanice Mansudä zahájila svůj provoz v prosinci 1973 a vysílala od 18:00 do 22:00 každý všední den a později o víkendech a svátcích. Korean central television: History, In: *DPR of Korea - México Friendship* [online], [cit. 2013-08-20]. Dostupné z: <http://www.dprkfriendship.com.mx/about-us/>.

³¹⁶ V knize *North Korean Hanbook: Yonhap News Agency* se datum přejmenování uvádí již v roce 1970. Při dataci jsem použila informace z oficiálních severokorejských zdrojů.

*Schéma č. 3 – Obsahové složení televizní stanice KCTV*³¹⁷

Obsah zpráv	Frekvence
Příběhy o Kim Il-söngovi a Kim Čöng-ilovi	20,5%
Příkladové vzory socialistického lidu	5,0%
Události KSP	1,2%
Různé udáosti v KLDŘ	7,5%
Ideologické vzdělávání	20,5%
Zvýšení produktivity práce	6,2%
Rozvoj nových technologií	1,9%
Umění a věda	7,5%
Armáda	0,6%
Životní úroveň	1,9%
Kritika USA	11,8%
Kultura	2,5%
Ostatní	13%

Nejcharakterističtějším rysem televizní obrazovky 70. a 80. let se staly přenosy a záznamy nejrozdnějších komunistických rituálů – stranických zasedání a sjezdů, mírových mítinků a manifestací pořádaných k nejrozdnějším výročím KSP. Kromě těchto, pro režim zásadních událostí, byly na obrazovce připomínány nejrozdnější profesní svátky, narozeniny Kim Il-sönga, Kim Čöng-ila a jejich rodinných příslušníků, dělnická a komunistická výročí či státní svátky spřátelených zemí. Přední místo na obrazovce měly příběhy o Kim Il-söngovi a Kim Čöng-ilovi a ideologické vzdělávání. Zvláštní kapitolu tvořily příběhy pracujícího lidu a kritika USA. Od konce 80. let zůstal obsah televizního vysílání až na drobné změny neměnný.

³¹⁷ WOONSOOK, Song, op. cit., str. 43.

Závěr

Překládaná práce se zabývá vývojem propagandy v Korejské lidové demokratické republice. Jak již bylo řečeno v úvodu, cílem předkládané bakalářské práce nebylo popisovat jednotlivé aspekty severokorejské propagandy, nýbrž podat její ucelený obraz. Práce postupovala směrem od obecného definování vlivu severokorejské propagandy (obsahová stránka, nástroje a metody) přes proces prosazování politiky KSP, upevňování ideologie čučche a posilování kultu Kim Il-sönga k bližší praktickým a konkrétnějším ukázkám v oblasti literatury a médií.

Z kapitoly Propaganda, Kim Il-söng a ideologie čučche vyplynulo, že propaganda působí jako spojující článek mezi politickou ideologií a obyvateli KLDR. Ve zkoumaném období, tedy od 50. do 80. let, dochází k tlaku na socialistickou přeměnu severokorejského státu i jeho společnosti. Tato změna má proběhnout na teoretickém základě osvojení si socialistické ideologie pracující třídou a prosazení tohoto kurzu v celospolečenském vývoji. Logicky lze tedy předpokládat silný vliv a působení propagandy v tomto období. Vedle toho první kapitola také postihuje kult osobnosti Kim Il-sönga a klade důraz na podrobnější rozbor ideologie čučche, která svým charakterem poskytla velký prostor pro upevnění jeho pozice. Politické zrání Kim Il-sönga a vývoj jeho kultu byly velmi rychlé. Ihned po osvobození Koreji od japonské nadvlády se stal vůdcem severokorejského lidu a již od této doby lze sledovat charakteristické rysy kultu jeho osobnosti, které se v následujících letech a především od konce 60. let projeví zcela naplno. Pro utváření Kim Il-söngova kultu osobnosti byly nejdůležitější tyto charakteristický rysy: všudypřítomná ctnost, otec národa, válečný hrdina a národní myslitel.

Ve druhé kapitole, která nese název *Propaganda a literatura*, jsem se snažila přiblížit vývoj literatury v KLDR a poukázat na vliv propagandy v tomto uměleckém směru, který prostupoval směrem od ideologických základů přes strukturální pozadí tvorby, řízení a prosazování kulturní politiky, prosazení nové

role literatury a spisovatele v socialistické společnosti či v reorganizaci spisovatelského svazu. Z ideologického hlediska je v literatuře prosazován oficiální kurz socialistického realismu. Hodnotová kritéria literárních děl jsou odvozena na základně marxisticko-leninské teorie o úloze literatury v socialistickém státě. Dále probíhá restrukturalizace systému tvorby kulturní politiky. KSP v čele s Kim Il-söngem mocensky postupně ovládá důležité centrální body, čímž zajišťuje jejich plnou kontrolu, např. umělecké organizace. Vliv propagandy působil tedy v oblasti literatury nejen přímo prostřednictvím konkrétních nařízení, ale i nepřímo, a to v podobě školení kulturních pracovníků, působení ideologických kampaní, pravidelného publikování stěžejních kulturně-teoretických statí a v neposlední řadě i uplatňováním přísné kádrové politiky.

Poslední kapitola *Propaganda a média* je zaměřena na rozbor severokorejských médií. Po osvobození Koreji od japonské okupace se korejští komunisté spolu s mocí ujali i řízení a kontroly médií, čímž započal razantní nástup nového modelu veřejné komunikace typického pro totalitní režimy. Média odpovídala za svou činnost rozhodující politické síle a sloužila k prosazování zájmů strany, což se projevilo jak v obsahové struktuře médií, tak i v legislativním ukotvení. V oblasti struktury médií zapůsobily především centralizační snahy. Rozvětvený systém cenzury provázal proces mediální komunikace od prvotních stádií (vybírání zpráv) až po finální schvalování hotového produktu. Tento proces vylučoval jakékoli vystoupení proti oficiální politice země. Média se stala nejsilnější propagandistickou zbraní, kterou drželi pevně ve své moci KSP a Kim Il-söng.

Severokorejská propaganda, jenž se zrodila v okamžiku převzetí moci KSP, se stala všudypřítomnou a byla jedním z nejdůležitých nástrojů KSP a Kim Il-sönga vedoucích k ovládnutí a udržení tohoto prostoru. Neomezovala se jen na oficiální instituce, nýbrž pronikala do všech součástí veřejného života v KLDŘ a prostřednictvím dlouhodobé manipulace se širokou veřejností vytvářela novou společnost.

Použitá literatura

Archivní prameny

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZVČR)

Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 014345, *Kampaň k oslavám 65. narozenin Kim Ir Sena a jejich průběh* – zpracoval M. Macuch, 25. 5. 1977, Pchjŏngjang

Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 015955, *Ideologia čučche a kimirsénizmus – ďalšie poznatky*, 20. 8. 1974, Pchjŏngjang

Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 017422, *Ideologická činnost ÚV KSP v posledním období* – zpracoval J. Grösser, 15. 10. 1974, Pchjŏngjang

Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 020567, *Informace o podstatě tzv. Ideji čučche* – zpracoval J. Bařinka, 26. 1. 1973, Pchjŏngjang

Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 021142, *Psaní denního tisku KLDŘ v prosinci 1967 a lednu 1968* – zpracoval B. Schindler, 24. 1. 1968, Pchjŏngjang.

Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 022411, *Hlavní cíle ideologického působení korejského tisku na mládež* – zpracoval B. Schindler, 18. 3. 1968, Pchjŏngjang.

Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023017, *Oslavy narozenin Kim Ir Sena + politická zpráva č. 19* – zpracoval M. Holub, 17. června 1968, Pchjŏngjang

Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023266, *K nové ústavě a právu v KLDK* – zpracoval J. Bařinka, 28. 5. 1973, Pchjŏngjang.

Archiv Politická zpravodajství zastupitelských úřadů, 1918–1975, i. č. 023845, *O revoluční rodině soudruha Kim Il-sŏnga a jeho rané revoluční činnosti* – zpracoval J. Hořeňovský, 23. 5. 1968, Pchjŏngjang

Ruský státní archiv pro soudobé dějiny (RGANI)

Letter from Ri Sang-jo to the Central Committee of the Korean Workers Party, October 05, 1956, History and Public Policy Program Digital Archive RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 410, Listy 233–295.

Memorandum of Conversation with Minister of Foreign Affairs of the DPRK, Nam Il, July 24, 1956, History and Public Policy Program Digital Archive, RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 410, Listy 301–303.

Report by N. T. Fedorenko on a Meeting with DPRK Ambassador to the USSR Ri Sang-jo, 29 May 1956, May 29, 1956, History and Public Policy Program Digital Archive, RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 412, Listy 190–196.

Report from I. Kurdyukov to V.M. Molotov, May 11, 1955, History and Public Policy Program Digital Archive, AVPRF F. 0102, Op. 11, P. 65, Delo 45.

Report of the CC KWP delegation to the 20th Congress of the CPSU, RGANI, Fond 5, Opis 28, Delo 411, l.187–222.

Soviet Report on Communists in Korea, 1945, History and Public Policy Program Digital Archive, AGShVS RF. F. 172. OP 614631. D. 23 pp. 21–26.

The Political Situation in Korea during the Period of Military Operations, August 11, 1950, History and Public Policy Program Digital Archive, AVP RF f. 0102. op. 6, p. 21, d. 47, pp. 29–40.

Práce v korejštině:

Monografie

Čosŏnrodongdangkjujak, Pchjŏngjang: Čosŏnrodongdang, 2010.
(조선로동당규약, 평양: 조선로동당, 2010.)

ČANG, Hjŏng-jun, Ŭdahan surjŏng Kim Il-sŏngdongdžii munhakerjŏngdosa, Pchjŏngjang: Munječchulpchansa, 1993.
(장형운, 위대한 수령 김일성동지의 문학령도사, 평양: 문예출판사, 1993.)

KIM, Il-sŏng, Ččakčip 30 kwŏn, Pchjŏngjang: Čosŏn rodongdang čchulpchansa, 1990.
(김일성, 저작집 30 권, 평양: 조선로동당출판사, 1990.)

KIM, Jŏng-džu, I, Pŏm-su, Pukhanŏnrŏnŭi ironywa silčŏn, Sŏul: Nanam, 1991.
(김영주, 북한언론의이론과실천, 서울: 나남, 1991.)

Články

조선혁명의 진로를 밝힌 카툰회의, In: *Korean News Service Korean News* [online], Tokyo, 29. 6. 2010 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.kcna.co.jp/calendar/2010/06/06-29/2010-0629-013.html>

Práce v ostatních jazycích

Monografie

North Korean Hanbook: Yonhap News Agency, New York: M E Sharpe Inc, 2002.

AMSTRONG, Ch. K., *The North Korean Revolution, 1945–1950*, New York: Cornell Universtiy Press, 2013.

BECKER, J., *Hungry Ghosts: Mao's Secret Famine*, London: Holt Paperbacks, 1998.

BELKE, T. J., *Juche: A Christian Study of North Korea's State Religion*, London: Living Sacrifice Book Company, 1999.

CUESTER, K. D., HEATHER, D., *North Korean posters*, New York: Prestel Publishing, 2008.

DOBRENKO, J., Socrealizm i mir dětstva, In: *Socrealističeskij kanon: Akademičeskij projekt*, 2000.

ELLUL, J., *Propaganda: The formation of men's attitudes*, Vintage Books, 1973.

GABROUSSENKO, T., *Soldiers on the Cultural Front; Developments in the early history of North Korean literature and literary policy*, USA: University of Hawaii Press, 2010.

GARTH, S. J., DONNEL, V., *Propaganda and Persuasion*, London: Sage Publications Ltd., 2006.

GLOWINSKI, M., *Rytual i demagogia. Tryznaście szkiców o sztuce zdegradowanej*, Warszawa: Open, 1992.

GUNARATNE, S. A., *Handbook of the Media in Asia*, New Delhi: Sage Publications India, 2000

HO, Han-mjǒng, *Kim Il Sung – The Great Man of the Century I*, Pchjǒngjang: Foreign Languages Publishing House, 1993.

HO, Han Myong, *Kim Il Sung – The Great Man of the Century 2*, Pchjǒngjang: Foreign Languages, 1971.

CHOI, Y.H., *North Korean literature in the Chosun Munhak*, In: *Journal of East and West Studies: Perspectives on East Asian Economies and Industries*, 1994.

GUNARATNE, S. A., *Handbook of the Media in Asia*, New Delhi: Sage Publications India, 2000.

JOWETT, G. S., DONNELL, V. O., *Propaganda and Persuasion*, Thousands Oaks 2006.

KIM, Ch. H., *The Immortal Juche*, Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1984,

KIM, Jong-il, [KIM, Čǒng-il, *The great teacher of journalists*, Pchjǒngjang: Foreign Languages Publishing House.

KIM, Il-sung, [KIM, Il-sǒng], *Selected Works I*, Pchjǒngjang: Foreign Languages Publishing House, 1971.

KIM, Il-sung, [KIM, Il-sǒng], *Selected Works 5*, Pchjǒngjang: Foreign Languages Publishing House, 1976.

KIM, Il-sung, [KIM, Il-sǒng], *Duties of Literature and Arts in Our Revolution*, Pchjǒngjang: Foreign Languages Publishing House, 1972.

KIM, Il-sung, [KIM, Il-sǒng], *Kim Il Sung: Selected Works*, Pchjǒngjang: Foreign Languages Publishing House, 1971.

KIM, Il-sung, [KIM, Il-sǒng], *Selected Works 3*, Pchjǒngjang: Foreign Languages Publishing House, 1971.

KIM, Il-sung, [KIM, Il-sǒng], *Some Task Before Writers and Artists at the Present Time*, Selected work, vol. 5, Pchjǒngjang: Foreign Languages Publishing House, 1980.

KIM, Il-sung, [KIM, Il-sǒng], *Duties of Literature and Arts in Our Revolution*, Foreign Languages Publishing House, Pchjǒngyang, 1972.

KJUNG, Mo-čchung, CHOI, Dal Kohn, *A Complete Collection of North Korean Laws and Regulation*, Sǒul: Dairy Research Institute, 1990.

LANKOV, N.A., [LAŇKOV, N. A.], *The real North Korea – Life and Politics in the Sailed Stalinist Utopia*, New York: Oxford University Press, 2013.

LERNER, M., *Mostly Propaganda in Nature, Kim Il-song, the Juche Ideology and the Second Korean War*, Washington: Woodrow Wilson International Center, 2010.

LINZ, J. J., *Totalitarian and Authoritarian Regimes*, London: Boulder, 2000.

MARTIN, B. K., *Under the Loving Care of the Fatherly Leader: North Korea and the Kim Dynasty*, New York: St. Martin's Press, 2004.

MYERS, B., *Han Sǒrya and North Korean Literature, The Failure of Socialist Realism in the DPRK*, New York: Cornell University, 1994.

NOEVER, P. (ed.), *Flowers for Kim Il Sung*, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

NIEH, Hualing, *Literature of the Hundred flowers, Volume I., Critism and polemic*, New York: Columbia University Press, 1981.

PIHL, M. R., *Engineers of the Human Soul*, Hawai: University of Hawaii Press, 1977.

ROTTMAN, G.L., *Korean War Order of Battle: United States, United Nations, and Communist Ground, Naval, and Air Forces, 1950–1953*, London: Greenwood Publishing Group, 2002.

SCALAPINO, R. A., LEE, Chong-Sik, *Communism in Korea*, Berkeley: University of California Press, 1972.

SIEBERT, F., PETERSON, T., SCHRAMM, W., *Four Theories of the Press*, Illinois: University of Illinois Press, 1956.

VEST, D. A., *The Literary Ideas of Kim Il sung and Kim Jong Il: An Introduction to North Korean Meta-Authorial Perspectives*, New York: Winston-Salem State University, 2009.

WONSOOK, Song, [WONSUK, Sŏng] *The Changed, the Unchanged, and the Implications: A Historical Examination of Mass Media in North Korea since 1945*. Buffalo, 2005. Master of the Arts thesis. Faculty of the Graduate School of the State University of New York. Vedoucí práce Junhao Hong, Joseph Woelfel.

Články

FRANK, J. D., A. Y. MELVILLE, The Image of the Enemy and the Process of Change, In: *Stanford University* [online]. Dostupné z: <http://www-ee.stanford.edu/~hellman/Breakthrough/book/pdfs/frank.pdf>

HÄUSSLER, S., *Revived Interest in Literary Heritage: Changes in the Cultural Policy of the DPRK*, In FRANK, R., *Exploring North Korean Arts*, Vienne: University of Vienna, 2011, str. 90.

LANKOV, N.A., [LAŇKOV, N. A.], Kim Tu-bong and Historical Linguistics, In: *The Korean Times* [online], 2. 9. 2007. Dostupné z: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/opinion/2007/09/137_9400.html

LANKOV, N.A., [LAŇKOV, N. A.], North Korea's antique food rationing, In: *Asia Times online* [online], 15. 1. 2005. Dostupné z: <http://www.atimes.com/atimes/Korea/GA15Dg01.html>

LANKOV, N.A., [LAŇKOV, N. A.], The Official propaganda in the DPRK: Ideas and Methods, *North Korean studies* [online]. Dostupné z: http://north-korea.narod.ru/propaganda_lankov.htm

LIM, H. S., *Soviet Influence on the Literary Control Policy of North Korea, 1946-1950*, Sino-Soviet Affairs 12, no. 4 (winter 1988-89), str. 177–193.

LÖWENSTEINOVÁ, M., Kim Yu-sin – Great Silla's Patriot. Myths and Reality as mirrored in Korean Literature, *Archív Orientální*, 2004, vol. 72, no. 2, str. 213–225.

PUCEK, V., *The Impact of Juche upon Literature and Art, North Korea: Ideology, Politics, Economy*, New Jersey: Englewood Cliffs, 1977, str. 51–70.

YOUM, Kyu Ho, Press Laws in North Korea, In. *Asian Journal of Communication*, 1991, roč. 2, č. 1, str. 80.

Práce v češtině:

Monografie

3. sjezd Korejské strany práce: Zpráva o činnosti Ústř. výboru KSP a resoluce k této zprávě o činnosti, Praha: ÚV KSČ, 1956.

Stručné dějiny revoluční činnosti soudruha Kim Ir Sena, Pchjŏngjang: Vydavatelství cizojazyčné literatury, 1970.

ARENDTOVÁ, H., *Původ totalitarismu I-III*, Praha: Nakladatelství Oikoymenh, 2000.

BACH, M., *Severní korea a koncepty totalitních režimů*, Brno, 2008, bakalářská práce, Masarykova univerzita v Brně, vedoucí práce Mgr. Petr Hlaváček, Ph.D..

BAUER, M., *Ideologie a paměť*, Praha: Nakladatelství H&H, 2003.

BLINKA, J., Plakát jako medium propagandy, bakalářská práce, Filozofická fakulta Masarykova v Brně, Brno, 2010.

GOBINEAU, A., *Esej o nerovnosti lidských plemen, Díl první*, Praha: Nakladatelství Orbis, 1942.

BUZO, A., *Partyzánská dynastie*, Praha: Nakladatelství Jiří Buchal, 2003.

ECKERT, C. J., LEE, Ki-baik a kolektiv, *Dějiny Koreje*, Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2009.

IRJÖN, *Samguk jusa. Nepominutelné události Tří království*, překlad, komentáře, poznámky a dodatky Miriam Löwensteinová a Marek Zemánek, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012.

KIM, Čöng-il, *Korejská strana práce je stranou velkého vůdce soudruha Kim Il-sunga*, Praha: Nakladatelství Futura, 2005.

KIM, Čöng-il, *S útou učinme velkého vůdce soudruha Kim Il Sunga věčným prezidentem naší republiky*, Praha: Nakladatelství Futura, 2008.

KIM, Il-söng, *O likvidaci dogmatismu a formalismu v ideologické práci a nastolení Čučche*, Pchjöngjang: Vydavatelství cizojazyčné literatury, 1971.

KIM, Il-söng, *O likvidaci dogmatismu a formalismu v ideologické práci a nastolení Čučche*, Pchjöngjang: Vydavatelství cizojazyčné literatury, 1971.

KOUBA, M., MAGINCOVÁ, D., ŘÍHA, I., *Kontexty propagandy*, Pardubice: Univerzita Pardubice, 2012.

LÖWENSTEINOVÁ, M., WINKELHÖFEROVÁ, V., *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*, Praha: Nakladatelství Libri, 2006.

LÖWENSTEINOVÁ, M., *Dějiny moderné korejské literatury*, Praha: Nakladatelství Karolinum, 1998.

LÖWENSTEINOVÁ, M., *Slovník korejské literatury*, Praha: Libri, 2007.

LÖWENSTEINOVÁ, M., PUCEK, V., *Studie z dějin starší korejské literatury*, Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006.

MYERS, B. R., *Nejčistší rasa*, Praha: Nakladatelství Ideál, 2013.

PETRUSEK, M., *Umění totalitních režimů jako sociální fenomén*, Olomouc: Universita Palackého, 2005.

PUCEK, V., BUŠKOVÁ, M., *Jazyková politika v Koreji*, Praha: Nakladatelství Karolinum, 2000.

TICHÁ, P., *Politický režim KLRD 1970-1994. Klasifikace podle Linzovy typologie nedemokratických režimů*, Praha, 2011, Magisterská práce, Univerzita Karlova, Vedoucí práce Mgr. Radek Buben.

VÁVRA, N., *Komparativní studie: Maoismus a marxismus-leninismus, z marxismu se vyvinuvší ideologie*, Brno, 2008, Bakalářská práce, Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Vedoucí práce Mgr. Martin Bastl, Ph.D..

ČLÁNKY

KIM, Čong-su, *Organizace korejského výtvarného umění po osvobození*, In. Nový orient, 1986.

MAČUDA, J. Vlk ve slovanském bájesloví. Dostupné z:
<http://materialy.rodnavira.cz/vlk.pdf>

MAO, Ce-tung, *Hovory o literatuře*, Praha: Nový mysl, 1950, č. 1, str. 13-23.

Internetové zdroje:

DAILY NORTH KOREA

http://www.dailynk.com/efile/200805/DNKF00003547_4.jpg

<http://www.dailynk.com/file/2005/08/09/DNKF00009967.jpg>

DPRK – official website of DPRK

<http://www.korea-dpr.com/lib/202.pdf>
With the century

<http://library.uoregon.edu/ec/e-asia/read/borg-77.pdf>
The Basic tasks facing the KCNA, A Talk to the Officials of the Korean Central News Agency June 12, 1964

FLICKR

http://farm7.staticflickr.com/6063/6134532889_83cbb85b06_z.jpg

http://farm7.staticflickr.com/6077/6134532299_d1575eb5c3_z.jpg

<http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586462933/sizes/m/in/photostream/>

<http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586462537/lightbox/>

<http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586463377/>

<http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586464455/>

KCNA

<http://www.kcna.co.jp/item/2001/200108/news08/24.htm>

Revolutionary opera "Sea of Blood" 30 years old

<http://www.kcna.co.jp/item/1998/9808/news08/21.htm>
Great event in state-building history

<http://www.kcna.co.jp/item/2010/201006/news28/20100628-10ee.html>
Anti-US Song Popular in Korea

Modern History Sourcebook

<http://www.fordham.edu/halsall/mod/1956khrushchev-secret1.html>
Tajný projev N. S. Chruščova

Obecné

<http://cs.wikipedia.org>

<http://en.wikipedia.org>

<http://ko.wikipedia.org>

Youtube

<http://www.youtube.com/watch?v=XQXHIOSHTCo>
Píseň „*Smrt americkým imperialistickým agresorům*”

Další

<http://axisofevilworldtour.com/nk-images/nk-schoolchildrens-palace-kimilsung.jpg>

<http://cfile25.uf.tistory.com/image/1611CB474E7226F508C154>

<http://cl.ff.cuni.cz/sorela/mytologizace01.htm>
Teorie umění, Definice a program socialistického realismu

csis.org/event/korea-platform-special-session-mr-hwang-jang-yop
Korea Platform Special Session with Mr. Hwang Jang-yop

<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2163817/How-North-Korean-children-taught-hate-American-b---kindergarten.html>
How North Korean children are taught to hate the 'American b*****' at kindergarten

<http://darkroom.baltimoresun.com/...ntent/uploads/2012/07/37-REU-OLY-PARK-VILLAGE-ADV2-4-760x478.jpg>

<http://www.globalpost.com/dispatches/globalpost-blogs/today-north-korea/propaganda-andrei-lankov>

Can you solve North Korean math?: How many American imperialist bastards does it take to screw in a light bulb

http://gue-de-corbeau.blogspot.cz/2007/06/blog-post_9830.html

조기천의 서사시 "백두산" 중에서

<http://www.isioma.net/chollima-guerilla.jpg>

<http://education.stateuniversity.com/pages/1112/North-Korea-HISTORY-BACKGROUND.html>

North Korea - History & Background

<http://www.kinsa.kr/bbs/novel/images/wangjae.JPG>

<http://marxistleninist.files.wordpress.com/2009/12/kim-il-sung-stalin.jpg>

http://www.nezapomente.cz/zobraz/xx_sjezd_ksss
Článek o 20. sjezdu KSSS

http://north-korea.tripod.com/pers_cult.htm
Personality Cult in North Korea

<http://nsarchive.files.wordpress.com/2010/07/kims.jpg>

<http://www.psywarrior.com/korea.html>
North Korean Psychological Warfare

<http://wodumedia.com/wp-content/uploads/2012/11/In-this-October-1945-photo-from-North-Koreas-official-Korean-Central-News-Agency-communist-leader-Kim-Il-Sung-chats-with-a-farmer-from-Qingshanli-Kangso-County-South-Pyongyang-in-North-Korea.-Korean-Central-News-AgencyKore-960x528.jpg>

<http://worldmoneymax.com/banknotes/North-Korea-1-Won-KPW-1978-Asia-AS-125.jpg>

<http://www.yeongnam.com/Photo/2010/04/23/M20100423.010430756080001i4.jpg>

<http://ysfine.com/wisdom/vinalon11.jpg>

Seznam zkratek

CBTS	Ústřední televizní vysílací systém
ČKS	Čínská komunistická strana
ČLD	Čínsští lidoví dobrovolníci
ČLR	Čínská lidová republika
KAPF	Korejská asociace proletářských spisovatelů
KCBS	Korejská ústřední rozhlasová stanice
KCNA	Korejská ústřední tisková agentura
KCTV	Korejská ústřední televize
KLA	Korejská lidové armáda
KLDR	Korejská lidově demokratická republika
KSP	Korejská strana práce
MZVČR	Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
NLS	Nejvyššího lidového shromáždění
PB ÚV KSP	Politbyro Ústředního výboru KSP
PBN	Severokorejská vysílací síť
RGANI	Ruský státní archiv pro soudobé dějiny
SFLU	Severokorejská federace literatury a umění
SSMK	Socialistický svaz mládeže Kim Il-sönga
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
ÚV KSP	Ústřední výbor KSP

Textová příloha

Příloha č. 1: Organizační struktura KSP

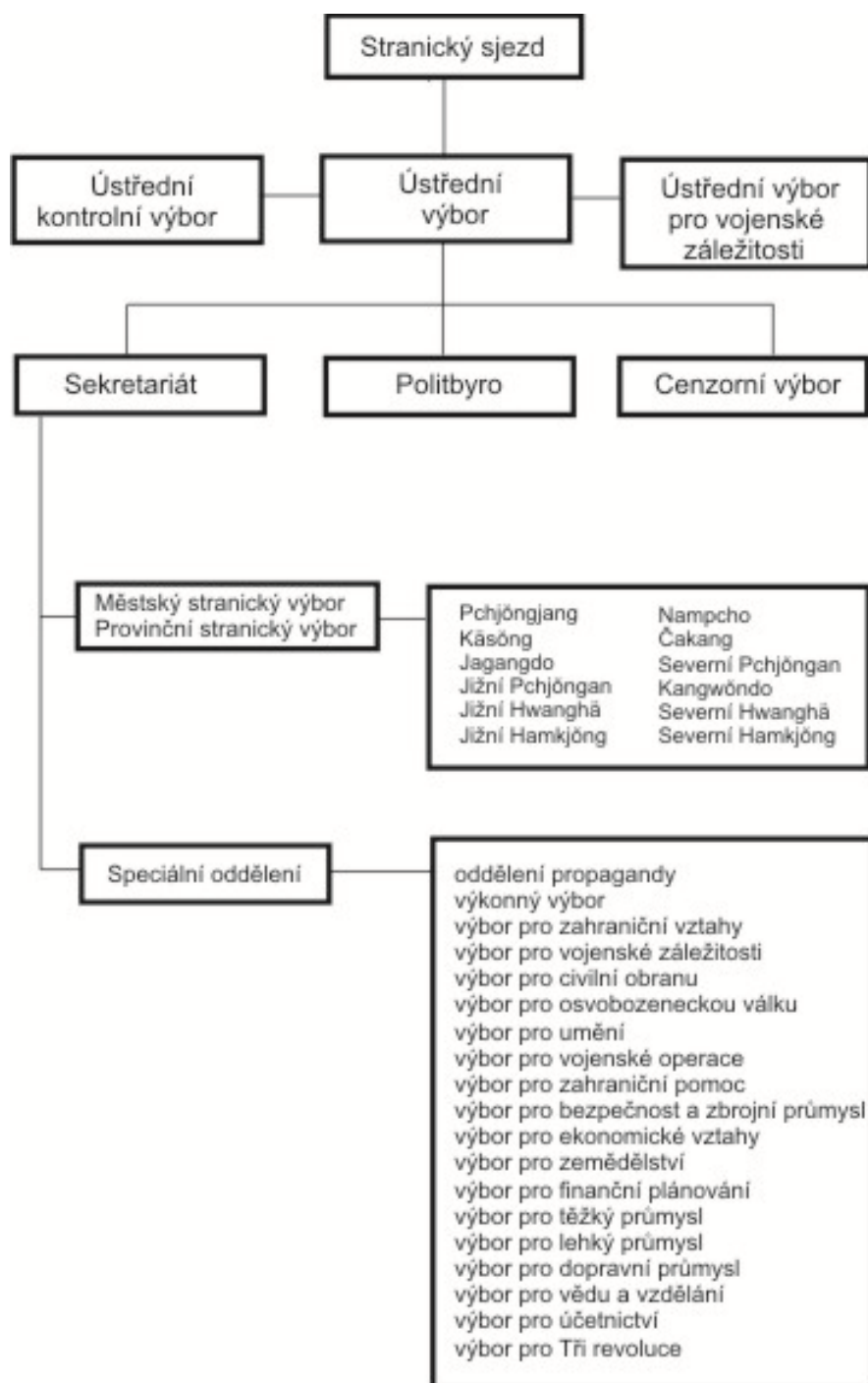
Příloha č. 2: Organizační struktura Rodong sinmun

Příloha č. 3: Organizační struktura rozhlasových a televizních vysílání

Příloha č. 4: Organizační struktura Výboru pro rozhlasové a televizní vysílání

Příloha č. 5: Mediální obsah rozhlasového vysílání

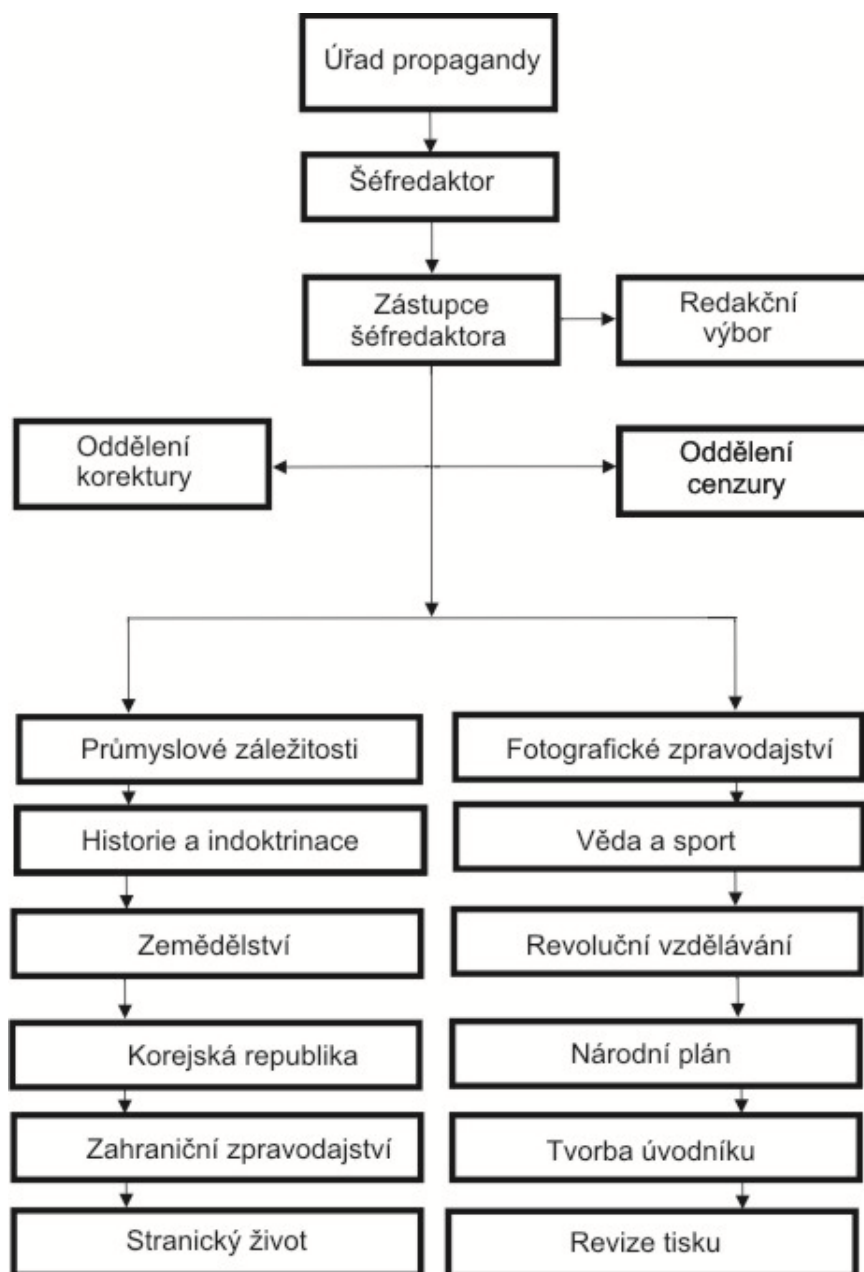
Příloha č. 1 - Organizační struktura KSP

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/ko/5/57/Choseon_nodong_party_internal_structure.png

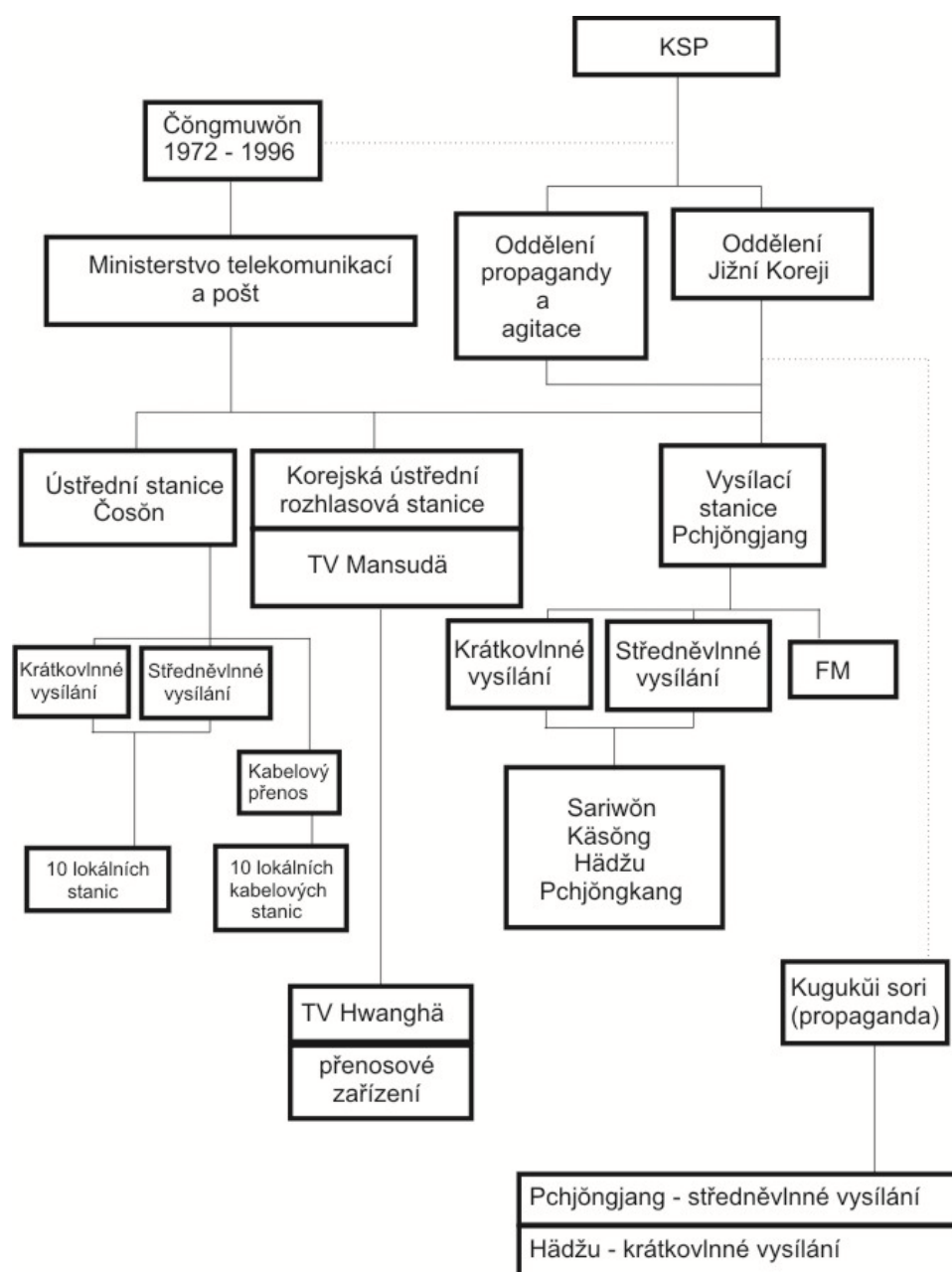

Příloha č. 2 - Organizační struktura Rodong sinmun

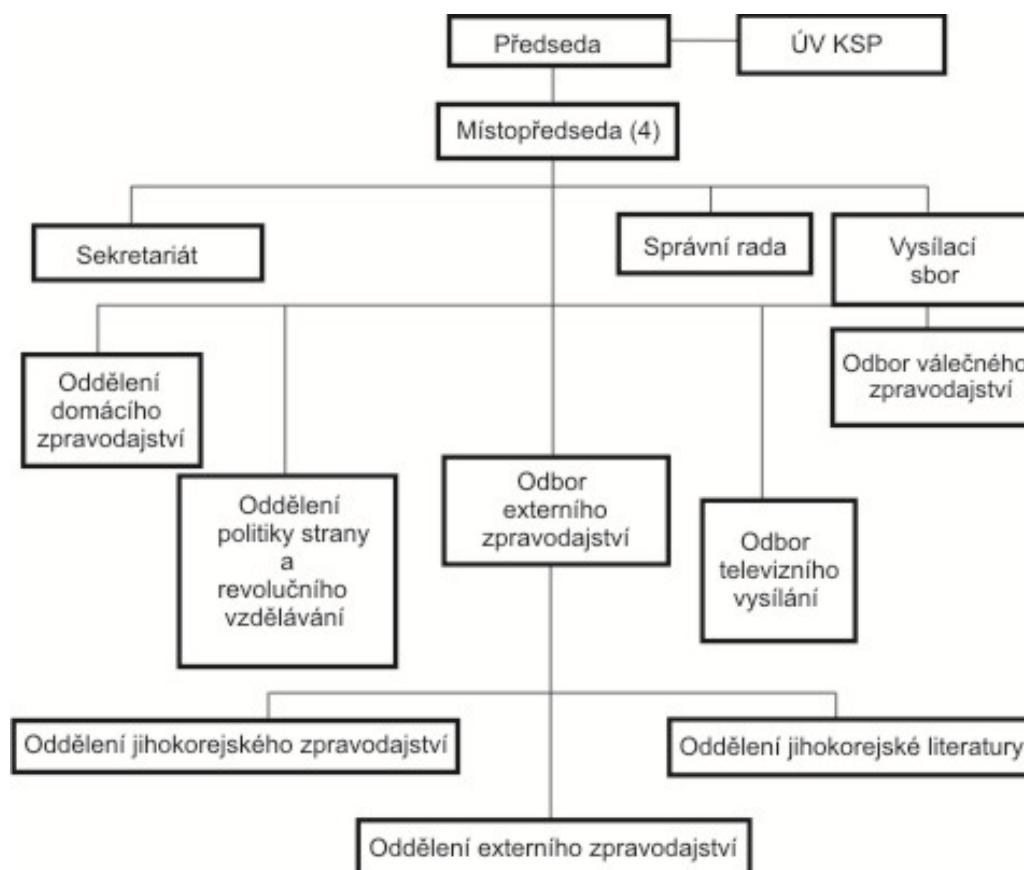
WONSOOK, Song, [WONSUK, Söng] *The Changed, the Unchanged, and the Implications: A Historical Examination of Mass Media in North Korea since 1945*. Buffalo, 2005. Master of the Arts thesis. Faculty of the Graduate School of the State University of New York. Vedoucí práce Junhao Hong, Joseph Woelfel.

Příloha č. 3: Organizační struktura rozhlasových a televizních vysílání, 1972–1996

WONSOOK, Song, [WONSUK, Sŏng] *The Changed, the Unchanged, and the Implications: A Historical Examination of Mass Media in North Korea since 1945*. Buffalo, 2005. Master of the Arts thesis. Faculty of the Graduate School of the State University of New York. Vedoucí práce Junhao Hong, Joseph Woelfel.

Příloha č. 4: Organizační struktura Výboru pro rozhlasové a televizní vysílání

North Korean Hanbook: Yonhap News Agency, New York: M E Sharpe Inc, 2002, str. 412.

Obrazová příloha

obr.1 - Portrét Karla Heinricha Marxe na náměstí Kim Il-sönga,
dostupné z: http://farm7.staticflickr.com/6063/6134532889_83cbb85b06_z.jpg.

obr. 2 - Portrét Vladimira Iljiče Lenina na náměstí Kim Il-sönga,
dostupné z: http://farm7.staticflickr.com/6077/6134532299_d1575eb5c3_z.jpg.

obr. 3 - Severokorejský stadion,

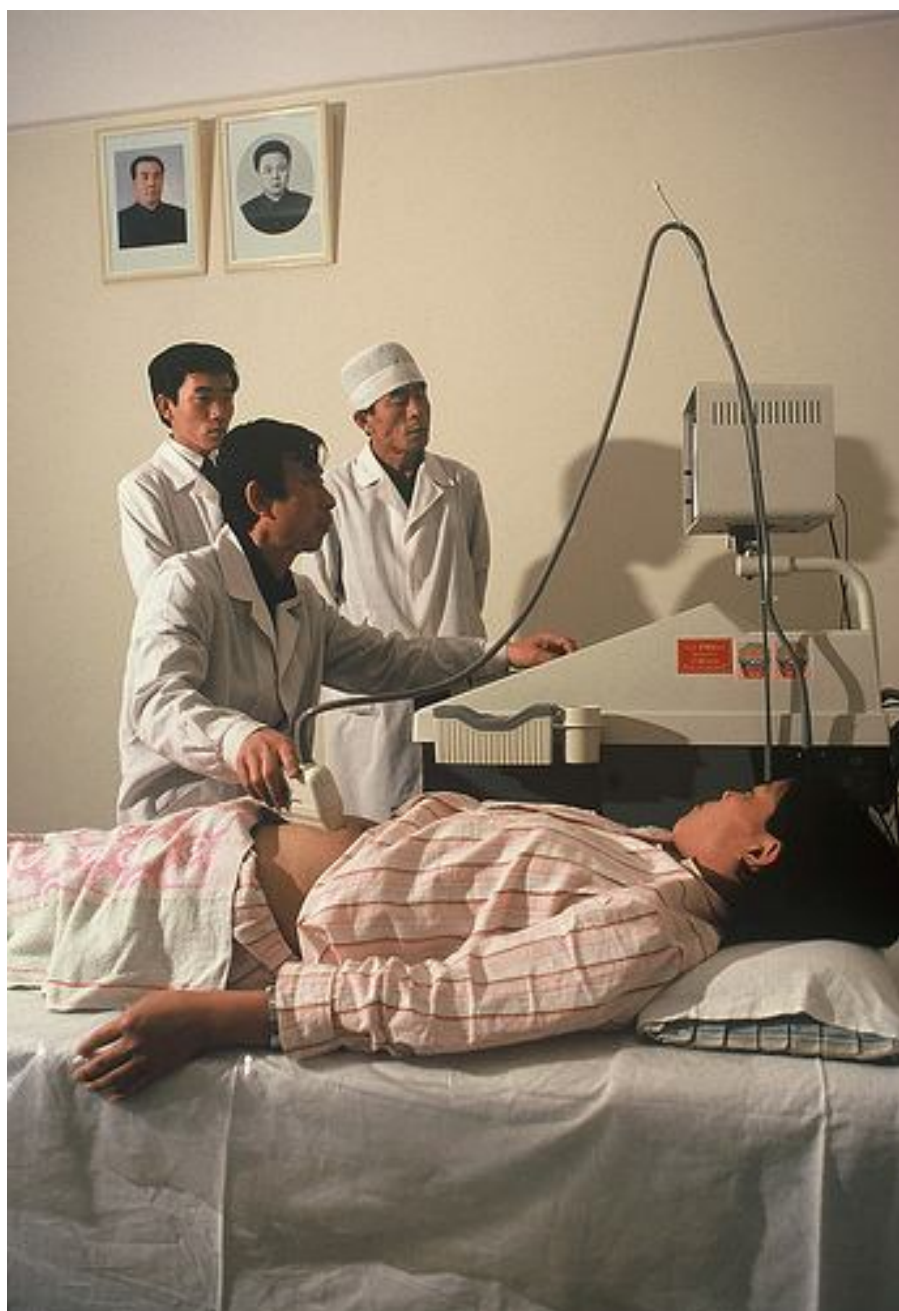
dostupné z: <http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586462933/sizes/m/in/photostream/>.

obr. 4 - Krejčovská dílna v KLDŘ,

dostupné z: <http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586462537/lightbox/>.

obr. 5 - Gynekologická ordinace v KLDR,
dostupné z: <http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586463377/>.

obr. 6 - Odznak s portrétem Kim Il-sönga,

dostupné z: <http://www.flickr.com/photos/betweenweathers/6586464455/>.

obr. 7 - Odznak s portrétem Kim Il-sönga a Kim Čöng-ila,

dostupné z: <http://darkroom.baltimoresun.com/...tent/uploads/2012/07/37-REU-OLY-PARK-VILLAGE-ADV2-4-760x478.jpg>.

obr. 8 - Projev Kim Il-sŏnga z roku 1950,
dostupné z: <http://marxistleninist.files.wordpress.com/2009/12/kim-il-sung-stalin.jpg>.

obr. 9 - Zahajovací ceremoniál Prozatímní lidové strany Severní Koreje,
dostupné z: http://www.dailynk.com/efile/200805/DNKF00003547_4.jpg.

Bundesarchiv, Bild 183-38870-0003
Foto: Junge, Peter Heinz | 9. Juni 1956

obr. 10 - Kim Il-sŏng ve společnosti německého malíře O. Nagla a předsedy vlády O. Grotewohla, 1956,

dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_183-38870-0003,_Berlin,_Otto_Nagel,_Otto_Grotewohl,_Kim_Ir_Sen.jpg.

obr. 11 - Jsme nejšťastnější děti na světě, 1995
(우리는 세상에서 제일 행복한 어린이들입니다)

Kim Sŏng-min (김성민),

Noever, P. (ed.), *Flowers for Kim Il Sung*, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 12 - Velký soudruh Kim Il-sŏng mezi dětmi - 1963

(어린이들속에 계시는 위대한 수령 김일성동지)

Kim Rin-kwŏn (김린권),

Noever, P. (ed.), *Flowers for Kim Il Sung*, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 13 - *Prezident Kim Il-sŏng je vŏdycky s námi*, 1994

(수령님은 언제나 우리와 함께 계신다)

Čŏng Hŭi- džin (정희진),

Noever, P. (ed.), *Flowers for Kim Il Sung*, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 14 - Mangjŏngdä – rodiště Kim Il-sŏnga,

dostupné z: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/3b/Kim_Il-sung%27s_birthplace.jpg/1024px-Kim_Il-sung%27s_birthplace.jpg.

obr. 15 - Kim Il-sŏng – válečný hrdina,
dostupné z: <http://www.isioma.net/chollima-guerilla.jpg>.

obr. 16 - Revoluční válečné místo Poččhōnbo,
dostupné z: <http://www.dailynk.com/file/2005/08/09/DNKF00009967.jpg>.

obr. 17 - Revoluční válečné místo Samčijön,
dostupné z: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/ko/thumb/4/49/Samjiyeon.jpg/288px-Samjiyeon.jpg>.

obr. 18 - Revoluční válečné místo okresu Musan,
dostupné z: <http://cfile25.uf.tistory.com/image/1611CB474E7226F508C154>.

obr. 19 - Revoluční válečné místo na břehu řeky Tuman,

dostupné z: <http://www.yeongnam.com/Photo/2010/04/23/M20100423.010430756080001i4.jpg>.

obr. 20 - Revoluční válečné místo tajného tábora v hoře Kanbäk,

dostupné z: <http://www.kinsa.kr/bbs/novel/images/wangjae.JPG>.

obr. 21 - Kim Il-sŏng– národní myslitel, listopad 1945,

dostupné z: <http://ysfine.com/wisdom/vinalon11.jpg>.

obr. 22 - Kim Il-sŏng – národní myslitel, říjen 194,

dostupné z: <http://wodumedia.com/wp-content/uploads/2012/11/In-this-October-1945-photo-from-North-Koreas-official-Korean-Central-News-Agency-communist-leader-Kim-Il-Sung-chats-with-a-farmer-from-Qingshanli-Kangso-County-South-Pyongyang-in-North-Korea.-Korean-Central-News-AgencyKore-960x528.jpg>.

obr. 23 - Pravidelná rozcvička v mateřské škole,

dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2163817/How-North-Korean-children-taught-hate-American-b---kindergarten.html>.

obr. 24 - Výuka jízdy na jednokolce v mateřské škole,

dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2163817/How-North-Korean-children-taught-hate-American-b---kindergarten.html>.

obr. 25 - Vyprávění příběhů o dětství Kim Il-sönga a Kim Čöng-ila v mateřské škole,

dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2163817/How-North-Korean-children-taught-hate-American-b----kindergarten.html>.

obr. 26 - Propagandistický plakát

Nikdo nás nemůže přemoci!

(이세상에 당할자 없다),

Cuester, K.D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 27 - Propagandistický plakát

Nezapomeňme na krví-prolitou nenávist!

(피맺힌 원한을 잊지말자!),

Cuester, K.D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 28 - Hora Păktusan zachycená z vrcholku Tăjōndži, 2002

(대연지봉에서 바라본 백두산)

Kim Mjŏng-ŭn (김명은),

Noever, P. (ed.), *Flowers for Kim Il Sung*, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

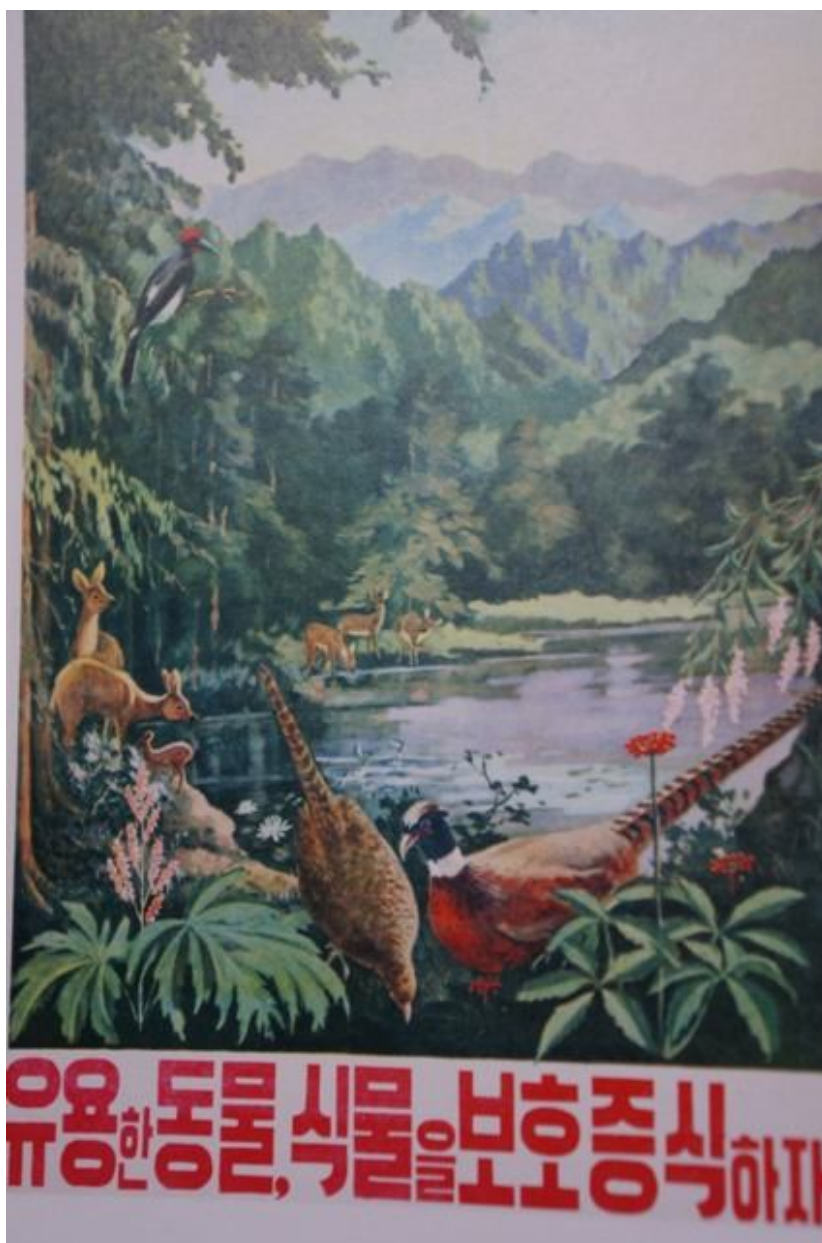

obr. 29 - Vše pro ochranění přírody naší země!, 1983
(모두다 나라의 자연을 적극 보호하자!)

Song Si-jöp (송시엽),

Noever, P. (ed.), *Flowers for Kim Il Sung*, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 30 - Pojd'me uchovat a propagovat užitečnost zvířat a rostlin !, 1968
(유용한 동물, 식물을 보호증식하자!)

Kwak Hŭng-mo (곽흥모),

Noever, P. (ed.), Flowers for Kim Il Sung, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 31 - Věž čučche,

Noever, P. (ed.), *Flowers for Kim Il Sung*, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 32 - Hrdost, 2000

(금지)

Čchŏn Sŭn- tchāk (천승택),

Noever, P. (ed.), Flowers for Kim Il Sung, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 33 - Kim Il-sŏng a Kim Čŏng-il na hoře Päkŭtusan,

dostupné z: <http://nsarchive.files.wordpress.com/2010/07/kims.jpg>.

obr. 34 - Koncert severokorejské filharmonie,

dostupné z: <http://axisofevilworldtour.com/nk-images/nk-schoolchildrens-palace-kimilsung.jpg>.

obr. 35 - Mládí, 1990

(청춘들)

Pang Tā-hong (방대홍), Kim Hong-čchöl (김홍철),

Noever, P. (ed.), Flowers for Kim Il Sung, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 36 - Vũdce a rolník, 2003
(수령님과 농민)
Hong Söng-kwan (홍성관),

Noever, P. (ed.), *Flowers for Kim Il Sung*, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 37 - První sníh, 2010
(첫 눈)
U Čchŏl-min (우철민),

Noever, P. (ed.), Flowers for Kim Il Sung, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 38 - Pavilon Rjǝngwangčǝng – ráno, 1991
(런광정의 아침)
Ri Čchang (리창),

Noever, P. (ed.), *Flowers for Kim Il Sung*, Wien: Austrian Museum of Applied Arts, 2010.

obr. 39 - Propagandistická plakát

Hleďte na tváře amerických imperialistů!

(보라! 미제의 물골을!),

Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 40 - Propagandistický plakát

Když američtí imperialisté se ohánějí zbraněmi, použijeme děla!

(미제가 총을 내대면 우리는 대포를!),

Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 41 - Propagandistický plakát

Naprosto stejní (brutální, drancující, bezbožní)!

꼭 같은 놈들 (잔인성, 략탈성, 악랄성)!,

Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 42 - Propagandistický plakát

USA je opravdovou osou zla!

(미국이야 말로 악의축의 나라이다!),

Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 43 - Propagandistický plakát

Nezapomeňme naši zášť nad Sinčchönem !

(잊지말자 신천의 원한을!),

Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 44 - Propagandistický plakát

I když američtí imperialisti bezhlavě kopou kolem sebe, neuniknou osudu lodi

Pueblo!

(미제가 분별없이 덤벼든다면 푸에블로호의 신세를 면치 못할것이다!),

Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 45 - Propagandistický plakát

Nezapomeňme na krutosti amerických imperialistických vlků!

(잊지말자! 승냥이 미제의 야수적만행을!),

Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 46 - Severokorejská bankovka z roku 1978

„Nemáme co závidět okolnímu světu“

(세상에 부림없어라),

dostupné z: <http://worldmoneymax.com/banknotes/North-Korea-1-Won-KPW-1978-Asia-AS-125.jpg>.

obr. 47 - Propagandistický plakát

Pojďme realizovat nový vzestup v budování socialismu!

(사회주의건설에서 새로운앙양을 일으키자!),

Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 48 - Propagandistický plakát

Více ovoce prostřednictvím podpory ovocnářství!

(과수업을 발전시켜 더 많은 과일을!),

Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.

obr. 49 - Propagandistický plakát

Pojďme zvýšit produkci masa pěstováním dýní!

(호박을 많이 심어 고기생산을 늘이자!),

Cuester, K. D, Heather, D., North Korean posters, Prestel Publishing, New York, 2008.